

فهرهه نگی زاراوه کانی فهلسه فه و زانسته کوومه لایه تییه کان

ئینگلیزی- فارسی- کوردی

ئاماده کردنی

فه رشید شه ریفی

بەرھەمەكانى ۋەزىگىر:

۱- ھەشت نامە – گۈنتەرگراس، كىنزابۇرۇنە – لەگەل شۆرش جۋانرۇيى –

دەزگای چاپ و پەخشى سەردەم – سەلیمانى ۲۰۰۲

۲- فېربېن چۆن بەسەر ترس و دلەپراوکیى خۆماندا زال بېن – جۇرج

باربارن – لەگەل شۆرش جۋانرۇيى – بىنكەى ئەدەبى گەلاۋىژ – سەلیمانى

۲۰۰۲

۳- نامەيەك دەربارەى لېكبووردن – جۆن لۆك – لەگەل شۆرش جۋانرۇيى

– خانەى ۋەزىگىرپان – سەلیمانى ۲۰۰۴

۴- تىگەشتىنى تىۋرە سىياسىيەكان – تووماس ئىسپراگىنژ – خانەى ۋەزىگىرپان

– سەلیمانى ۲۰۰۵

۵- كورتە مېزوۋى گۇرانكارىيەكانى كۆمەلناسى – بوتول – خانەى ۋەزىگىرپان

– سەلیمانى ۲۰۰۵

۶- فېمىنىزم – جىيەن فرېدمەن – خانەى ۋەزىگىرپان – سەلیمانى ۲۰۰۶

۷- ئىمە و مۇدىرنىيەت – داریوش ئاشوورى (ئامادەى چاپ)

۸- فەرھەنگى زاراۋەكانى فەلسەفە و زانستە كۆمەلایەتییەكان – ئىنگلىزى

– فارسى – كوردى (ئامادەى چاپ)

نهم کتیبه پیشکەشی بارهگای هه موو نهو که سانه بیت
که ته نانهت فییری یهک وشه ی کوردییان کردووم

ناوی کتیب: فهرههنگی زاروهکانی فهسهفه و زانسته کومه لایه تییه کان

ناماده کردنی: فهرشید شریفی

بابهت: فهرههنگ

مۆنتاژی کوپیۆته: سهیران عه بدوره حمان فهرهه

به رگ: قادر میرخان

سه رپهرشتیاری چاپ: فهرهه ره فیه

تیراژ: ۱۵۰۰ دانه

نرخ: ۳۷۵۰ دینار

ژماره ی سپاردن (۱۰۷۶) ی سائی ۲۰۰۶

دهزگای چاپ و په خشی سه ردهم

چاپی یه کهم ۲۰۰۷

کوردستان سلیمانی

www.serdam.info

^

A GLOSSARY OF TECHNICAL TERMS OF PHILOSOPHY AND SOCIAL SCIENCES

ENGLISH – PERSIAN - KURDISH

FARSHID SHARIFI

پیرست^۷

A	۱۴
B	۶۲
C	۱۰۲
D	۱۳۰
E	۱۵۰
F	۱۶۸
G	۱۷۶
H	۱۸۴
I	۲۰۵
J	۲۰۳
K	۲۰۵
L	۲۰۹
M	۲۱۱
N	۲۲۱
O	۲۳۷
P	۲۴۵
Q	۲۵۳
R	۲۸۳
S	۲۸۵
T	۳۰۱
U	۳۲۹

۱۰

V	۳۴۱
W	۳۴۷
X	۳۵۱
Y	۳۵۷
Z.....	۳۵

۹

وتهیهك

دیاره فهرهنگ نووسی له ناوگهانی کورددا له چاو نه ته وهکانی دیکه میژینهیهکی زۆری نییه و نه گهر چاویکی خیرا به میژووی فهرهنگ نووسی کوردیدا بخشین، بۆمان دهردهکه ویت که زۆریه له وه فهرهنگانهی که له دوو سهدهی رابردوودا نووسراون، زیاتر له رکی فیڕکارییان هه بووه، به تاییهت له بواری ئاییندا، وهك نۆبه هاری نه حمه دی خانی که مه بهستی فیڕکردنی قورئان و وتهکانی ئایینی ئیسلام بووه. پاشانیش فهرهنگهکانی دیکهش هه ر له و شانیهان له خو گرتووه که پیوهندیان به سروشت و شاخ و داخ و ناژه لداری و کشت و کال و لایه نهکانی تری پیوهندیان به کومهانی کوردهوارییان هه بووه و ههیه به لام به هوی پیشکتهوتنی تهکنۆلۆژیا و داهاتنی هه مووچۆره که رهسه و نامیڕیکی نوێ و ههروهها سه ره له ئانی شوپشه کومه لایه تی و فهرهنگی و سیاسی و قوتا بخانه جوړاوجۆره فکری و فهلسه فییه کان و چه نندین هۆکار و دیاردهی تریش، به لیشاو وشه و زاراوهی تازهیان له گه ل خۆیاندا هیئاوه و مروقیش ناچاره بۆ دوانه که وتن له قافلای زانسته و مه عریفه و بیرکردنه وهی مۆدیرن، که لکیان ئی وه ر بگریت.

به داخه وه کورده که متر خوێ له قهره ی نووسینه وه و کۆکردنه وهی وشه و زاراوهی تازه داوه و له م روه وه له هه موو لقه زانستی و فکرییه کاندای بۆشاییه کی یه کجار گه و ره ده بیئریت و که واته پیویستی به ئاوڕدانه وه یه کی جیدی له و مه سه له یه هه یه و هه رنه و بۆشاییه ش هانده ری سه ره کی نووسینه وهی له م فهرهنگه ی به رده ستان

بوو. دەبىي ئامازە بەۋەش بىكەم كە سەرچاۋى سەرەكى ئەم
 كىتەبىيە، فەرەنگى زاراۋە كىتەبىيە فەلسەفە زانستە
 كۆمەلەيە تىيەكان، كۆكرەۋى «مارى برىجانيان» بوە كە ئەۋىش بۇ خۇي
 كە لىكى ئە ۳۵۵ كىتەبىيە ۋە گرگرتوۋە (۳۴۵ كىتەبىيە بۇ وشە ئىنگىلىزىيەكان و
 ۱۹۰ كىتەبىيە بۇ وشە فەرەنسىيەكان). مەنىش كە لىكى ئە ھە ئېزاردەيەكى ئەو
 فەرەنگە و چەند فەرەنگ و فەرەنگۈكى تر ۋە گرگرتوۋە. ھۇي ئەو
 ھە ئېزاردەش ئەو بوە كە فەرەنگە كە ئە خۇگى وشە و زاراۋى
 ھە موو بوەكانى كۆمە ئناسى، فەلسەفە، زمانناسى، دەرۋونزانى، زانستە
 سىياسىيەكان، ئابۋورى، ئامار، فەلسەفە، ئىركارى و
 راھىنان، بەرپەۋە رىئىتى (مەدەرىت) جوانناسى، ھونەر، ماف و ... بوو و
 ھاۋتادانان بۇ وشەكانى ئەو ھە موو بوەش بەرپەۋە بە تاقەكە سىك و
 تەنەت دوۋكەس و سى كەس ناكىت و پىۋىستى بە ئېزەيەكى
 چەندەكى ھەيە كە پىسپۇرى ئەو بوۋارە بىن، ھەرپەۋە تەنە
 ھە ئېزاردەيەك ئەو وشە زاراۋەم نوۋسىۋەتەۋە، كە ئە ئېتە زىاتر
 گرگىيە تى بە وشەكانى كۆمە ئناسى، فەلسەفە، دەرۋونزانى، ئابۋورى
 وزانستە سىياسىيەكان دراۋە و ئەۋانى تىرىش بە پىيى تۈنە
 ھە ئېزەرداۋن.

شەۋى باسە كە ئەو وشە كوردىيەنى كە ئەبەرانبەر وشە
 فارسىيەكاندا دانراۋن، مەرج نىيە ھاۋواتاى يەكتىرى بىن و ھەر وشەيەكى
 كوردى ئەبەرانبەر وشە فارسىيەكەيدا دانرايىت، بە واتايەكى تر، ھەۋل
 دراۋە بۇ ھەر وشەيەكى كوردى وشەيەكى فارسىش دابىرەيت. رەنگە ھەندى
 وشە و زاراۋەش ئەم كىتەبەدا ھەبىن كە بەدلى ھەندى كەس نەبىن و بە
 داتاشراۋىيان بزاقى، بەلام راستىيەكەي ئەۋەيە كەزۇر وشە و زاراۋى
 نوۋى ئىنگىلىزى و فارسى ھەن كە ھاۋتايەكى كوردىيان نىيە و يان
 ئەگەرىش ھەبى، بەتەۋاۋەتى واتاى سەرەكى وشەكە بەدەستەۋە
 نادەن، ھەرپەۋە بە پىۋىست زانرا بۇ ھەر وشەيەك چەند واتايەك دابىرەيت

تاکوو خویندکار، یان وهگپری کورد کامیانی به پیویست زانی ،که لکی لی
وهگپریت.

ماوهتهوه بلیم که یهکیک له باشتین ریگهکانی دهر بازوون له
قهیرانی وهگپران و که مپوونی وشه و زاراوهی نوئی له زمانی
کوردیدا، دانانی فهرههنگه و لهو ریگهیهوه تارادهیهکی زور لهم کیشیهیه
چارهسر دهکریت و لهم فهرههنگهیه بهردهستیشان دنییا نیم تچه ند
سه رکه وتوو و بی هه له و نو قسان بیټ ، به لام دنیام کتیبخانهی کوردی
پیویستی پییه تی و ههروهه پیویستی به چهن دین فهرههنگی تری لهم
جوړه ی ههیه که هیوادارم کهسانی دلسوز و شارهزاتر به له نجامی
بگهینن.

فهرشید شهریفی - پاوه ۲۰۰۴

A

ab-avo	پیشینه	پیشینه
		میژینه
abductive	فرضیه	گریمانه
aberartive	گمراهی	لادان
	انحراف	گومر ابوون
abiding(the)	ماندگار	نه مر
	چیز ماندگار	هه رمان
	توانایی	هه میشه بی
	استعداد	توانایی
	توان	به هره
	قدرت	هیژ
		ده سه لات
abnegation	از خود گذشتگی	له خو بو ردوویی
	انصراف	پاشگه ز بو و نه وه
		په شیمان بو و نه وه
abnormal	غیر عادی	نا ئاسایی

	ناسروشتی	نابه‌نجار
	ناباو	غیرمتعارف
abnormal behavior	ره‌فتاری نائاسایی	رفتار نابه‌نجار
	ره‌فتاری ناباو	
abolition	توانه‌وه	امحاء
	نابوودی	
	سپینه‌وه	
aboriginal	ناوچه‌یی	بومی
	خۆجه‌یی	
abreaction	پووچه‌ل‌کردنه‌وه	خنثی‌سازی
	ره‌ت‌کردنه‌وه	
abolute	په‌تی	محض
	ره‌ها	مطلق
abolute arbitrary do- minion	ده‌سه‌لاتی ره‌ها	سلطه‌مطلق
	ده‌سه‌لاتی دیکتاتۆرانه	و‌مستبدانه
abolute being	بوونی ره‌ها	هستی‌مطلق
	بوونه‌وه‌ری ره‌ها	موجود‌مطلق
abolute ego	هۆکاری سه‌ره‌کی	علت‌اصلی
	سه‌ره‌چاوه‌ی منی ره‌ها	ریشه‌من‌مطلق
abolute freqncy	فراوانیته‌ی ره‌ها	فراوانی‌مطلق
abolute knowl edge	مه‌عریفه‌ی ره‌ها	معرفت‌مطلق
	زانستی ره‌ها	شناخت‌مطلق
abolute necessary	ته‌واو‌پۆیست	مطلقاً‌ضروری

	زده و وره تی ره ها	
	دیکتاتوریه ت	خودکامگی
abolutism	حکومته تی دیکتاتوری	حکومت
	حکومته تی ره ها	استبدادی
		حکومت مطلقه
abstinece	سینگ فراوانی	شکیبایی
	به تاقه ت بوون	
abstract	رووت	انتزاع
	ئه بستر اکت	مجرد
	هونه ری رووت	هنر تجریدی
	هونه ری ئه بستر اکت	
abstract art	چه مکه ئه بستر اکت ه کان	مفهوم هـای
	چه مکه رووته کان	محض
abstract aidea	ثایدیای ئه بستر اکت	پنداره انتزاعی
	ئه ندیشه ی ئه بستر اکت	اندیشه مجرد
abstractionism	ئه بستر اکت خوازی	انتزاع گرایی
abstract materyal	ماتریالیزی ئه بستر اکت	ماتریالیسم
ism		انتزاعی
abstract society	کومه لگای ئه بستر اکت	جامعه انتزاعی
abstract thought	بیرکردنه وه ی ئه بستر اکت	تفکر تجریدی
abstruse	ته م و مژاوی	مبهم
	ته ماوی	غامض

		گرژوئالۆز
absurd	پوچ	پوچ
	بیهوده	بیهوده
	یاوه	بی فایده
	ناممکن	بی که لک
		ورپینه
		مه حال
abundance	وفور	فراوانی
	فراوانی	
abyss	ژرفنا	قوولایی
	فرهنگستانی	ناواخنی بابه تیک
	دانشگاهی	ئه کادیمی
	مدرسی	زانکوویی
		وانه یی
		زانستی
academic	آزادی بحث و تحقیق.	ئازادی باس ولیکوئینه وه
	آزادی دانش	ئازادی توئیزینه وه
	پژوهی.	
academic freedom	فرهنگستان	فیرگه
	تعلیم گاه	خوئینگه
acapitalistic	غیر سرمایه داری	ناسه سرمایه داری
	داری	
accelerated growth	رشدشتابنده	گه شه کردنی خیرا.
	رشد سریع	گه شه کردنی پوولسه

		زیادبوون.
	شتاب	خیږابوون
acceleration	سرعت	خیږایه تی
	پذیرفتنی	په سه ندکړاو
acceptable	قابل قبول	قابیلی په سه ندکړدن
	پذیرش	وه رگرتن
acceptance		قبول کردن
		په سه ندکړدن
	تصادفی	هه لکه وت
accident	حادثه	رووداو
	ضمنی	کاره سات
	اتفاقی	ناپاسته وخو
		به هه لکه وت
	انطباق	ته بابوون
accommodation	توافق	ریکه وتن
	سازش	سازگاری
	همبستگی	یه کیتی
	همراهی	هاو پایی
accompaniment	همگامی	هاو پییه تی
		هاو بیرو پابوون
	برطبق	به گویره ی
according	به میزان	به پیی
	تبيين	به پاده ی
	توضیح	روونکړدنه وه

account for	توجیه	پاساو هیئانه وه
		بیانو و هیئانه وه
accounting	شمارشگری	ژماردن
		ژمیاری
acculturation	فرهنگ پذیری	وه رگرتنی فرههنگ
		به فرههنگی بوون
accumulation	انباشتگی	که له که بوون
	تراکم	چرپیتی
	تجمع	کو بوونه وه (ی سه رمایه)
	ازدیاد	زیاد بوون
	انباشت	
accuracy	دقت	وردبینی
accusative type	حالت مفعولی	حاله تی بهرکاری
		حاله تی مه فعوولی
achivement	دستاورد	ده ستاورد
	تحصیل	ده سکه وت
	فعالیت	به ده ست هیئان
	دستیابی	چالاکی
	توفیق	سهرکه وتن
achivement mo	انگیزه موفقیت	مه یلی سهرکه وتن
tive	انگیزه پیشرفت	مه یلی سهرکه وتن
	انگیزه کسب	مه یلی پیشکه وتن.
	موفقیت	مه یلی سهرکه وتن
		به ده ست هیئان .

acquire	کسب کردن فراگرفتن	به‌ده‌ست هینان فیروون یادگرتن
act	کنش فعل عمل کار	کرده کار
action and reac tion	کنش و واکنش	کار و کاردانه‌وه کرده‌وه‌په‌رچه‌کرداری
active	فعال موثر معلوم	چالاک کاریگه‌ر کارتیکه‌ر بزوز ئاشکرا
active agent	فاعل کارگر	بکه‌ری کاریگه‌ر
active behavior	رفتار فعال	ره‌فتاری چالاک
active being	موجود فعال	بوونه‌وه‌ری چالاک
active crowd	جماعت فعال گروه فعال	جه‌ماوه‌ری چالاک گرووی چالاک
actor	عامل	هوکار
actor reason	عقل بالفعل	عه‌قلی چالاک عه‌قلی بزوز

acuity	تیزحسی	زیره کی
	حساسیت	هۆشیاری
	تیزبینی	تیزبینی
acuteness	تیزهوشی	تیزبینی
	ریزبینانه	زیره کی
	تیزبینی	هۆشیاری
		باریک بینی
adaptation	سازگاری	سازگاری.
	انطباق	ته بابوون.
	تطبیق	خۆگونجاندن.
	عادت به محیط	خۆگونجاندن له گه‌ل
		ژینگه‌دا.
adepted	سازگار	سازگار
	سازش پزیر	خۆگونجینه‌ر
addition	افزایش	زیادبوون
		زیادکردن
administration	اداره	به‌پۆه بردن
	ارشاد	رێنمایی کردن
	اداره امور	به‌پۆه ———ردنی
	مدیریت	کاروباره‌کان.
		به‌پۆه به‌رایه‌تی.
admission	پذیرش	قبول کردن
		په‌سه‌ندکردن
		وه‌رگرتن
adolescence	نوجوانی	می‌رمناڵی

	بلوغ	بالق بوون پینگه یشتن
adoptive-parents	پدر و مادر خوانده	زردایک وزرپاوک باوه پیاره و باوه ژن نادایک و ناباوک
adroitness	مهارت	توانایی لیهاتوویی کارامه یی لیوه شاره یی
adulation	تملق ستایش چاکرانه	ریاکاری ماستاوکردن نۆکه ری ستایشی نۆکه رانه
adult	سالمند بزرگسال	به سالآچوو پیر گه وره سال پئ له ته مه ن ناو
adult age	بزرگسالی سالمندی	به سالآچوویی پیری گه وره سالی بالق بوون
advance	پیشرفت	پیشکه وتن
advance	پیشتان	پیشره و
advance	پیشرفته	پیشکه وتوو

advancement	پیشبرد	بهره و پیشه وه بردن
	پیشرفت	پیشکته وتن
adverse trade	صعود	سه رکه وتن
	تجارت منفی	بازرگانی نیگه تیف
adverse trade	دادوستد ناپایا	بازرگانی سلبی
		کپین و فروشتنی کاتی
advertising	تبلیغات تجارتی	پروپاگه نده ی بازرگانی
	تبلیغات	پروپاگه نده کردن
advice	نظر مشورتی	راویژکاری
	پیشنهاد	بیروپای راویژکارانه
		پیشنیار
advice note	اطلاعیّه	راگه یه نراو
		ئاگاداری
		بانگه واز
advisor	مشاور	راویژکار
	راهنما	رینما
		رئ پیشان دهر
advisory	مشورت	راویژکردن
	رایزنی	بیروپا گواسته وه
advisory staffe	ستاد مشورتی	ستافی راویژکاری
		بنکه ی راویژکاری
advocate	حامی	پشتیوان
	پشتیبان	یاریده دهر
		یارمه تی دهر

	هاریکار	
aesthetic	زیبایی شناسی	جوانی ناسی
		ستاتیکا
affect	عاطفه	سۆز.
	هیجان	عاتیفه.
		مهیره بانی.
		جۆش و خروۆشی
		دهروونی.
affective	انفعالی	کارتیکراو
	تاثرزا	کاریگه ر
	عاطفی	کارتیکه ر
		سۆزاوی
		عاتیفی
affective domain	زمینه عاطفی	بواری عاتیفی
	حیطه انفعالی	سۆزاوی بوون
		بواری کارتیکراو
affective thinking	تفکر عاطفی	بیرکردنه وهی عاتیفی
affectivity	واکنش عاطفی	په رچه کرداری عاتیفی
		هه ست و سۆزنواندن
affinity	قابلیت ترکیب	توانایی تیکه ل بوون
	شبهات	ویکچوون
	قرابت	نزیکیه تی
	بستگی	لیک نزیک بوون
affirm	تصدیق کردن	دان پیدانان
	تایید کردن	به راست له قه له م دان

		سه لماندن
	فراوانی	فراوانی
affluence	نعمت	نیعمه ت
	رفاه	ریفاه
	متمکن	ده ولّه مه ند
		ساماندار
age	عصر	سه رده م
	سن	چاخ
	دوران	ته مه ن
		قوناغ
ageing	سالخوردگی	پیری
		به سالآچوویی
agent	موثر	کاریگه ر
	نماینده	کارتیکه ر
	کننده	نوینه ر
	فاعل	پیشانده ر
		بکه ر
		ئه انجام ده ر
age of -elighthenment	عصر روشنگری	چاخی روشنگه ری
		سه رده می روشنگه ری
agglutulative	چسپیدگی	لکان
	التطاق	پیوه لکان
	پیوندی	پیوه نووسان
		پیوه ندی
aggregate	انبوهه	کومه لّ
	مجتمع	کومه لگا

	گشت	کلّ
	هه موو	توده
	کوومه لانی خه لک	
	جه ماوهر	
aggregate saving	پاشه که وتی گشتی	پس انداز کلّی
	پاشه که وتی هه مه کی	
aggression	شه پاشوویی	پر خاشجویی
	شه په نگیزی	تهاجم
	هیرش بردن	تعرض
	په لاماردان	
	ده سدریژی کردن	
agitation	هاندان	تهییج
	پال پپوه نان	تحریک
	دنده دان	
agitators	ئاژاوه چیه کان	آشوبندگان
	ئاژاوه گپره کان	
	راپه پیوه کان	
	تیکده ره کان	
	شیوینه ره کان	
agnosticism	گومانکاری	شکاکیّت
	گومان کردن	فلسفه «لادری»
	فهلسه فهی نازانم	
	ریبازی «نازانم»	
agoraphobia	ترس له شوینه کراوه کان	ترس از فضای
	ترس له شوینه بهرزه کان	باز.

	ترس از مکانهای	
	وسیع .	
agreement	تطبیق	خۆگونجاندن
	موافقت	گونجاندن
	همراهی	هاو پایی
		هاو بیرو پایی
		تەبایی
		هاو فکری
agricultural population	جمعیت کشاورز	جە ماوەری وەرزیڕ
		جە ماوەری فەلا
aim	هدف	ئامانج
	مقصود	مەبەست
	غایت	کوژتایی
		ئاکام
albocracy	حکومت	حکومەتی سپی پیستان
	سفیدپوستان	دەسەلاتداریستی سپی
		پیستان
algebraic logic	منطق جبری	لۆژیکی جەبری
alien	بیگانه	نامۆ
		بەخۆنامۆبوو
alienation	بیگانه شدن	نامۆبوون
	بیزاری	بیزاری
	دورماندگی	نەفرەت
		دووڕکەوتنەو
		دووڕەولاتی

allegorical interpretation	تاویل	لیکدانه وه راځه کردن ماناکردن شړوځه کردن
all-highest reason	برترین خرد	سهرترین عه قل سهر ووترین عه قل
alliance policy	سیاست هم پیمان یابی	سیاسه تی دوزینه وه ی هاوپه پیمان . پالانی هاوپه پیمان دوزینه وه .
all-knowing	همه دان عالم مطلق علاّم	همه موشت زان زانا شاره زان به ټاگاله همه موشت
all mankind	کلی کلا عموماً مشترک	گشتی همه مه کی به گشتی هاوبه ش به شدار
allocate(to)	تخصیص دادن	ته رخان کردن
all-or-nothing principle	اصل همه یا هیچ	پره نسیبی همه موو، یان هیچ . همه موشتیک یان هیچ شتیک .
allowance	تعدیل قیمت	ته عدیلی نرخه کان

allowng of being given	قابل اعطا	قابیلی به خشین
all-potency	قدرت مطلق	ده سه لاتی ره ها
	همه توان	ده سه لاتی په تی
		ته و او توانا
		به ده سه لات
		ده سه لات دار
allusion	اشاره	ئامازه
	رمز	هیمما
		ره مز
allusiveness	رمزی	ره رمزی
		هیمایی
		نه پینی
all-wisdom	حکمت مطلق	حیکمه تی ره ها
		زانایی ره ها
alms	صدقه	خیرات
	خیرات	خیرات کردن
		یارمه تیدانی هه ژاران
alone	فرد (اسم الاهی)	تاک
		ته نها
		یه کییک له ناوه کانی خوا
alloofness	دوری گزینی	خو به دو ورگرتن
		دو ورگرتن
		خو دو ور خستنه وه
alpha-rhythm	موج آلفا	تیشکی ئالفا
		شه پۆلی ئالفا

		ریتمی ئالفا
alteration	دگرگونی	گۆپانکاری
	گردش	گۆپان
	استحاله	سووپانه وه
	تغییر	توانه وه
		له ناوچوون
alternative	چاره	رێگه چاره
	جانشین	چاره سه ر
	بدیل	جیگر
	مترادف	جئ نشین
	علی البدل	ئه لته رناتیف
		هاوتا
		هاواتا
altruism	دیگرگرایی	ئه ویدی خوازی
	غیرپرستی	ئه ویدی په ره ستی
amalgam	امتزاج	تیکه ل بوون
	ترکیب	تیکه لاوی
	ادغام	تیکه لاو بوون
ambiguous	مبهم	ته م و مژاوی
	دو په لو	ته ماوی
		چه ندواتایی
		چه ندمانایی
ambition	جاه طلبی	پله و پایه خوازی
	بلندپروازی	مه قام په ره ستی
	فزون جویی	به رزه فپی

		فره خوانزی
		زیاده خوانزی
ambivalent attitude	گرایشهای متضاد	داگه پانه دژبه یه که کان
	رفتارهای متضاد	مه یله دژبه یه که کان
		ره فتاره دژبه یه که کان
ame	نفس	خود
	ذات	زات
		دهروون
amelioration	بهبودی	چاکسازی
	اصلاح	چاکسازی کردن
amoral	غیراخلاقی	ناثاکاری
	ضد اخلاقی	دژبه ناکاری
		نامرؤفانه
		ناتینسانی
amount	مبلغ	پروپاگه نده چی
		پروپاگه نده کهر
		بره وپیدهر
amphibious	دوزیستی	دووژیانی
		دووژینگهیی
		بوونه وهرانی ناوی
		و خاککی
analog	قیاسی	قیاسی
		بهراوردی
analogy	شباهت	ویکچوون

	همانندی	لیکچوون
	قیاسی	له یه ک چوون
		قیاسی
		به راوردی
analysis	تجزیه	دابه ش کردن
		به ش به ش کردن
		شیکردنه وه
		شیکاری.
analysis factual	تجزیه و تحلیل	شیکردنه وه و لیکۆلینه وه ی
	عینی	عه یینی
analysis of elements	تحلیل عناصر	لیکۆلینه وه ی توخمه کان.
		شیکردنه وه ی
		پنوه نندییکان.
analysis of relation- ships	روانکاو	دهروون شیکار
	تحلیل گر	دهروون زان
	پژوهشگر روانی	شیکار
		لیکۆلیار
		لیکۆلیاری رۆحی
		ره وانناس
analyst	فلسفه تحلیلی	فهلسه فه ی شیکاری
		فهلسه فه ی لیکۆلینه وه یی
		فهلسه فه ی راقه کارانه
analytical philaosophy	روانشناسی	دهروونزانی شیکارانه
	تحلیلی	ره وانناسی شیکارانه
		پسیکۆلۆژی شیکارانه

analytical psychology	پیشبینی کردنی شیکارانه پیشبینی کردنی رافه کارانه
analytical a priori	آشوب گرایي ههه و مهه آشوب طلبی ئاژاوه خوازی ئاژاوه چیئی بشیوی خوازی ئاژاوه و بشیوی ئه نارشیزم ئاژاوه گئیړی ئاژاوه چی ئاژاوه گئیړ ئاژاوه خواز بشیوی خواز بی هوکمپان ئه نارشیست بی هوکوومهت بشیوی بی نه زمی نارپیک وپیکی
anarskism	ههه و مهه طلب آشوب طلب
anarchist	فاقد فرمانروا بی نظمی
anarchy	ههه و مهه تولید بشیوی به رهه م هینان. بشیوی له به رهه م هیناندا. بشیوی له به رهه م هینانی کالادا.
anarchy of production	کالبد شکافی لیکولیاری له ش تویژیاری له ش شیکاری له ش

ancestor	نیا	ئەژداد
	جد	باو و باپیر
	اسلاف	پیشینان
ancestor cult	نیاپرستی	ئەژدادپەرستی
anguish	اضطراب	دلەراوکی
	تشویش	شلەژاویتی دەروونی
		شلەژاویتی رۆحی
animal soul	نفس حیوانی	نەفسی حەییوانی
		نەفسی ئاژەل سیفەت
animal spirit	روح حیوانی	رۆحی حەییوانی
	روان حیوانی	رۆحی ئاژەل سیفەت
animism	فلسفە اصالت	فەلسەفەی رەسەنایەتی
	جان	رۆح.
	اصالت جان	رەسەنایەتی رۆح
	حیوان پرستی	رەسەنایەتی گیان
		حەییوان پەرستی
		ئاژەل پەرستی
		ئاژەل خوازی
annihilation in God	فناء فی الله	توانە وە لەخوادا
annihilation of man	انهدام بشر	مردن لەخوادا
		نابوودبوونی مەرۆف
		لەناوچوونی مەرۆف
		تیاچوونی مەرۆف
anomaly	بی هنجاری	بی رێسایی
		بی نەزمی

	خلاف قاعده	نانۆرماتیف
		نائاسایی
		نایاسایی
		نهگونجاو
		ناده ستووری
anomic	خلاء	بۆشایی
	پووچی	هیچی
		پووچی
an sich	فی النفسه	خۆی له خۆیدا
	فی ذاته	له ذاتی خۆیدا
		فیتیری
		خۆپسک
antagonism	ستیزه جوویی	جه ننگه رانی بوون
	مخالفت	شه پخوازی
	تخاصم	شه په نگیزی
	دشمنی	ناکوک بوون
	ضدیّت	نه یار بوون
		دوژمنایه تی
		دژایه تی
antagonist	متعارض	ده سدریژی کهر
	آشتی ناپذیر	شه پخواز
	مخالف	نه یار
		دوژمن
anthropocentricity	انسان مداری	مروّف ته وه ری
	مردم مداری	ئینسان ته وه ری
		خه لک ته وه ری

		خه لک سه نته ری
		مرؤف سه نته ری
anthropoid	انسان نما	ئینسان ئاسا
	انسان وار	وه کووئینسان
		ئینسان شیوه
anthropomorphism	انسان انگاری	به مرؤف زانین
	هماندانسان	به ئینسان زانین.
	انگاشتن خدا.	به ئینسان له قه له مدانی
		خوا.
		به ئینسان شوبه اندنی خوا
anti capilist	ضد سرمایه	دژه سه رمایه داری
	داری	دژه سه رمایه دار
anticaption	پیشگوویی	پیشگوویی کردن
	پیشبینی	پیشبینی کردن
		پیشبینی کردن
		پیشبینی کردنی ئاینده
anti-crisis-policy	سیاست ضد	سیاسه تی دژه قیران
	بحران	پلانی دژه قه یران
		به رنامه ی دژه قه یران
anti-feminism	زن ستیزی	دژه ژن بوون
		دژایه تی کردنی ژنان
		ژن نه یاری
		دژه ژنی
antinomies	تناقضات	دژوازییه کان
		ته ناقوزه کان
		شته دژ به یه که کان

antiorthodox	سنت ستیز	دژه‌سوننه‌ت بوون دژایه‌تی کردنی سوننه‌ت دژه‌سوننه‌تی
antiquirianism	کهنه پرستی	کۆن خوازی کۆنه‌په‌رستی سه‌له‌فییه‌تخوازی ئیرتجاع
anti-semitism	یهود ستیزی ضدسامی	دژه‌جوو دژه‌جووله‌که دژه‌سامی
antithesis	تضاد وضع مقابل نقیض	دژایه‌تی دژبوون دژایه‌تی کردن خالّی به‌رانبه‌ر دۆخی به‌رانبه‌ر دژه‌یه‌ک بوون دژوازی
anxiety	نگرانی تشویش دلواپسی اضطراب	نیگه‌رانی دلّه‌پاوکّی دلّه‌خورپّی شلّه‌ژاویتّی په‌ریشانی تووچیان په‌شیوی په‌شوکاوی

anxiety theory	تئوری اضطراب	تیۆری دلّه پراوکی تیۆری دلّه خورپی
aoeriodie	نامنظم	ناریک نارپیک و پیک نالہ بار شیواو تیکچوو
apocalyptic	فاجعه آمیز دردناک	کاره سات ئامیز ترسناک مه ترسیدار دلته زین ئازار هیئهر
apodictic	ضروری یقینی	پیویست زهرووری حه تمی یه قینی باوه پپیکراو سه لمیندراو
apodictic imperative	امر ضروری	مه سه له ی پیویست مه سه له ی زهروری مه سه له ی گرینگ
apologist	مدّاح توجیه گر مدافع	ستایش گهر تاریف گهر پاساوه هیئهر داکوکی گهر پشتیوان

apparent	ظاهری	رواله‌تی
		رووکه‌ش
apparception	خودشناسی	خۆناسی
	ادراک نفسانی	خۆناسین
		ناسینی خود
appetite	میل	مه‌یل
	رغبه‌ت	ره‌غبه‌ت
	اشتها	حه‌ز
	شهوت	ویست
		شه‌هوه‌ت
		ئاره‌زوو
appetite econcmics	اقتصاد عملی	ئابووری کرده‌یی
	اقتصاد اجرائی	ئابووری پراکتیکی
		ئابووری راپه‌رینه‌ر
appraisal	ارزشیابی	هه‌لسه‌نگاندن
	ارزیابی	نرخاندن
	قیمت‌گذاری	نرخ‌دانان
		نرخ‌دیاری کردن.
		دیاریکردنی نرخ (ی کالاً و
		خزمه‌تگوزاری و...).
appreciation	درک	تیگه‌یشتن
	دریافت	ده‌رک کردن
	فهمیدن	نرخاندن
	ارج‌گذاری	بایه‌خ‌پێدان
approbation	تأیید	قبوول کردن
		په‌سه‌ند کردن

	پسند	گونجاو
	مناسب	له بار
approximation	تخمین	مه زه نه کردن
	تقریب	مه زنده
		مه زه نده
aptitude	استعداد	به هره
	توانایی	توانایی
		لیهاتوویی
		کارامه یی
		لیوه شاوه یی
arbitrary	قراردادی	ده سکرد
	اختیاری	برپاری
	ارادی	پهیمانی
		ئیختیاری
		ئیرادی
archaic	باستانی	دیرین
	کهن	که ونارا
		کۆن
		قه دیمی
		پیش میژوو
archeology	باستان شناسی	دیرین ناسی
arehetype	الگو	سه رمه شق
	الگوی کهن	نموونه
	نمونه باستانی	نموونه ی دیرین
	نمونه والا	باشترین نموونه

architecture	معماری	ته لار سازی
	ساختمان سازی	کوشک سازی
		بینا سازی
		خانوبه ره ساز کردن
arc-refley	حوزه	قه له مپه و
	حیطه	بوار
	مساحت	پانتایی
		رووبه ر
		مه لیه ند
area-industrial	ناحیه صنعتی	ناوچه ی پیشه سازی
area	رزمگاه	شه رگه
		مهیدانی شه ر
argument	حجت	به لگه
	استدلال	به لگه هینانه وه
	شناسه	ئیستدلال کردن
	مناظره	گفتوگو
	استناد	دیالوگ
		به به لگه قسه کردن
aristocracy	اشراف سالاری	ئه ریستو کراسی
	اشرافیت	ده وله مه ند سالاری
	حکومت	ده وله مه ند مه زنی
	برگزیدگان	حکومه تی نوخبه کان
	حکومت اشراف	حکومه تی
		هه لبار ده کان
		حکومه تی

	ده‌وله‌مه‌نده‌کان	
aristotelianist	ئه‌ره‌ستوو‌خو‌ازی.	ارسطو‌گرای
	پـیـړه‌و‌کردنی رـیـبـازی	پیرو آیین
	ئه‌ره‌ستوو.	ارسطو
arrange(to)	رـیـکـخـستن	آرایش دادن
	ته‌رتیب کردن	انتظام
	رـیـک و پـیـک کردن	ترتیب
		نظام
art	هونه‌ر	هنر
	فه‌ن	فن
	ته‌کنیک	صنعت
artifacts	شته‌ده‌سکرده‌کان	مصنوعات
	ده‌سکرده‌کان	محصول هنری
	به‌ره‌می هونه‌ری	
artificer in the	ئاسه‌واری هونه‌ری	خردورز
		فنان خرد
artificial	عاقڵ	صناعی
	ه‌ز‌مه‌ند	ساختگی
	بیرمه‌ند	تصنّعی
artisan	هونه‌ر‌مه‌ند.	هنرمند
	ئارتیست.	صنعت‌گر
	پیشه‌ساز.(ئه‌وه‌ی کاری	
	پیشه‌سازی ده‌کا).	
art of study	هونه‌ری وانه‌وتنه‌وه	هنر تدریس

		توانای وانه وتنه وه
	جسارت	ئازایه تی
ascendancy	شهامت	زرنگی
		نه ترسی
		به جه رگبوان
		دلیری
		بویری
ascendancy	قدرت	دهسه لاتی ره ها
	فائقه	دهسه لاتی سه رتر
		دهسه لاتی له سه روتر
ascetic	مرتاض	ریازه ت کیش
	پارسا	زاهید
	زاهد	ژیان له خو سه خت کردن
	سخت گذرانیدن	له سه ختیدار زیان
		به سه بردن
asocial	غیراجتماعی	ناکومه لایه تی.
	جامعه گریز	حه زنه کردنبه ژیانی
		کومه لایه تی.
assembly of notables	مجلس	ئه نجومه نی
	برجستگان	هه لبرارده کان
		ئه نجومه نی
		دهسته بژیره کان
		ئه نجومه نی گه وره کان
assessment	ارزیابی	هه لسه نگاندن
	سنجش	به راورد کردن
	برآورد	تاوتوئی کردن

assete	موجودی	دارایی
	دارایی	پاره و سامانیکۆکراو
		پاره ی زه خیره کراو
assist ant social	مددکار اجتماعی	یاریده ده ری کۆمه لایه تی
		یارمه تیده ری کۆمه لایه تی
		هاریکاری کومه لایه تی
as such	همچون	وهک
	مانند	وهکوو
	چونان	هاوشیوه ی
assumed	مفروض	دانان به گومان
	فرضی	خه یالی
		فه رزکراو
assumption	پیش فرض	پیش گریمانه
	فرض	گریمانه
as though	چنانکه گویی	وهک بلی
astronomy	اخترشناسی	ئه ستیره ناسی
	ستاره شناسی	
atheism	خداناشناس	خوانه ناسی
	کفر	کوفر
	الحاد	بئ دینی
	انکار خدا	ره تکردنه وه ی خوا
	خدانا باوری	باوه رنه بوون به خوا
atrocious	خصلمانه	دوژمنانه
		نه یارانه

attainmend	دستاود	ده سکه وت
		ده ستاورد
attention	دقت	وردبینی
	ریزبینی	تیزبینی
	توجه	سه ره نج دان
		ئاوړلیدانه وه
at term	به هنگام	به جئ
		به چیگه
attitude	گرایش	داگه پان
	نگرش	مهیل
	برخورد	تئ پوانین
	تمایل	رووبه پووبونه وه
	طرز فکر	حه زکردن
	برداشت	ویست
	جهت گیری	ره غبه ت
		جوړی بیرکردنه وه
		تئ گه یشتن
		لایه نگری
attraetion	جذب	راکیشان
	جاذبه	به ره و خو هینان
	ربایش	
attribute	خصلت	تاییه تمه ندی
	ویژگی	بگوړی چوونی
	متغیر کیفی	بگوړی چوونایه تی
audience	مخاطب	به رده نگ

	گوڻگر	پيام گيرنده	
	بيسه ر		
	وهرگر		
autarch	ملهوڙ	مستبد	
	ديكتاتور	خودڪامه	
	زالَم	خودسالار	
	چه وسينه ر		
autarky	سهر به خوڻي ٿاڀووري	اسقلال اقتصادي	
	بيءَ نيازي ٿاڀووري	بي نيازي	
		اقتصادي	
authentic	ره سهن	اصيل	
	به لڳه	سند	
	ديکومينت	معتبر	
	باوه پيڪراو		
	جيئي باوه ر		
author	خولقينه ر	آفريننده	
	داهينه ر	خالق	
		صانع	
authoritarian	ده سلاّت خواز	سلطه جو	
	داگيرڪار	تسلط طلب	
		اقتدارگرا	
autism	خيال پهرستي	خيالباقي	
	خه يال چني	خيال پرستي	
	خودته وهری	درون مداری	
	دهروون ته وهری		

autistic thinking	تفکر خیالی	بیرکردنه وه‌وه‌ی خه‌یالی
autocracy	سلطنت فردی	پاشایه‌تی تاکه‌که‌سی
	حکومت	حکومه‌تی دیکتاتوری
	استبدادی	
auto-critics	انتقاد از خود	ره‌خنه‌گرتن له‌خو
		خو‌ه‌ه‌له‌سه‌نگاندن
automatic	خودکار	ئۆتوماتیک
	خود به خود	خۆکار
	ماشینی	ماشینی
autonomous	مستقل	سه‌ربه‌خۆ
	خودگردان	سه‌ربه‌ست
		ئۆتۆنۆم
		خۆبه‌ریوه‌به‌ر
avant-gard	پیشرو	پیش‌ره‌و
	پیش‌تاز	جله‌ودار
		سه‌رقافله
		ریبه‌ر
aversion	نفرت	نه‌فره‌ت
	بیزاری	کینه
		بیزاری
		رق‌لئ‌بوون
avoidance	پرهیز از محارم	خۆله‌میینه‌ی خزم
	(در اصطلاح فروید).	پاراستن.
		ئیزدواج‌نه‌کردن له‌گه‌ل
		خزمی‌نزی‌ک‌وه‌ک

		خوشک و برا و سیکس
		نه کردن له گه لّ خزمه
		نزیکه کاندالای فروید).
avoidance motive	انگیزه اجتناب	مه یلی دووری کردن
		مه یلی خو پاراستن
		مه یلی خوبه دوورگرتن
awe	هیبت	شکو
	خشوع	گه وره یی
		خاکه پایی
axiom	امر بدیهی	دیار
	اصل موضوع	ئاشکرا
		ئاسایی
		پره نسیبی بابه ت
		پره نسیبی سه ره تایی
axis	محور	ته وهر
		بوار
		مه لّ به ند

B

baby tests	آزمونهای مخصوص	تاقیکردنه
	کودکان شیرخوار	تایبه ته کانی
back		منالّه شیرخوره کان.
	پس	دوا
	عقب	پاش
back grouwnd		دما
	سابقه	پیشینه
	زمینه	باگگراوند
backwardness	پشت زمینه	
	عقب ماندگی	دواکه وتوویی
	توسعه نیافتگی	پهره نه سه ندوویی
backward step		گه شه نه کردن
	عقب گرد	پاشه کشه کردن
balance		به ره ودواچوون
	توازن	هاوسه نگی
	تعادل	هاوته رازی
		هاوکیشی

	تراز مندی	هاوسه نگیستی
balanced	متوازن	هاوسه نگ
		هاوته راز
		هاوکیش
balance of person- aliti	توازن شخصیت	هاوسه نگی که سایه تی
	تعادل شخصیت	له بار بوونی
		که سایه تی
balance of power	تراز قدرت	هاوسه نگیستی
	سیاست موازنه	ده سه لات
		سیاسه تی هاوسه نگی
balance theory	تئوری تعادل	تیۆری هاوسه نگی
band	دسته	ده سته
	گروهه	گروپ
		تاقم
bank deposit	سپرده بانکی	پاشه که وتی بانکی
		پاره ی
		سپیژدراو به بانک
		سپیژدراوی بانکی
bank notes	اسکناس	پاره ی کاغه ز
bankruptcy	افلاس	هه لشان
	ورشکستگی	نه داری
		هه ژاری
		ده سکورتی
barbarism	بربریسیم	به ره به رسیم
	نافر هیختگی	نه خوینده واری

		نه زانی
		ناشارستانی بوون
bare and pure concept	مفهوم ناب محض	چه مکی ره ها
		چه مکی په تی
bare concept	مفهوم مجرد	چه مکی ئه بستراکت
		چه مکی تاک
		چه مکی رووت
bargaining	چانه زدن	چه نه دان
	قدرت چانه زدن	چه نه لیدان
		چه نه بازی
		توانای چه نه بازی
barrier	مانع	ریگر
	سد	له مپه ر
	ره بند	کو سپ
		به رگیر
		به ربه ند
		به ربه ست
barter	تهاتر	کرین و فروشتن
	پایا پای	مامه له کردن
		کرین و فروشتنی
		سه ربه سه ر
base	شالوده	بناغه
	زیر ساخت	بنچینه
	پایه	ژی رخا ن
	مبنا	بنه پره ت
		بنه ما

baseline	خط پایه	هیلّی ده سپیکردن
	خط مبدأ	خالی ده سپیکردن
		سه ره تا
		ده سپیک
bashfulness	که مرویی	شهرمنی
forwardness	گستخی	که مرویی
		گوستخی
		رووداری
		روودامالای
		بی شهرم و حه یایی
basic	پایه	بناغه
		بنچینه
		بنه پت
battle-field	رزمگاه	شهرگه
	نبردگاه	مهیدانی خه بات
		مهیدانی شهرکردن
beast soul	نفس بهیمی	نه فسی حه یوانی
		نه فسی ئازهل ئاسا
beatitude	بهجت	به خته وه ری
	سعادت	به ختیار
	کامیابی	کامه رانی
		خوشبه ختی
becoming	تغییر	گورپان
	تجدد	گورپانکاری
	حدوث	تازه بوونه وه
		نوئ بوونه وه

	روودان	
	سهره‌لّدان	
beginhng	آغاز	سهره‌تا
	شروع	ده‌سپیک
	مبدأ	خالّی ده‌سپیکردن
	بدایت	
behavio(u) r	سلوک	ره‌فتار
	رفتار	جوّری هه‌لّس وکه‌وت
	کردار	کردن
		کردار
		کرده‌وه
behavio(u) r con- tracting	قرارداد رفتاری	برپاری ئاکاری
		په‌یمانی ئاکاری
behavio(u) ral pat- terns	الگوهای رفتار	سهرمه‌شقه‌کانی
		ئاکار
		مۆدیله‌کانی ئاکار
behavio(u) ral thera- pist	رفتار درمانگر	ئاکاری چاک که‌روه
		ئاکاری دهرمان که‌ر
behavio(u) r therapy	رفتار درمانی	ئاکارده‌رمانی
		دهرمان کردن به
		هۆی ئاکاره‌وه
being	هستی	بوون
	وجود	هه‌بوون
	بودن	بوونایه‌تی

being and non-being	بود و نبود	بوون و نه بوون
	وجود و عدم	بوونایه تی و نابوونایه تی
being cognition	شناخت هستی	بوون ناسی
		ناسینی بوونایه تی
belife	اعتقاد	باوه پ
	رای	بیروپا
	ایمان	ئیمان
believer	معتقد	باوه پ مه ند
	مؤمن	باوه پ دار
beneficent	نیکوکار	خیرخواز
	خیرگرا	چاکه کار
		چاکخواز
benefit	نفع	قازانج
	سود	سود
	استفاده	که لک
	منفعت	به رژه وه ندی
betting	شرط بستن	مه رج کردن
		مه رج به ستن
		به لین دان
bias	سوگیری	لایه نگری
	جانبداری	پشتیوانی
	خطا	هه له کردن
	انحراف	لادان
		به هه له داچوون

bibliography	فهرست و مأخذ منابع کتابنامه	پی‌رستی سه‌رچاوه‌کان کتیب نامه پی‌رستی کتیب‌ه‌کان
big bang	انفجار بزرگ	ته‌قینه‌وه‌ی گه‌وره
big business	تجارت بزرگ سوداگری بزرگ	بازرگانی گه‌وره بازرگانی به‌ر‌فر‌اوان گه‌وره‌مامه‌له
bigot	متعصب	ده‌مار‌گیر ده‌مار‌گرژ موته‌عه‌سیب
bigotry	تعصب	ده‌مار‌گیری ده‌مار‌گرژی ده‌مار‌گرژی
bilateral	دوجانبه دوجنبه	دو‌ولایه‌نه دو‌وپه‌هه‌ندی دو‌وبو‌عدی
bill of rights	منشور حقوق لایحه حقوق قانون حقوق	یاسای ماف ده‌ستووری ماف
bi-national	دوملتی	دو‌ونه‌ته‌وه‌یی دو‌وره‌گه‌زی
biography	زندگی نامه زندگی نامه نویسی	ژیان‌نامه ژیان‌نامه نویسی سه‌ریوده‌نووسی

biological	زىست شناسانە	بايولۇژىكى
		ژيانناسانە
biological determen- ism	جبر زىستى	جەبرى بايولۇژىكى
		جەبرى ژيان
biological factor	عامل زىستى	ھۆكارى بايولۇژىكى
biological scinces	علوم زىست شناسى	زانستى ژيانناسى
		زانستى بايولۇژى
biological survival	بقاء زىستى	ماھوھى ژيان
		درېژە دان بە ژيان
biologism	زىست گرايى	ژيان خوازى
	زىست شناسى گرايى	ژيانناسى خوازى
bioiogist	زىست شناس	ژيانناس
		بايولۇژىست
biophilia	زىست دوستى	ژيان دۇستى
bipolar	دوقطبى	دووجەمسەرى
birth	زايش	لەدايك بوون
	تولد	بەدنياهاتن
	زادش	چاۋبەدنياهەلّيان
birthplace	زادگاہ	زئيد
		شۈيئنى لەدايك بوون
birth rate	میزان ولادت	رادەى لەدايك بوان
	نرخ مواليد	ژمارەى لەدايك بوان
bisexuality	دوجنسى	دوورەگەزى

blueprint	طرح کلی نقشه پیش ساخته	گه لاله ی گشتی گه لاله ی له پیشداسازکراو گه لالی له پیش داپیژراو
body	بدن کالبد جسم	له ش جه سته ئه ندام
body pojitic	اجتماع سیاسی	کۆمه لی سیاسی جه ماوه ری سیاسی
boom	رونق اقتصادی شکوفایی بازار گرمی ترقی	گه شه کردی ئابووری په ره سه ندنی ئابووری بازار گه رمی پیشکه وتن پیشقه چوون
border	مرز	سنوور
borrowing	عاریه گیری وام گیری اقتباس	به قه رز وه رگرتن به ئه مانه ت وه رگرتن وه رگرتن
botany	گیاه شناسی	گیاناسی
bounddary	خط مرزی	هیل ی سنوور سه ر سنوور
bounties	مساعده	یارمه تی

	یاریدان	کمک
	یارمه‌تیدان	
bourgeois	بۆرژوا	بورژوا
	بازرگان	سوداگر
	چینی بازارگان و	
	مامه‌له‌چی	
bourgeois class	چینی مامه‌له‌چی	طبقه‌سوداگر
	چینی بازارگان	طبقه‌بورژوا
	چینی بۆرژوا	
bourgeois ideology	ئامانجی چینی	آرمان طبقه‌سوداگر
	بازرگان	ایدئولوژی بورژوا
	ئایدئولوژیای چینی	
	بۆرژوا	
bourgeois society	کۆمه‌لگای بۆرژوازی	جامعه‌بۆرژوازی
bourgeois state	ده‌وله‌تی بۆرژوازی	دولت بورژوازی
bourgeois system	سیستمی بۆرژوازی	نظام بورژوازی
brahmins	ده‌وله‌مهنده‌کان	اعیان
	پوولداره‌کان	نجیب زادگان
	گه‌وره‌کان	
brain	میشک	مغز
	زه‌ین	ذهن
brain drain	هه‌لاتنی می‌شکه‌کان.	فرارمغزها
	هه‌لاتنی می‌شکه	فرارمغزهای متفکر
	هزرمه‌نده‌کان.	

brain washing	مغز شویی	میشک شوژدن
	شستشوی مغز	میشک شوژدنه وه
		شتوشوژدانی میشک
brain work	کار مغزی	کاری زه یینی
	کارکرد ذهنی	کاری میشکی
	اندیشه کاری	بیرکردنه وه
branch	رشته	لق(ی خویندن)
	بخش	بهش
	شاخه	بوار
branching	انشعاب	لئ جیابوونه وه
	تقطیع	لئ بوونه وه
		پارچه پارچه بوون
		پچرپچر بوون
breeding	پرورش دادن	پهروه ده کردن
		بارهیتان
		به خئو کردن
bride-price	شیر بها	شیر بایی.
		(پاره یهک زاوا به
		مالله خه زووری
		ئه دات).
bright	باهوش	هوشیار
		زیرهک
		لیزان
		لیهاتوو
broadcast	رادیو و تلویزیون	رادیو و تهله فزیوون

	دهنگ و رهنگ	پخش کردن برنامه
	بالا و کردنه وهی	
	به برنامه	
broad categorization	کۆبه ندی کردنی	جمع بندی کلی
	گشتی	مقوله بندی کلی
	کۆبه ندی کردنی	
	یه کجاری	
	پۆلین کردنی گشتی	
broken home	بنه ماله ی زیان	خانواده آسیب دیده
	به رکه وتوو	خانواده درهم شکسته
	بنه ماله ی تیکشکاو	خانواده نابسامان
	بنه ماله ی تیک	
	رو و خاو	
	بنه ماله ی بی	
	سه روبه ر	
brutefact	حه قیقه تی بی گیان	حقیقت بیجان
Buddhism	بووداخوازی،	بوداگرایی
	پیپر ه و کردنی ئاینی	آیین بودا
	بوودا،	
budgeting	دیاری کردنی بووجه	بودجه بندی
	بووجه به ندی	
bureaucracy	بورؤ کراسی	دیوانسالاری
	کاغه زبازی	دستگاه اداری
	ده زگای ئیداری	کاغذبازی
	حکومته تی ئیداری	

	حکومه ته کارمه ندان	فرمانروایی کارمندان
	کارمه ندسالاری	
bushmen	جه نگه‌ل نشینان	بیشه نشینان
	دارستان نشینان	
	دانیشتوانی دارستان	
business	بازرگانی	بازرگانی
	مامه‌له کردن	سوداگری
	کرپین و فروشتن	دادوستد
	کاسپی کردن	کاسبی
business civilization	شارستانییه‌تی	تمدن تجارتی
	بازرگانی کردن	دور تجارتی
	خولی بازرگانی	دور بازرگانی
business depression	قه‌یرانی بازرگانی	بحران بازرگانی
business education	فی‌رکار یگه‌لی	تعلیمات بازرگانی
	بازرگانی راه‌ینان	
	گه‌لی بازرگانی	
business enterprise	بنکه‌ی بازرگانی	بنگاه بازرگانی
	ری‌کخراوی بازرگانی	مؤسسه بازرگانی
	کۆمپانیای بازرگانی	بنگاه تجارتی
	شهریکه‌ی بازرگانی	
business fluctuation	هه‌لکشان و داکشانی	نوسانات بازرگانی
	بازرگانی.	تموجات تجاری
	هه‌لکشان و داکشانی	نوسانات اقتصادی
	ثابووری.	
	به‌رزونه‌وی بوونی	

	سوداگر	ئاستى ئابوورى.
business man	دادوستدگر	مامەلە چى
	بذاته	كړپيار و فروشيار
by itself	فى نفسه	خوى له خويدا

C

caeteris paribus	در شرایط مساوی	له دؤخی یه کساندا له بارودؤخی به رابه ردا
calculation	محاسبه	له بارودؤخی هاو چه شندا حسیب کردن ژماردن
calling	هنر	به ئەژماره یێنان هونه ر
call to account(to)	توجیه	پاساو هیئانه وه روونکردنه وه
calvinism	کالونی مذهب کیش کالونی	کالوینی کالوینی ئاین
camouflage	کالونی استتار	پیڤه وی کردن له کالوین شاردنه وه شاردن دایۆشین

campaign	مبارزه	خه بات
	پیکار	ململانی
		شہ پکردن
campus	پردیس	به هه شت
		به هه شتی به رین
canaille	اوباش	خوڤی
		خوپی
		به ره لالا
		لات ولووت
canalization	ره گزینی	ریگه هه لباردن
		چاره سه ردۆزینه وه
cannibalism	آدمخواری	مروڤ کوژی
		دژه مروڤ بوون
		خوین مژی
		خوین پرشتن
		خوین خوژی
cannibalistic society	جامعه آدمخوار	کۆمه لگای خوین مژ
		کۆمه لگای خوین ریژ
		کۆمه لگای مروڤ کوژ
canon	قانون	یاسا
	قاعده	ده ستوور
	کیش	ریباز
canonization	مقدس سازی	به پیروژکردن
		پیروژاندن
canonization the roces-	فرایند مقدس	پروسه ی پیروژاندن

sof	سازی	
capability	قابلیت	قابلیت
	استعداد	توانایی
	توانمندی	به‌هره
	شایستگی	لیّها توویی
		لیّو ه‌شاو هی
capacity of comprehension	نیروی درک	توانای تیگه‌یشتن
sion		توانای ده‌رک کردن
capital	سرمایه	سرمایه
	پایتخت	ده‌س مایه
		پایته‌خت
		پیته‌خت
capital accumulation	جمع‌آوری	کو‌کردنه‌و‌هی سرمایه
	سرمایه	خر‌کردنه‌و‌هی سرمایه
	اندوختگی	که‌له‌که‌بوونی سرمایه
	سرمایه	کو‌بوونه‌و‌هی سرمایه
	انباشتگی	
	سرمایه	
	تجمع سرمایه	
capital construction	ساختمان	پی‌کها ته‌ی سرمایه
	سرمایه	
capital formation	تشکیل سرمایه	پی‌ک‌هینانی سرمایه
	سازند سرمایه	هینانه‌ئارای سرمایه
		سرمایه‌سازی

	سرمایه سازی	
capitalism	سرمایه داری	سه‌مایه‌داری.
	سرمایه آیینی	کاپیتالیزم.
		پی‌پره‌وی له‌ریت‌بازی
		سه‌رمایه‌داری.
capitalist	سرمایه داری	سه‌رمایه‌دار
	سرمایه گرا	سه‌رمایه‌خواز
		لایه‌نگری سه‌رمایه
capitalist class	طبقهٔ سرمایه	چینی سه‌رمایه‌دار
	دار	
capitalist government	حکومت سرمایه	حکومه‌تی سه‌رمایه‌داری
	داری	
capital variable	سرمایهٔ متغیر	سه‌رمایه‌ی بگور
cardinal number	عدداصلی	ژماره‌ی سه‌ره‌کی
		ژماره‌ی ته‌سلّی
career	خط مشی	رئ و شوین
		جوّری بیرکردنه‌وه
		پلان و به‌رنامه‌ی زه‌ینی
		شیوه‌ی ژیان
		ره‌فتار
		کرده‌وه
cartel	کارتل	کارتیل.
		سه‌ندیکای کوّمپانیاکان.
		(کوّبوونـــــــه‌وه‌ی
		به‌پـــــــوه‌به‌رانی چه‌ند

	کۆمپانیای بازرگانی و ئیمزاکردنی هاوبه‌شی برپارنامه‌گه‌لیک بۆ پلانه بازرگانییه‌کانیان).	
cartesianism	فلسفه‌ی دکارتی	فەلسەفە‌ی دیکارتی
cartesian rationalism	عقل‌گرایی دکارتی	عەقڵ‌خوازی دیکارتی دیکارت خوازی
	دکارت گرایط	
case	سرگذشت وصف الحال حالت	سەربوورده بەسەرھات حالەت
		چۆنیەتی
cash	نقد پول نقد	پارە‌ی حازر پارە‌ی بە‌رده‌ست
caste	طبقه‌ی منفصل طبقه‌ی بسته	چینی دابراو چینی داخراو
castration complex	عقدہ اختگی عقدہ اخفاء	گرێی خەساوی گرێی خەساندن
cataplexy	بی‌حرکتی جمود	بی‌جموجۆلی بی‌جوولە‌یی
		وە‌ستان وە‌ستاوی
catallactics	علم مبادله علم مبادله‌ی ارز	زانستی ئالوگۆپ‌کردن زانستی ئالوگۆپ‌کردنی

	دراو	
catalog	پیرست	فهرس نامه
	لیسته	دفترچه‌راهنما
	کاتالۆگ	
catastrophe	کاره‌سات	فاجعه
	رووداوی دلتەزین	پایان بد
	سه‌ره‌نجامی خراپ	
	ئه‌نجامی دلتەزین	
catastrophes of nature	به‌لا‌سروش‌تییه‌کان	مصائب طبیعی
	کاره‌ساته سروشتییه‌کان	بلا‌یای طبیعی
	رووداوه سروشتییه‌کان	
categorical	ره‌ها	مطلق
	په‌تی	قاطع
	لی‌ب‌را‌وانه	جازم
	سو‌ور‌بو‌ون له‌سه‌ر کار‌یک	بی چون و چرا
	بی سئ و دوو	مقوله‌ای
	وته‌زایی	
categorical concepts	چه‌مکه وته‌زاییه‌کان	مفاهیم مقوله‌ای
categorical	مه‌سه‌له‌ی ره‌ها	امر مطلق
	ئه‌مری ره‌ها	فرمان حتمی
	ده‌ستووری حه‌تمی	امر قاطع
	فرمانی حه‌تمی	
	مه‌سه‌له‌ی لی‌ب‌را‌وانه	
categorical structure	پیکه‌اته‌ی ره‌ها	ساختار مطلق

categorization	دسته بندی دسته	پۆلین بەندی دەستە بەندی گروپ تاقم دەستە
catharsis	تصفیه پەلایش ترکیه تخلیه روانی	پاک کردنه وه پالوتن خاوین کردنه وه به تال کردنه وهی رۆحی سووک کردنهی رۆحی
causal	علی علت تعیین کننده	هۆکار دەس نیشان کەر پیشاندهر دیاری کەر
cousalism	علت گرایی	هۆکار خوازی
causa phenomenon	علت پدیده ها	هۆکاری دیارده کان
causation	رابطه علت و معلول	پێوهندی هۆکارو به رهۆکار
cause material	علت مادی	هۆکاری مادی هۆکاری مه تریال
celestial	بهشتی مینوی آسمانی	به هه شتی ئاسمانی
celibacy	تجرد	سه لت

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

central Treat organiza- tion	سازمان پیمان مرکزی	رئیس‌کخراوی پهمانی ناوهندی.
center	مرکز میانگاه کانون	ناوهند ناوین ناوهدپاست
chaining	تسلسل زنجیره ای	دوابه‌دوای یه‌ک پشت سهری یه‌ک زنجیره‌ئاسا زنجیره‌یی
chain of causes	زنجیرعلل سلسله علل	زنجیره‌ی هؤکاره‌کان
chainof command	سلسله مراتب	زنجیره‌ی پله‌وپایه‌کان
chance observation	مشاهده تصادفی	بینینی به‌هه‌لکه‌وت به‌هه‌لکه‌وت بینین
chage	تغییر دگرگونی تحول	گۆپان وه‌رگۆپان گۆپانکاری
channel	حامل	هه‌لگر
chant	سرایش(شعر)	هؤنینه‌وه‌(ی شیعر)
chaos	آشفته‌گی هرج و مرج آشوب	بشیوی شله‌ژاویتی ئاژاوه ئاژاوله

chaotic	آشوبناک	ئاژاوه ئاسا
	درهم برهم	ئاژاوه گیر
character		شیواو
	شخصیت	تیکهه لّ پیکهه
	خو	که سایه تی
	نهاد	خوو و خده
	خصلت	تایبه تمه ندی
chart	ویژگی	خه سهله ت
	نگاره	چارت
	نمودار	نه قشه
chauvinism	میهن پرستی	خشته
	خاک آیینی	نیشتمان پهروه ری
check	رسیدگی	ولات پاریزی
		ولات دۆستی
		چاودیری کردن
chemical nature(the)	خیال واهی	پئ راگه یشتن
		کۆنترۆل کردن
		خه یالی بیهووده
child	کودک	خه یالی خام
		منال
child centered	کودک مدار	زارۆ
	کودک متمرکز	منال ته وهر
		دوان له سه ر منال
		لیکۆلینه وه له سه ر منال

chimera	کابوس	دیو ه زمه شه وه خه وی ترسناک مۆته که
choice	گزینش انتخاب	هه لّباردن هه لاواردن ده س نیشان کردن
chromatic	ملون رنگی	ره رنگی ره نگاوپه نگ
citizen	شهروند شارمند هموطن مدنی	هاوولّاتی شارمه ند شارنشین هاونیشتمانی مه دهنی شارستانی
city	شهر شهر بزرگ	شار شاری گه وره گه وره شار مه زن شار
city buster	شهر برانداز	شار پووخین شار تیکده ر رووخینه ر
city state	شهر خدایی شهر کشور	شارمه ندی شار سالاری شارمه زنی شار- ولّات

		ده ولّه ته شار
civic	مدنی	مه ده نی
		شارستانی
civic liberty	آزادی مدنی	ئازادی مه ده نی
		ئازادی شارستانی
civility	مدنیت	مه ده نییه ت
	تمدن	شارستانییه ت
	شهرنشینی	شارنشینی
civil rights	حقوق اجتماعی	مافه کومه لایه تییه کان
	حقوق مدنی	مافه مه ده نییه کان
clairvoyant	روشن بین	گه شبین
		روشن بین
		رووناک بین
clan	قبیله	خیل
	کلان	گه وره
		مه زن
clarify	روشنگری	روشن گه ری
		به ئاگاه یئانه وه
		روونکردن ه وه ی رای
		گشتی
clash	برخورد	پیکادان
		رووبه رووبوونه وه
		لیکدان
class	طبقه	چین
	دسته	تویژ

	گروپ	رده
	تاقم	صنف
	ریز	
action antagonisms	دژایه تییه کۆمه لایه تییه کان	تضادهای
	پیکادانه کۆمه لایه تییه کان	طبقاتی
action consciousness	ئاگایی چینایه تی	آگاهی طبقاتی
	وشیاری چینایه تی	شعور طبقه ای
action culture	فه ره نگی چینایه تی	فرهنگ طبقه ای
	که لتووری چینایه تی	
classic	کۆن	قدیم
	قه دیمی	قدیمی
	له میژینه	اصلی
	سه ره کی	
	ره سه ن	
class ideology	ئایدۆلوژیای چینایه تی	ایدۆلوژی طبقه
	ئامانجی چینایه تی	ای
		آرمان طبقه ای
classification	پۆلین کردن	دسته بندی
	پۆلین به ندی	طبقه بندی
	ریز به ندی	
classless society	کۆمه لگای ناچینایه تی	جامعه بی طبقه
class status	پینگه ی چینایه تی	پایگاه طبقاتی
	پله و پایه ی چینایه تی	
clear	روون	واضح

	روشن	ئاشکرا
		دیار
		به رچاو
		رووناک
clergy	روحانی	روحانی
	روحانیت	پیاوی ئاینی
	دین دار	دیندار
climat	اقلیم	هه ریم
	منطقه	قه له مپه و
		ناوچه
		ده قهر
		مه له بند
clinikal	بالینی	کلینیکی
		دهر مانگه یی
		نه خو شخانه یی
clinikal psychology	روانشناسی	ره وانناسی دهر مانگه یی
	کلینیکی	دهر وونزانی دهر مانگه یی
	روانشناسی	دهر وونزانی کلینیکی
	بالینی	
closed	بسته	داخراو
	در بسته	پیوه دراو
		قفله کراو
closure	تقارب	نزیکی
	بستگی	نزیکایه تی
		لیک نزیکبون

clouding of consiousness	تیرگی شعور	رهش بیرى
	کور شدن	رهش فکرى
	هوشیاری	کوئیر بیرى
clou	سر رشته	سهره داو
	سرنخ	سهرده زوو
	راهنما	رینما
		رئ نیشان دهر
coach	مربی	راهینەر
	تعلیم دادن	فیرکار
		راهینان
		فیرکاری
code	رمز	ره مز
	دستور	کۆد
	کدگذاری	کۆد دانان
coding	رمز گذاری	ره مز بۆدانان
		ره مز او ی کردن
		ئجبار
coercion	اجبار	ئجبار
	زور	زۆره ملئ
		به زۆر
coexistence	همزیستی	پیکه وه ژیان
	همجودى	هاوژیانى
	همبودى	پیکه وه بوون
	معیت	هاوړایی
		هاوړپیه تی

cognitio	معرفت	مه عریفه
	شناخت	زانین
		ناسین
		تی گه یشتن
coherent		ده رک کردن
	مرتبط	پیوه ندیدار
	فصیح	ناشکرا
	پیوسته	روون
	منسجم	پیکه وه به سترای
		پیکه وه لکیندراو
cohesion		یه کپارچه
		یه کگرتوو
	به هم پیوستگی	پیوه ندیداریتی
	همبستگی	پیکه وه به سترای
coincident		یه کپارچه یی
		یه کگرتوویی
	همگاه	هاوکات
cold war	همرخداد	هاوزه مه ن
	جنگ سرد	شه پی سارد
		جه نگی سارد
collaboration	همکاری	هاوکاری
	تشریک مساعی	هاریکاری
		ثاریکاری
		پیکه وه کارکردن
collateral	وثیقه	ئه مانه ت
	گروی	ثامانه ت

	بارمته	
collective(s)	گروھی	به کۆمه لّ
	جمعی	هاوبه ش
		ئیشتراکی
collective migration	مهاجرت جمعی	کۆچی به کۆمه لّ
	کوچ گروھی	کۆچی هاوبه ش
collective unconscious	ناخودآگاه	ناخودئاگای گشتی.
	همگانی.	نهستی گشتی.
	ضمیر ناخودآگاه	نه فسی ناخودئاگای
	اجتماعی.	کۆمه لایه تی.
	ناخودآگاه	نهستی به کۆمه لّ.
	جمعی.	
collusion	تبانای	رئیکه وتن
	توافق	پیکه وه گونجان
		هاوده سی
		هاورایی
colonial	مستعمراتی	کۆلۆنیال
		داگیرکراو
		داگیراو
colonialism	استعمارگری	کۆلۆنیالیزم
	استعمار	داگیرکاری
		داگیرکردن
commandment	فرماندهی	رئبه رایه تی
	ریاست	سه رۆکایه تی
	رهبری	فرمانده یی

comment	اظهارنظر	راده رپرین
	بیان نظر	بیروپ راده رپرین
	تفسیر	راقه کاری
	شرح	راقه کردن
commercial center		لیکدانه وه
		روونکردنه وه
	مرکز بازرگانی	ناوه ندی بازرگانی
		سه نته ری بازرگانی
commercium	معامله	مامه له
	دادوستد	کرپین و فروشتن
		بازرگانی کردن
	کالا	کالا
commodity	جنس	
	مشترک	هاوبه ش
	عام	گشتی
	همگانی	هه موانی
common	عمومی	
	مرکز	ناوه ند
	کانون	سه نته ر
		چه ق
common center	عامل مشترک	هوکاری هاوبه ش
		هوکاری گشتی
	قانون اساسی	یاسای نه ساسی
	قانون عرف	یاسای باو
common factor	قانون عام	یاسای گشتی
common law		

	سیستمی هاوبهش	سیستمی ئیشتراکی	نظام اشتراکی
community	جه ماوهر.	کومهل.	جماعت
	تاقم.	خه لکی شار،یان	مردم یک محل
	ناوچه یهک.	کومه لگای بچووک	باشهر
	نه ته وه	پیوه ندی دوولایه نه	جامعه کوچک
compact	چروپ	په یماننامه	ملت
	ریککه وتن	گوشر او	فشرده
	تیکچرژ او	کومپانی	معاهده
company	شهریکه	شیرکه ت	پیمان
	بهر او رد کردن	هه لسه نگاندن	شرکت
comparatio	ریژه	هاودهردی	مقایسه
	هاوسوزی	هاودلی	نسبت
compassion	لیهاتووی	لیوه شاو ه بی	همدردی
competence			تبحر
			مهارت

	توانایی	توانش
	لیزانی	
complete enumeration	ذماردنی جه ماوهری شار، سرشماری	
	ناوچه، یان ولاتیک.	
	سه رژمیری.	
	ژمیریاری.	
complete man	ئینسانی کامل	انسان تام
	ئینسانی ته او	
complex	گرئ	گره
	تیکه لاو	عقده
	گرز و ئالۆز	مرکب
	قورس و ئالۆز	پیچیده
	پیچه لاو	بغرنج
	پیچه ل پیچ	درهم بافته
composition	ریکخستن	تنظیم
	تیکه ل کردن	تلفیق
	لیک ئالاندن	ترکیب بندی
	پیکهاته	
comprehension	تی گه یشتن	فهم
	دهرک کردن	ادراک
	فیربوون	فراگیری
	یادگرتن	
compression	تیک چرژان	تراکم
	چربوون	
	چرپیتی	

compromise	سازش	سازش
	مصالحه	سازگاری
	آشتی	ته بایی
	توافق	ریککه وتن
		ناشتی
computer	کامپیوتر	کو مپیو ته ر
	رایانه	کامپیو تیر
	شمارگر	
con	ضد	دژ
	مخالف	نه یار
	علیه	له دژی
cpnation	میل	مه یل
	رغبته	ویست
	شوق	حه ز
	اراده	ره غبه ت
		ئیراده
		ویستن
concealment	اختفا	شار د نه وه
	پوشیدگی	نه ینی
		خو شار د نه وه
conceit	فریب	فریودان
		کلاوله سه رکردن
		خه له تاندن
conceive	تصور کردن	وینا کردن
	پنداشتن	ته سه ور کردن

concept	مفهوم	چه مک
	برداشت	تی گه یشتن
	تصور	تی روانین
	معنی	ته سه ورکردن
		ویناکردن
conception		مانا
		واتا
	مفهوم ذهنی	چه مکی زهینی
	تصور	ویناکردن
	ادراک عقلی	ته سه ورکردن
conceptual representations	دریافت	تی گه یشتنی عه قلی
		ده رک کردن
	تصورات	ویناکردنه زهینییه کان
	مفهومی	ته سه وره زهینییه کان
	تصویر ذهنی	
conceptual thinking	تفکر مفهومی	بیرکردنه وهی چه مکانه
	تفکر منطقی	بیرکردنه وهی زهینی
		بیرکردنه وهی لوژیکی
concluding	نتیجه گیری	ئه نجامگیری
	برآیند	ده رهنجام
	نتیجه گرفتن	به ئه نجام گه یشتن
		ئا کام گیری
conclusive	قطعی	حه تمی
		نه گوپ
		برپاوه

concrete	انضمامی	پاشکۆ
	عینی	لکیندراو
	واقعی	عهینی
	مشخص	راسته قینه
	ملموس	ههست پیکراو
	غیرانتزاعی	دیار
	خارجی	ئاشکرا
		نائه بستراکت
		دهرهکی
concrete thinking	تفکر ملموس	بیرکردنه وهی ههست
	تفکر حسی	پیکراو
	تفکر غیرانتزاعی	بیرکردنه ی ئاشکرا.
		بیرکردنه وهی
		نائه بستراکت
		بیرکردنه وهی عهینی.
concurrence	رقابت	ره قابهت
	مسابقه	کتیبه رکئی
		پیشبپکئی
concurrence, vital	تنازع بقاء	شه پی ژیان
		شه پی مان
		شه پی مانه وه
concurrent variation	تغییر همگام	گۆرانی هاوکات
		گۆرپی شان به شان
condition	حالت	حالته
	وضع	چۆنیه تی
	شرط	دۆخ

		بارودوخ
		مهرج
conditional	مشروط	مهرجدار
	مقيّد	مهرجیندراو
	شرطی	پابه‌ند
		مهرجی
conditioned response	پاسخ شرطی	وه‌لامی مهرجی.
	واکنش مشروط	هه‌لوئیستی مهرجیندراو.
		په‌رچه‌کرداری
		مهرجیندراو.
condition reflex	بازتاب شرطی	ره‌نگدانه‌وه‌ی مهرجی
		کاردانه‌وه‌ی مهرجی
condition theory	تئوری شرطی	تیۆری مهرجی
		تیۆری مهرجدار
cpnduct	ره‌بری	رئیه‌رایه‌تی
	هدایت	به‌رپوه‌بردن
	تنظیم	رئیکه‌ستن
	طرز رفتار	جۆری ره‌فتار
		شیوه‌ی ره‌فتار
cone	مخروط	مه‌خرووت
		قووج
		قووچه‌که
conference	همایش	کۆبوونه‌وه
		کۆر
		کۆنفرانس

confession	اعتراف	دان بیانان
	اقرار	دان له سه رنان
confidence	اعتماد به نفس	باوه په خو بوون
	اعتماد	باوه پ
		متمانه
conflict	ستیزه	شه پ
	کشاکش	ململانی
	تضاد	د ژایه تی
	برخورد	پیکادان
	اختلاف	ناکوکی
	درگیری	چنگ ئاوش بوون
	همستیزی	تیک هه لچوون
		لیکدان
		به گزیه کدا چوون
		هاو پرای
conform	همنوایی	هاو بیرورپایی
	همفکری	ته بایی
conformist	مقلد	لا سایی که ر
	همنواگر	لا سایی که ره وه
		خو گونچینه ر
confrontation	رویاری	رووبه پروو بوونه وه
	مواجهه	به ره نگار بوونه وه
		یه کتر بینین
confucianism	کنفوسیوس	کوئفسیوس خوانی.
	گرای	پپره وی کردن له ریبازی
		کوئفسیوس.

	پیروآیین	
	کنفوسیوس	
confuse	سردرگم کردن	سه‌رلی شیواندن
	مغشوش	سه‌رلی تیکدان
	آشفستگی	شلّه‌ژاو
		شیواو
		بشیوی
		په‌ریشانی
congenital	مادرزادی	زگماکی
		دایکی
conjectur	ظن	گمان
	پنداشت	شک
	گمانه	مه‌زه‌نه
	حدس	مه‌زه‌نه‌کردن
conjugal union	پیوند زناشویی	پیوه‌ندی ژن و می‌ردایه‌تی
		پیکه‌تانی ژیانی هابه‌ش
		ژیانی هاوسه‌ری‌تی
		به‌رده‌وام
connected	پیوسته	دایمی
		هه‌میشه‌یی
connquest	غلبه	زال‌بوون
	تسلط	داگیرکردن
		به‌زاندن
consanguine family	خانواده همخون	بنه‌ماله‌ی هاوخوین

	بنه ماله ی هاوره گه ز	
	ویژدان	وجدان
conscience	ویژدانی ئاکاری	وجدان اخلاقی
	وشیاری	هوشیاری
	به ئاگابوون	ضمیر باطن
	ئاگایی	
	خودئاگا	
	ههست	
	خودئاگا	خودآگاه
conscious mind	زه یینی ئاگا	ذهن آگاه
	زانین	دانستگی
	ویژدان	وجدان
	وشیاری	
consciousness,potential	وشیاری شاراره	هشیاری نهفته
	وشیاری نهینی	
consciousness,real	وشیاری راسته قینه	هشیاری
		راستین
consecution	دوابه دوای یه کداهاتن	توالی
	په یتا په یتا	
consequence(s)	دهره نجام	پی آمد
	ئاکام	عواقب
	به رهوکار	نتایج
	نه تیجه	په آیند
	ئه نجام	معلول
conservation	مانه وه	بقاء

	حفاظت	مان
	حفظ	پاریژگاری
		لئ کردن
		پاراستن
conservation	ابقای ماده	مانه وهی ماده
		پاراستنی ماده
conservatism	محافظه کاری	مه حافیزه کاری
	مرام محافظه	کۆن پاریزی
	کاری	نه ریت پاریزی
	مسلک محافظه	ریبازی کۆن پاریزی
	کاری	
consideration	ملاحظه	تیبینی
	تأمل	تیپامان
	فکرواندیشه	بیرکردنه وه
		لیوردیوونه وه
		بیروئه ندیشه
constant	تغییرناپذیر	نه گۆر
	ثابت	چهق
	پایدار	جیگرتوو
		سه قامگیر
constant price	قیمت ثابت	نرخ جیگرتوو
		نرخ سه قامگرتوو
constitution	قانون اساسی	یاسای ئه ساسی
	سرشت	ده ستووریئه ساسی
	قوام	پیکهاته

	تشکیل	کرۆک
		پته وی
		پیکهینان
		سازکردن
constraint	محدودیت	سنوورداریتی
	قید	مه حدوودییه ت
		کۆت و به ند
		به رته سکی
construcyive	سازنده	بناغه دانهر
	بانی	دامه زرینه ر
		دروست که ر
		چی که ر
consumer	مصرف کننده	مه سه رف که ر
		خه رج که ر
		مزه خت که ر
contagion	واگیری	گشگیر
	مسری	په ره سین
		بلاوه گیر
		گیرۆ
		درم
		ٹاهۆ
contemporary	همروزگار	هاوچه رخ
	معاصر	هاوزه مه ن
	هم عصر	هاوکات
		هاوچاخ

contemp	تحقیر بی حرمتی	سووکایه تی پیکردن بی حورمه تی پیکردن
content	متن محتوای مضمون معنی درنه درونمایه	دهق ناوه پۆک ناواخن مانا واتا
content analysis	درونکاوی تحلیل مضمون	دهروون شیکاری دهوونزانی شیکردنه وهی بابته شیکردنه وهی ناوه پۆک
context	متن بافت مضمون سیاق	دهق پیکهاته ناوه پۆک شیواز
continence	خودداری پرهیز	خۆپاراستن له ئەنجامدانی کاریک.
contingency	احتمال امکان وقوع حدوث	پاریزکردن ئه گهر ئه گهری روودان ئه گهری قهومان روودان قهومان

continual re-creation	دروست کردنه وهی باز آفرینی هه تایی. همیشه چیکردنه وهی هه تایی. خلق مجدد چیکردنی سهرله نوئی مداوم هه تایی.
continual of the soul	مانه وهی رۆح بقای روح
contract	پیمان به لّین قه ولّ
contraction	راوهستان وهستان رکود
contradiction	دژایه تی دژوازی پووچهلّ کردنه وه ر هت کردنه وه تضاد تناقض نقض
contributing cause	هۆکاری یاریده ده ر هۆکاری یارمه تیده ر علت یاری دهنده
control	زالبوون داگیرکردن کونترولّ کردن چاودییری کردن بیر لیّ کردنه وه مشوورخواردن رئی و شوین تسلط کنترل مراقبت تدبیر
controlled association	وه بیر هه ————— ینانه وهی تداعی محدود

	به‌رته‌سک	تداعی بسته
	و‌ه‌بیر ه—————یَنانه‌و‌ه‌ی	
	سنو‌ردار	
	و‌ه‌بیر ه‌یَنانه‌و‌ه‌ی دا‌خ‌را‌و	
controversial	ک‌ی‌ش‌ه‌ثام‌ی‌ز	مناقشه‌ آم‌ی‌ز
	ک‌ی‌ش‌ه‌ساز‌ک‌ه‌ر	مناقشه‌ انگ‌ی‌ز
	ک‌ی‌ش‌ه‌ و‌رو‌و‌ژ‌یَن‌ه‌ر	ب‌ح‌ث انگ‌ی‌ز
	ب‌اس و‌رو‌و‌ژ‌یَن‌ه‌ر	
controversy	د‌ه‌م‌ه‌ت‌ه‌ق‌ی	ج‌د‌ل
	ق‌س‌ه‌و‌ب‌اس ک‌ر‌د‌ن	ب‌ح‌ث
	ل‌ی‌د‌وان	مناقشه
	م‌ونا‌ق‌ه‌ش‌ه	م‌ج‌اد‌له
	ق‌س‌ه‌ل‌ی‌ک‌ر‌د‌ن	
conventional	د‌ان‌را‌و	ق‌ر‌ار‌د‌اد‌ی
	د‌ه‌س‌ک‌ر‌د	م‌ت‌دا‌ول
	ب‌ر‌پ‌ار ل‌ه‌س‌ه‌ر‌د‌را‌و	م‌ت‌ع‌ار‌ف
	ب‌ا‌و	م‌ع‌م‌ول‌ی
	ث‌اس‌ا‌ی‌ی	
convert	ت‌از‌ه‌ث‌ا‌ی‌ی‌ن	ن‌وک‌ی‌ش
	ت‌از‌ه‌د‌ی‌ن	ن‌و‌آ‌ی‌ی‌ن
convert tape	گ‌و‌ر‌ا‌ن‌ی چ‌ی‌ب‌ه‌ت‌ی	ت‌غ‌ی‌ی‌ر م‌ا‌ه‌ی‌ت
convertible	ت‌وا‌ن‌ا‌ی گ‌و‌ر‌ا‌ن	ق‌اب‌لی‌ت ت‌غ‌ی‌ی‌ر
	ث‌ی‌م‌ک‌ان‌ی گ‌و‌ر‌ا‌ن	
convery	گ‌ه‌ی‌ان‌د‌ن	ن‌ق‌ل ک‌ر‌د‌ن
	گ‌وا‌س‌ت‌ن‌ه‌و‌ه	ر‌س‌ان‌د‌ن

	مننقل کردن	راگواستن
		راگویزان
conviction	مجاب شدن	قه ناعه ت پیگردن
	اعتقاد	قانع بوون
	ایقان	باوه پکردن
	اقتناع	رازی بوون
cooperation	همکاری	هاوکاری
	تعاون	هاریکاری
	شرکت	به شداری کردن
	تعاونی	یارمه تیدانی یه کدی
copy-copying	روگرفت	کۆپی
	تقلید	کۆپی کردن
	استنساخ	له به رگرتنه وه
		لا سایی کردنه وه
		لیگرتنه وه
copyright	حق مؤلف	مافی نووسهر
	حق چاپ	مافی چاپ کردن
		مافی له چاپدانه وه
corporal world	جهان مادی	جیهانی مادی
	جهان جسمانی	دنایای مادی
corrective ections	اقدامات	چاکسازی
	اصلاحی	چاککردنه وه
		کاری چاکسازی
		چاکسازی کردن

corrupt	فاسد	گه ندهل دارزیو فاسد گه نیو
corruption	فساد تباہی	گه ندهل خراب بوون دارزین شیوان
cosmo centric	جهان مداری	جیهان ته و هری
cosmological	جهانشناختی معرفت کائنات کیهان شناسی	جیهان ناسی ناسینی جیهان ناسینی کائینات
cost-benefil	بها مخارج هزینه منفعت	نرخ ته رزش بایه خ تیچوو قازانج سوود
cotters	کلبه نشینان	که پر نشینان کوئیت نشینان هه رزال نشینان
counseling	مشاوره	راویژکردن راویژکاری
couple	زن و شوهر	ژن و میړد ژن و شوو

cowardice	ترس	ترس
craniologist	جمجه شناس	توقین که لله سهرناس
craze	جنون	شییتی
create	خلق (اثر) آفرینش	داهینان ثافراندن خولقاندن تازه گه ری نوئیگه ری نوئیکاری خولقاو خولقیندراو داهینراو خولقینه ر داهینه ر ثافرینه ر
created being	آفریده مخلوق	بیرکردنه وی داهینه رانه بیری داهینه ر بیری خولقینه ر
creative	آفرینشگر خلاق	تاوان گوناح
creative thinking	تفکر خلاق فکر آفریننده	سوچ به دعه مه لی خراپکاری گه نده کاری
crime	جرم تبهکاری	

	به دکرداری	
	تاوانناسی	بزه شناسی
criminology		جرم شناسی
	قهیران	بحران
crisis	ئاژاوه	
	بشپڼوی	
	پټوهره کان	سنجه ها
criteria	رټساکان	ملاکها
	پټودانگه کان	معیارها
	چوارچټوهره کان	میزانها
	ره خنه گر	نقاد
critic	داوهر	منتقد
	هه لسه ننگینه ر	سمچشگر
	قازی	داور
		قاضی
	ره خنه یی	انتقادی
critical	شپواو	بحرانی
	قهیرانی	بحران آمیز
	قهیران ئامپز	
	قهیراناوی	
	سه رده می قهیرانی	دوره بحرانی
critical period	سه رده می قهیراناوی	
	فه لسه فه ی ره خنه یی	فلسفه انتقادی
critical philosophy	فه لسه ه ی ره خنه ئامپز	فلسفه نقدی

critical of pure reason	نقد عقل مطلق سنجش خردناب	ره خنه‌ی عه‌قلی ره‌ها. ره خنه‌ی عه‌قلی په‌تی. هه‌لسه‌نگاندنی عه‌قلی ره‌ها.
crossing	مختلط	تیکه‌ل تیکه‌لاو
culpability	احساس گناه مجرمیت احساس خطاکاری	هه‌ست به‌تاوانکردن هه‌ست کردنبه‌تاوانباری تاوانباری هه‌ست به‌هه‌له‌کردن خو به‌تاوانبار زانین
cultural	فرهنگی	که‌لتووری فهرههنگی
cultural absolutism	مطلق گرایی فرهنگی	ره‌هاخوازی که‌لتووری ره‌هاخوازی فهرههنگی
cultural animal	حیوان فرهنگی	ئاژده‌لی فهرههنگی ئاژده‌لی به‌فهرههنگ ئاژده‌لی عاقل
cultural attitude	نگرش فرهنگی	تیپروانینی که‌لتووری روانگه‌ی که‌لتووری
cultural background	زمینه‌فرهنگی سابقه‌فرهنگی	بواری که‌لتووری پیشینه‌ی که‌لتووری
cultural base	شالوده‌فرهنگی	میژینه‌ی که‌لتووری پیکهاته‌ی که‌لتووری ژی‌رخانی که‌لتووری بناغه‌ی که‌لتووری

curiosity wan	نیاز کنجکاوی	حه‌زی پشکنین حه‌زی په‌یجۆری نیازی په‌یجۆری
currency	پول	پاره پوول
curriculum	برنامه‌درسی برنامه‌آموزشی	به‌نامه‌ی ده‌رسی به‌نامه‌ی قوتابخانه‌یی به‌نامه‌ی فی‌رکاری
custom	رسم عرف عادت	ره‌سم داب و نه‌ریت عورف باو عاده‌ت
custom duties	حقوق گورگی	مافی گومرگی
customer	خریدار مشتري	ک‌پ‌یار مشته‌ری
cut off point	نقطه‌ پایان	خالی کوتایی کوتایی دوایی ئه‌نجام
cutting	تفکیک ناپذیر ناپذیرفتن	جیا‌کردنه‌وه هه‌لا‌واردن هاو‌یر قبوول نه‌کردن په‌سه‌ند نه‌کردن

	وه رنه گرتن
	سووپ
cycle	خول
	دهوره
	زقیرین
	گه پان

D

dibilis	قابل اعطاء	قابیلی به خشین قابیلی پیدان
daimonion	دیوصفتی	به دسیفه تی دیوسیفه تی ثاژهل سیفه تی
darwinism	داروینی گری داروینیسم داروین اندیشی	داروین خوازی داروینیزم وهک داروین بیرکردنه وه
data-datum	یافته ها مفروضات دانسته ها داده ها اطلاعات	دۆزینه وه کان دۆزرا وه کان ده سکه وته کان زانینه کان زانیاریه کان ئاگاییه کان

	معلومات	
day-dreaming	تفکر رؤیایی	بیرکردنه وهی خه یالی
	پنداربافی	خه یال چنی
		خه یالاوی بوون
dy of judgement	روز قیامت	روژی هه شر
	روز رستاخیز	روژی قیامت
		روژی هه ستانه وه
death instinct	میل مرگ	مهیلی مهرگ
	غریزه مرگ	مهیلی مردن
		حه زکردن به مردن
		مه رگ خوازی
death rate	نرخ متوفیات	رادهی مردووان
	نرخ مرگ و میر	ریژهی مردووان
	نسبت مرگ	ریژهی مردن
debit	بدهکار	قه رزار
	مدیون	قه رزبار
	مقروض	دهیندار
debt	قرض	قه رز
	وام	دهین
	دین	
debt clearing	تسویه بدهی	قه رزدانه وه
decadence	انحطاط	هه لوه شانه وه
		رووخان
		داپمان

		گه نده لّی
		ئاو ابوون
		له ناو چوون
decay	تباهی	گه نده لّی
	اضمحلال	تیکچوون
	فساد	توانه وه
	زوال	تیاچوون
		ئاو ابوون
		رووخان
		ورپینه
deceptive influence	هذیان	راواندن
	خیال فریبنده	قسه په راندن
	ترفند	خه یالّی فریوده ر
		پیلان
		داو
		ته لّه
		فیّل و ته لّه که
declaration	اعلام	راگه یاندن
		پئ راگه یاندن
decline	تنزّل	دابه زین
	کاهش	که مېبونه وه
	انحطاط	که مکر دنه وه
		توانه وه
		تیاچوون

decomposition	از هم پاشیدگی تجزیه	هه لوه شانوه پچران لیکچچران دابه ش بوون به ش به ش بوون
decerment	نقصان	که م و کوړی نوقسان که می لاوازی
defect	کاستی غلط اشتباه خطا	که می که مبوون هه له کردن به هه له داچوون
defector	پیمان شکن	په یمان شکینی به لاین شکینی
defence mechanism	مکانیزم دفاعی سازوکار دفاع	مکانیزمی بهرگری رئ و شوینی بهرگری
definable	قابل تعریف قابل توصیف	قابیلی پیناسه کردن قابیلی وینا کردن قابیلی وه سف کردن
definite	معین مشخص محدود قطعی	دیار ناشکرا به رچاو سنووردار به رته سک

	برپاوه	
	حه تمی	
	نه گۆر	
	دابه زینی نرخه کان	تنزّل قیمتھا
	هاتنه خواره وهی نرخه کان	کاهش قیمتھا
	دابه زینی نرخه کان	
deflation	نامرۆقانه	غیرانسانی
	نائینسانی	
dehumanization	به خواکردن	خدا ساختن.
	به خوازانین	خدا انگاری.
	خواسازکردن	به مقام خدایی
	به پلهی خواگه یاندن	رساندن.
	(ی مرۆف)	
deify	په رچه کرداری وه دره نگ	واکــــــــــــــنش
	که وتوو.	تأخیرشده
	هه لۆیستی دره نگ کات.	
deletion	سپینه وه	حذف
	پاک کردنه وه	
	لابردن	
	له ناو بردن	
deliberate	ئه نقه ست	عمدی
	خۆ ویست	ارادی
	خۆ کرد	
	ئیرادی	
delirium	قسه په پاندن	هزیان
	راواندن (ورپینه)	

demand	تقاضا	داخواز
	خواست	داواکاری
	طلب	داواکردن
	درخواست	ویستن
dematerialization	ماده زدایی	ماده سرینه وه
		لابردنی ماده
dementia praecox	جنون جوانی	شیّتی گهنجیّتی
	جنون پیش رس	شیّتی قوناغی لاویتی
	جنون زودرس	شیّت بوونی ناواده
demerit	بی ارجی	بی نرخی
		بی بایه خی
		بی ئه رزشی
democracy	مردم سالاری	دیموکراسی.
	حکومت مردم	خه لک سالاری.
	حکومت عامه	دهسه لاتی خه لک.
	حکومت مردم	حکوومه تی خه لک.
	برمردم	حکوومه تی خه لکی ره مه کی
		حکوومه تی خه لک له سه ر خه لک.
demonstrable	قابل اثبات	قابیلی سه لماندن
	برهانی	دیکومینتی
	آشکارا	به به لگه
	مبرهن	ئاشکرا
		به رچاو
		روون

	دیار	
demythologization	اسطوره زدایی	ئۆستورە سَپینه‌وه ئه‌فسانه سَپینه‌وه
denial	نفی	ره‌تکرده‌وه
	انکار	مل نه‌دان
density	انبوهی	قبوول نه‌کردن
	غلظت	ئاپۆره
	تراکم	چَپَیتی
	فشردگی	چَربوون
		خه‌ستی
		تیک چَپَژاوی
denying	سلبی	گوشراوی
	منفی	سلبی
	ناقض	نه‌ریتی
	سالب	نیگه‌تیف
		پووچه‌ل که‌ره‌وه
departmentalization	تقسیم وظایف	ره‌ت که‌ره‌وه
		دابه‌شکردنی ئه‌رکه‌کان
depersonalization	تشخّص زدایی	دابه‌شکردنی کاره‌کان
	تجزیه‌ی شخصیت	که‌سایه‌تی سَپینه‌وه
	تغییر وجود	دابه‌شکردنی که‌سایه‌تی
	خلع شخصیت	تواندنه‌وه‌ی که‌سایه‌تی
depletion	کاهش منابع	گۆرپینی که‌سایه‌تی
	استهلاک منابع	که‌سایه‌تی لی سهندنه‌وه
		که‌مکردنی سه‌رچاوه‌کان.
		که‌مبوونه‌وه‌ی

	سهرچاوه کان	تحلیل منابع
	له ناوچوونی ورده ورده ی	طبیعی
	سهرچاوه کان.	
	تیاچوونی سهرچاوه	
	سرووشتییه کان.	
deposit	پاره ی به ئه مانه ت دانراو.	سپرده
	پاره ی له بانکدا پاشه که ت	ودیعه
	کراو.	
	ئه مانه ت.	
	پاره ی ئه مانه ت.	
depression	خه مؤکی	افسردگی
	که سادی ئابووری	کساد ی اقتصادی
	قهیران	بحران
	دابه زینی ئاستی ئابووری	تنزل اقتصادی
	خه مباری	غمگینی
	دل تهنگی	دلتنگی
	راوهستان	
	راوهستان (ی ئابووری)	رکود (اقتصادی)
deprivation	بئ به شی	محرومیت
	نه داری	فقر
	هه ژاری	
	ده سکورتی	
depth	قوولایی	قعر
		عمق
		ژرفا

descent	تبار	ره‌گه‌ز
	نژاد	ره‌ته‌وه
		ریچکه‌له
		ره‌چه‌له‌ک
describ(to)	وصف کردن	ویناکردن
	توصیف کردن	وه‌سف کردن
	تشریح	روونکردنه‌وه
		شی کردنه‌وه
desensitization	احساس زدایی	هه‌ست سرپینه‌وه
desideratum	مطلوب	دلخواز
		له‌بار
		گونجاو
design	طرح	گه‌لآله
	مقصود	پلان
	نظم	مه‌به‌ست
	غایت	نه‌زم
	طراحی کردن	ثامانچ
		گه‌لآله‌کردن
designed	مدیرانه	گه‌لآله‌پیژی
		عاقلا‌نه
		کارکردنی به‌بیر و ئاوه‌ز
		ئاوه‌زمه‌ندانه
desire	آرزو	به‌ئاوه‌زانه
		هیوایه‌ت
	شوق	ئاره‌زوو

	مهیل	حه ز
	رغبه	مهیل
	خواست	ره غبه ت
	هوس	ویست
		ئیشیا
desocialised	غیراجتماعی شده	نامۆمه لایه تی کراو
		به ناکۆمه لایه تی بوو
despotism	استبداد	ملهۆپی
	حکومت	دیکتاتوریه ت
	استبدادی	حکومه تی دیکتاتۆری
		چه وساندنه وه
destiny	سرنوشت	چاره نووس
	تقدیر	قه ده ر
		به خت و هات
destruction	فساد	گه نده لی
	ویران سازی	ویرانکاری
	تخریب	کاول کاری
	ویرانگری	رووخاندن
		تیکدان
destructive power	نیروی مخرب	هیزی رووخینه ر
		هیزی تیکده ر
detail	جزء	بهش
		پاژ
		لق
determinism	جبرگرایی	جه برخوازی
	علت گرایی	هۆکارخوازی

	جبر علمی	جه‌بری زانستی
deterrent	بازدارنده دافع	ریگر له‌مپه کۆسپ ته‌گه‌ره به‌رگر
developed	پیش‌رفته گوالیده	پیشک‌ه‌وتوو پیشقه‌چوو
developed country	کشور پیش‌رفته کشور توسعه یافته کشور گوالیده	ولاتی پیشک‌ه‌وتوو ولاتی په‌ره‌سه‌ندوو
development	پیشرفت گسترش تکامل بالندگی ارتقاء	پیشک‌ه‌وتن په‌ره‌سه‌ندن گه‌شه‌سه‌ندن کامل‌بوون گه‌شه‌ونه‌شه‌کردن گه‌یشتن به‌پله‌ی سه‌رووتر ره‌وانناسی گه‌شه‌کردن پسیکۆلۆژی گه‌وره‌بوون بوجه‌ی ئاوه‌دان کردنه‌وه بووجه‌ی بنیاتنانه‌وه
developmental psychology	روانشناسی رشد	
development budget	بودجه‌عمرانی	
deviation	کجروی انحراف	لادان به‌ریگه‌ی چه‌وتدا رو‌یشتن چه‌وتپه‌وی

		چه‌وتکاری
	ناوزه‌مانی	ناوزه‌مانی
diachronic	درزمانی	ناوزه‌مه‌نی
	زمانناسی ناوزه‌مه‌نی	زمانناسی ناوزه‌مه‌نی
diachronic linguistics	زبان‌شناسی	
	درزمانی	
diagnosis	شناخت مسأله	ناسینی مه‌سه‌له
	شناخت	ناسینی کی‌شه
	تشخیص	ناسین
		ده‌س نیشان کردن
		مه‌عریفه
	لهجه	زاراوه
dialect	گویش	بن له‌هجه
		بن زاراوه
		دیالیکت
	جغرافیای	جوغرافیای زاراوه‌یی
dialect geography	گویشی	جوغرافیای دیالیکت
	جدل	ده‌مه‌ته‌قی
dialectic	مناظره	دیالوگ
	مباحثه	وت و ویژ
		گفتوگو
		قسه‌ویاس کردن
	روش دیالکتیک	میتودی دیالکتیکی
dialectical method	روش جدلی	
	عقل‌گرایی	عه‌قل‌خوازی دیالکتیکی
dialectical movement	دیالکتیکی	

dialectic conseption	مفهوم جدلی	چه مکی دیالکتیک
dialectic of pureea- son	جدل عقل محض	دیالکتیکی عه قلی ره ها
dialectology	گویش شناسی	زاراوه ناسی دیالیکت ناسی
dialogue	همپرسه مفوضه گفت و شنود گفتگو	دیالوگ گفتوگو وت و ویژ هه قپه یشین
dichotomy	دو بخشی دو گانگی دو پارچگی دو شاخگی تقسیم بندی دو بعدی	دو و به شی دو الیزم دو و پاژی دو و فاقی دو و لقی دو و ره هه ندی پولین کردن پولین کردن
dictate	فرمان فرموده	فرمان ئه مر ئه مر پیکردن ئه مر به سه را کردن
dictator	خودکامه مستبد دیکتاتور	دیکتاتور ملهوژ چه و سینهر

dictatorship	دیکتاتوری حکومت مطلقه یکه تازی خودکامگی	دیکتاتوری حکومته تی دیکتاتوری تاکړه وی ملهوړپیتی
diction	طرزییان	جوړی دهربرین شیوه ی دیربرین
didactic	آموزشی تعلیمی آموزشگر	فیرکاری فیرکار راهینه ر
difference	نایکسانی اختلاف ناهمانندی فرق	نایه کسانی نابه رابه ری جیاوازی ناوټکچوویی فهرق کردن
diffusion	پخش شیوع نشر انتشار	بلاوکردنه وه بلاوکردن وه شانندن گشگیری
diffusion of information	نشر اطلاعات	بلاوکردنه وه ی زانیاری
digital	کمی رقمی	چه ندی چه ندایه تی ژماره یی دیجیتال

dignity	حرمت	ریز
	کرامت	حورمهت
	هیبت	کهرامهت
	وقار	شکو
		مهتانهت
dimension		گهورهیی
	گستره	لهسه رخویی
	بعد	پانتایی
		قهله مپوه
		بهستین
diminishing	بازده نزولی	بوهه می رووله که مېوون
	بازده کاهنده	که مېوونه وهی بهرهم
diplomacy	سیاستمداری	سیاسه تمه داری
	دیپلوماسی	سیاسی کاری
		کاری سیاسی
		دیپلوماسی
direct	مباشر	راسته و خو
	مستقیم	بی واسیته
	بی واسطه	راسته و پرست
		راسته و پئی
directedness	گرایش	داگه پان
		خواز
		خواستن

		مه یل
directed observa- tion	مشاهده مستقیم	بینینی راسته وخۆ دیتنی راسته وخۆ
directing	هدایت فرماندهی رهبری	به پړوه بردن رېبه رایتی فرمانده یی
directive counsel- ling	مشاوره مستقیم	راویژکردنی راسته وخۆ
director	مدیر	به پړوه بهر راپه پښه ر هه لسه وپښه ر
directory	هیئت مدیره	لیژنه ی به پړوه بهر ان ستافی به پړوه بهر ان
direct perception	ادراک مستقیم	تڼی گه یشتنی راسته وخۆ فام کردنی راسته وخۆ دهرک کردنی راسته وخۆ
direct tax	مالیات مستقیم	باجی راسته وخۆ
disapprobation	ناپسند عدم تأیید	ناپه و ا نادرووست دان پیدانه نان نه سه لماندن په سه ند نه کردن
disarmament	خلع سلاح	چه ک کردن چه ک دامالین

disbelief	عدم اعتقاد	ناپاوه‌پی باوه‌پیی نه‌یوون
discharge	تخلیه	بی باوه‌پی خالی کردن به‌تال کردن
disciplinarinism	انضباط گرایی	رشته‌ده‌ره‌وه دسیپلین‌خوازی نه‌زم‌خوازی به‌نه‌زم‌کرکردن
discontinuity	ناپیوستگی عدم استمرار انفصال گسستگی منقطع	پچران پچرپچرپیتی نابه‌رده‌وامی دابران پسان جیابوونه‌وه
discourse	نطق محاوره گفتار سخن	وته‌بیژی لیدوان ئاخافتن وته قسه گوتار
discovery	اکتشاف	دۆزینه‌وه که‌شف کردن
discrete	متغیرگسسته	بگۆپی نابه‌رده‌وام بگۆپی پچراو بگۆپی پچرپچر

discursive under- standing	فاهمهء استدلالی درک استدلالی	تئ گه یشتنی ئیستدلالی دهرک کردنی ئیستدلالی
discussion	مذاکره بحث	گفتوگو وتووێژ
disdain	خوارشماری	بههیندوه رنه گرتن به سووک لهقه لهم دان به کهم گرتن به کهم زانین
disequilibrium	عدم تعادل بی تعادلی	ناهاوسهنگی هاوسهنگ نه بوون
disguised	پنهان مخفی	شاراوه نهیننی نادیار ون نابه رچاو
disguised unem- ployment	بیکاری پنهان بیکاری نامرئی بیکاری مخفی	بیکاری شاراوه بیکاری نادیار بیکاری نابه رچاو
disgust	انزجار	بیزاری نه فرهت رق لی بوون بیزلی بوون
disingenuous	مزورانه حیله آمیز	ریاکارانه فریودهرانه فیلبازانه

dislocation	نابسامانی	بئ سەروبەری بشیوی شلە ژاویتی نارپیک و پیکی
disorderly	بی انتظامی نابسامان نامنتظم	بئ نەزمی بئ سەروبەری نارپیک و پیکی
disorganized thinking	تفکر سازمان نیافته	بیرکردنـــــــــــــــــــــه وهی ناسیستماتیک. بیرکردنە وهی نارپیکخراو. بیرکردنـــــــــــــــــــــه وهی بیـــــــــ سەروبەر.
dispensator	مجری	راپەرپنەر هەلسوورپنەر پیشکەش کار بەرپۆه بەر
displeasure	رنجش ناخوشی ناخرسندی ناخشنودی	ئازار ئازاردیتن ناساگی نەخۆشی نارپەزایەتی نارپازی بوون
disposition	تمایل آمادگی استعداد	حەز مەیل رەغبەت

		ئاماده یی
		به هره
		توانایی
		لیهاتوویی
dissociation	ازهم پاشیدگی	هه لوه شان هوه
	گسستگی روانی	لیک پچران
	گسستگی	پچران
	دورافتادن	پچرانی رۆحی
	تجزیه شخصیت	دوورکه وتنه وه
	تجزیه	دابەش بوونی که سایه تی
		توانه وه ی که سایه تی
		بهش بهش بوون
distinct	مشخص	دیار
	متمایز	دهس نیشانکراو
	جدا	ئاشکرا
	مجزاً	جیاواز
	ویژه	جیا
		تایبه تی
distored	کج	لار
		خوار
		که ژ
		گیپ
		لاروگیپ
distress	افسردگی	خه مۆکی
	پریشانی	په رۆشی
		په ریشانی

	دلساردی	
	په شیوی	
distribution of income	دابه شکردنی داهات	توزیع درآمد
distribution wealth	دابه شکردنی سامان	توزیع سامان
distributive	دابه شکردنی دادپهروهرانه دادپهروهریتی دابه ش کردن	عدالت توزیعی
district	ناوچه مه لبه ند ده قهر گه ر ه ک کولان	ناحیه منطقه برزن
distrust	بی متانه بی متمانه نه کردن	بی اعتمادی
disturbance	بشیوی شله ژاویتی تیکچوون تووچیان شیوان	اغتشاش آشفگی اختلال
disutility	بی که لکی ناله باری نادلخوازی بی فایده بی بی سوودی	عدم فایده نامطلوبیت بی فایدگی

diverse	متعدد	جۆراو جۆر
	چند	زۆر
	این نه آن	چه ند
	دیگرسان	ئه ویتەر
		ئه ویدی
diversification		ئه م نه ئه و
	تنوع تولید	فره چه شنی به ره مهینان
	متنوع کردن	به ره م هینانی فره چه شن
		فره چه شن کردن
diversity	تکثر	فره چه شنی
	این نه آنی	زیادی
	گونگونگی	زیادبوون
	اختلاف	فراوانی
		ئه م نه ئه و
divine		جۆراو جۆری
	الاهی	جیاوازی
	ربوبی	ئیلاهی
	آسمانی	ئاسمانی
	لاهوته	خواهی
division	تقسیم	دابه شکردن
	بخش شدن	به ش به ش بوون
		که رت بوون
division labo(u)r	تقسیم کار	دابه شکردنی کار
doctrinaire	صاحب آموزه	تیۆرسییه ن

	تیۆری ساز	نظریه پرداز
	خاوهن بیروپا	
	خاوهن دۆکترهین	
doctrinal	پیۆه ندیدار به پره نسیمه کانی	مربوط به اصول
	ثاینه وه.	دین
	پیۆه ندیدار به باوه په وه.	عقیدتی
	باوه پی.	
doctrinal symbol	سه میولی باوه پی	سمبل اعتقادی
doctrina sacra	باوه په پیروژه کان	عقاید مقدسه
	باوه په گهلی پیروژ	
doctrine	تیۆری	نظریه
	فیرکردن	تعلیم
	فیرکاری	آموزه
	تیز	عقیده
	باوه پی	
	دۆکترهین	
document	به لگه	سند
	دۆکیۆمێنت	
dogma	پره نسیمی جه زمی	اصل جزمی
	که لله وشکی	خشک اندیشی
	که لله په قی	اعتقاد
	وشک بیری	جزم اندیشی
	بیرووشکی	
	باوه پی	
	دۆگما	

dogmatic	خشک اندیشی	بیرو شک
	آمرانه	وشک بیر
	جزمی	که لله بۆش
		جه زمی
dole income		دۆگماتیک
	درآمد زمان	داهاتی زه مانى بیکاری
	بیکاری	داهاتی کاتی بیکاری
domain	حوزه	بوار
	قلمرو	قه له مپه و
	محیط	به ستین
domestic economy	اقتصاد محلی	ئابووری ناوچه یی
	اقتصاد داخلی	ئابووری ناوخرۆیی
	تولید داخلی	به ره مهینانی ناوخرۆیی
	محصول داخلی	به ره مه می ناوخرۆیی
domestic system	نظام خانوادگی	سیستمی خیزانی
		سیستمی بنه ماله یی
	استیلا	زال بوون
		داگیرکردن
dominance		خستنه ژیرپرکیف
		ده سه لات به ده سه وه گرتن
	سلسله مراتب	زنجیره پله وپایه یی
	تسلط.	ده سه لات.
dominance hierarchy	سلسله مراتب	زنجیره پله وپایه یی
	فرمانروایی.	فرمانپه وایی.

doubt	گمان شک مردد	گومان شک گومانکردن دوودل دردوڻگ
draft	طرح نقشه	گه لاله به رنامه پلان نه قشه
draft of labo(u)r	کار اجباری	کاری زوره ملانه
drama	نمایش محاكاة	دراما نواندن نمایش کردن نمایش دان دراماتيست
dramatist	نمایش پرداز	ته کته ر
dread	ترس دلهره هراس	ترس دلّه پراوکی
dream	خواب رؤيا	خه و خه ون خه يال
dreaming	خواب دیدن	خه و بینین
drive	سائقه	هاندەر

	پال پیوه نهر	انگیزه حیوانی
	مه یلی حه یوانی	سوق
	ئاژهل سیفه تی	
	پال پیوه نان	
	هان دان	
drawsiness	خه والوویی	خواب آلودگی
	چاوله خه وی	
	وه مالۆسی	
drug addiction	عاده ت کردن به شتیک.	اعتیاد به
	گیڕۆده بـــــوون	موادمخدر
	به ماده سپکهره کانه وه.	
dual	دوانی	تثنیه
	دوویی	دوتایی
	دانهی	دو وجهی
	دوالیزم	دوگان
	دووره هندی	
	دوولایه نی	
dualism	دوالیزم	دوگرایی
	دوانی	دو بنی
	دویی	ثنویت
	دوولایه نی	دوگانگی
	دووره هندی	
dual personality	که سایه تی دوالیزم	شخصیت دوگانه
	که سایه تی دووپه هندی	
dull	گیژ	کودن
	نه فام	

		نه زان
		ئه حمه ق
		گه وچ
dummy	فعالیت ساختگی	چالاکى ده سکرد
		چالاکى خو کرد
dummy variable	متغیر ساختگی	بگۆپى ده سکرد
duration	مده	دریژه کیشان
	استمرار	به رده وام بوون
	دیرند	دریژه خایه نی
	دوام	
	پایندگی	
duty	تعهد	به لاین دان
	وظیفه	ئارک
	تکلیف	ئهرکی سهرشان
dwelling unit	واحد مسکونی	خانوو
		خانوو به ره
dynamic	پویا	بزۆز
	پوینده	چالاک
	متحرک	جوولهر
	بالان	دینامیک
	توانمند	توانا
		کارامه
		به توانا
dynamic	مقوله های پویا	وته زه بزۆزه کان

وته زا دینامیکه کان

خیل

عه شیره

تایفه

ره گه ز

خیلی پیشه سازی

تایفه ی پیشه سازی

خانه دانی پیشه سازی

دودمان

نژاد

dynasty

دودمان صنعتی

dynasty industrial

E

Eanrly maturity	بلوغ زودرس	بالقبوونی پیش وهخت زووبالق بوون زووبالق
ear-mark	تخصیص دادن	تهرخان کردن تایبه تدان
earmarked revenues	درآمدهای اختصاصی	داهاته تایبه ته کان داهاته تاکه که سییه کان داهاته شه خسییه کان
earning	درآمد	داهات دهسکه وت دهرامت

ear training	تمرین شنوایی	پروقه کردنی بیستاری
		پروقهی بیستن
easy going	صبوری	سه بووری
		سینگ فراوانی
		به تاقهت بوون
Qccentricities	عجایب	شته سهیره کان
		سه یروسه مه ره کان
echoing	بازگویی	وتنه وه
		دووباره وتنه وه
		گنپانه وه
echolalia	پژواک کلام	ده نگدانه وهی په یف
		ده نگدانه وهی قسه
		زایه لهی په یف
echological	بومی	ناوچهیی
	بوم شناسانه	خوچهیی
		ژینگهیی
		ژینگه ناسانه
ecologi	بوم شناسی	ژینگه ناسی
	شناخت محیط زیست	ناسینی ژینگه
	محیط زیست	
economic	اقتصادی	ثابووری
economic account- ing	فعالیت اقتصادی	چالاکي ثابووری
economic	معتقدات اقتصادی	باوهره ثابوورییه کان

economic crisis	بحران اقتصادی	قهیرانی ئابووری
	کساد اقتصادی	دابەزینی ئاستی
	توسعه اقتصادی	ئابووری
	گسترش اقتصادی	پەرەسەندنی ئابووری
		گەشەکردنی ئابووری
		پیشکەوتنی ئابووری
economic fluctuation	نوسان اقتصادی	هەڵکشان و داکشانی ئابووری.
		بەرز و نەوی بوونی ئاستی ئابووری.
economic infrastructure	زیربنای اقتصادی	ژێرخانی ئابووری
		بناغە ئابووری
		بنچینە ئابووری
economic man	انسان اقتصادی	ئینسانی ئابووری
		مرۆڤی ئابووری
economic welfare	اقتصاد رفاه	ئابووری ریفاه
		ئابووری
		خۆشگوزەرائی
economic prosperity	رونق اقتصادی	برەوی ئابووری
		گەشەکردنی ئابووری
		رەونەقی ئابووری
economic recession	رکود اقتصادی	راوەستانی ئابووری
		وەستانی ئابووری
		پەرەنەسەندنی ئابووری
economic reconstruction	نوسان اقتصادی	هەڵکشان و داکشانی ئابووری.

		بهرزونه وی بوونی
		ئاستی ئابووری.
economics	علم اقتصاد	زانستی ئابووری
	اقتصادشناسی	ئابووری ناسی
	دانش اقتصاد	مه عریفه ی ئابووری
economic self-sufficiency	خودکفایی اقتصادی	خۆ به پڕوه بردنی ئابووری
		خۆگرتنی ئابووری
		بێ نیازی ئابووری
		خۆبژیوی ئابووری
		خۆ ژ ی بوونی ئابووری
economism	اقتصادگرایی	ئابووری خوازی
	اقتصادپرستی	ئابووری په رستی
economy	اقتصاد	ئابووری
ecosytem	زیست بوم	ژینگه
		شوینی ژیان
editing	ویرایش	هه له چنی
		هه له سپینه وه
		پیاچوونه وه
education	آموزش و پرورش	فێرکردن و بارهینان
	تربیت	پهروه رده و راهینان
	تحصیلات	خویندن
educational institutions	مؤسسات آموزشی	بنکه فێرکاریه کان
		رێکخراوه فێرکاریه کان
		دامه زراوه فێرکاریه کان

educationalist	آموزش گر	فپرکار
		راهپنه ر
effect	پدیده	دیارده
	حالت	حالت
	نتیجه	چونیه تی
	هثر	دهره نجام
	معمول	ئاكام
		باو
		ئاسایی
effective	مؤثر	کاریگر
	کارا	کارتیکه ر
		کارا
		شوین دانه ر
effective reaction	واکنش عاطفی	په رچه کرداری عاتیفی
		هه لویستی عاتیفی
		په رچه کرداری
		سوزئامیز
affminacy	زن سانی	ژن ئاسا
		وه کوو ژن
		ژنانه
egalitarianism	مساوات طلبی	یه کسانی خوازی
	تساوی طلبی	به راهری خوازی
ego	خویشتن	خود
	ضمیر	خو
		نه فس

	زات	خود
		نفس
		نهاد
egocentric	خودته وه ر	خودمحوری
	خودته وه ری	خودمداری
elaboration	راڤه کردن	تفسیر
	راڤه کاری	پرکاری روانی
	لیکدانه وه	
	پرکاری رۆحی	
elan	راپه رین	خیزش
	ههستان	
	له پرههستانه وه	
elanguescence	توانه وه ی هیزه کان	تحلیل قوا
	تیاچوونی هیزی	
	جهسته یی	
	بئ هیزبوونی جهسته یی	
element	توخم	عنصر
	ماک	رکن
	ئه ندام	عضو
	بناغه	بنیاد
	بنچینه	
	بونیات	
elementary	سه ره تایی	مقدماتی
	به رای	ابتدایی
	پیشه کی	

elements of theology	اصول الاهیات	پره نسبییه کانی خواناسی
eliciting	فراخوان	پره نسبییه کانی تیۆلۆژی بانگه واز بانگ کردن ئاگاداری
elination	حذف محو	سرپینه وه لابردن تواندنه وه
elite(s)	زبده نخبه برگزیده شاینده	لیهاتوو لیوه شاوه نوخبه دهسته بژیڕ کارامه
elitism	نخبه گرایی	نوخبه خوازی دهسته بژیڕ خوازی
emancipation	رهایش رهایی	رزگاری رزگار بوون دهربازبوون
embroyo	جنین	کۆرپه پز پتیه تۆل
embryo human	جنین آدمی	کۆرپه ی مروّف

	کۆرپه ی ئاده میزاد	
embroyology	جنین شناسی	کۆرپه ناسی
		پیژه ناسی
		تۆل ناسی
emigration	مسافرت به خارج	کۆچ کردن بۆهه نده ران
	کوچ	کۆچ
	مهاجرت	کۆچ بۆده ره وه
	برون - کوچی	دهر- کۆچی
emotion	عاطفه	عاتیفه
	هیجان	سۆز
	شور	تاسه
		ره حم
		به زه یی
emotional rwsponse	پاسخ عاطفی	وه لامدانه وه ی عاتیفی
	پاسخ هیجانی	به رسقی عاتیفی
empathy	همدلی	هاودلی
	هم احساسی	هاو بیروپایی
	هم حسی	هاو فکری
		هاو خه می
empatic insight	بینش عاطفی	تیروانینی عاتیفی
		روانگه ی عاتیفی
empirical	اختیاری	ئیختیاری
	تجربی	ئه زموونی
		ته جروبی
empirical data	داده های تجربی	زانایاریه ته جروبییه کان

	داتا ته زموونيه کان	
empirical probability	تجربى ته جروبى	احتمال تجربى
employer	خاوهن کار	کارفرما
	خاوهن فرمان	صاحب کار
emptiness	به تال	خالى
	خالى	پوچى
	پوچى	تهى وارگى
	به تاليتى	تهى
	پووک	میان تهى
	پووت	
empty concept	چه مکى به تال	مفهوم تهى
	چه مکى پووت	
	چه مکى بى واتا	
enclosure	خپل ته ودرى	قوم محورى
	نه ته وه ته ودرى	
	گهل ته ودرى	
encounter	رووبه پرووبون	مواجهه
	چاوپيکه وتن	
	ديدار	
end	ثامانچ	غاييت
	ثارمانچ	هدف
	مه به ست	نتيجه
	دوره نجام	فرجام
	ثاکام	

endogamous	درون همسری	ناوهاوسه‌ری
	زناشویی	خزم هاوسه‌ری
	خویشاوندی	هاوسه‌رگرتنی خزم
		ژن و می‌ردایه‌تی
		خزمايه‌تی
energy	انرژی	وزه
	نیرو	هیز
	ورزه	وره
	کارمایه	توانا
enlightened	روشن ضمیر	رووناکبیر
	منورالفکر	رۆشنبیر
	روشنگر	
	روشنفکر	
enlightenment	روشنگری	رۆشنگه‌ری
	روشنفکری	روونکاری
	نهضت فکری	رۆشنبیری
	بیداری فکری	بزاڤی فکری
	تجدد افکار	راچله‌کانی فکری
		نوئ بوونه‌وه‌ی فکری
		تازه‌گه‌ری فکری
enquirer(to)	پژوهش	لیکۆلینه‌وه
		تویژینه‌وه
		پشکنین
		په‌یجۆری
enquirer	جوینده	تویژه‌ره‌وه

	پژوهشگر	لېکۆلېار
		پهيجور
		توږيار
enterprise	داد و ستد	کړين و فروشتن
	مؤسسه اقتصادی	مامه له کردن
	شرکت	دامه زراوی ئابووری
	واحد تولیدی	کۆمپانی
	مؤسسه بازرگانی	یه که ی بهرهمهینان
		کارگه ی بهرهمهینان
		بنکه ی بازرگانی
environment	محیط	ژینگه
	محیط زیست	دهوروبه ر
	دوروبر	شوینی ژیان
	زیست بوم	ژيانگه
environmental factor	عوامل محیطی	هۆکاره ژینگه ییه کان
eoic	حماسه (نوع ادبی)	حه ماسه ت
		ئازایه تی
		حه ماسه (ژانریکی ته ده بی)
epigram	هجو	به دگویی
		به د ویزی
		به دزمانی
		زمان پیسی
epilepsy	صرع	سه رئیشه
		دانه سهر

		سه‌رژان
	ظه‌ور	ده‌رکه‌وتن
epiphany	تجلی	سه‌ره‌ه‌ل‌دان
		دی‌ارکه‌وتن
	دانش	زانست
episteme	شناخت	مه‌عریفه
	شناخت‌شناسی	ناسین
	ارزش‌شناسی	مه‌عریفه‌ناسی
	نظریه‌معرفت	به‌هاناسی
	فلسفه‌علم	ئه‌رزش‌ناسی
		تیۆری مه‌عریفه
		فه‌لسه‌فه‌ی زانست
	عصر	چاخ
epoch	دوران	سه‌رده‌م
		رۆژگار
		چه‌رخ
	همچندی	یه‌کسانی
equality	برابری	به‌رابه‌ری
	تساوی	هاوته‌رازی
		وه‌ک‌یه‌کی
	ترازمندی	هاوسه‌نگی
equilibrium	تعال	هاوته‌رازی
	موازنه	
	توازن	

era	عهد دوران عصر	سه‌رده‌م چاخ چه‌رخ
ergo sum	فکر میکنم پس هستم	بیرده که مه‌وه، که‌واته هم
Eros	نفس نیروی زندگانی لذّت جنسی	نه‌فس خود هیّزی ژیان وزه‌ی ژیان به‌خش ئیرۆس چیّژی سیّکسی له‌زه‌تی سیّکسی گه‌نده‌لی خراپ بوون هه‌له به‌هه‌له‌داچوون
error	فساد خطا اشتتبه لغزش	وتارنوسی چیه‌تی کرۆک زات جه‌وه‌ر
essay paper	مقاله نویسی	
essence	ماهیت گوهر جوهر زات	
establishment	کارگاه مؤسسه	کارگه شوینی کارکردن دامه‌زراوه

	بنکه	
estimation	تخمین	مه زنده
	برآورد	مه زنده کردن
estrangement	بیگانگی	نامۆبوون
	بیگانه گشتگی	به خوۆ نامۆبوون
eternal	جاویدان	هه رمان
	قدیم	هه تایی
	ابدی	هه میشهیی
	جاوید	هه تاهه تایی
	ازلی	
eternal thuths	حقایق ابدی	حه قیقه ته هه تاییه کان
		راستییه هه تاییه کان
ethic	اخلاق	ئاکار
	اخلاقی	ئاکاری
ethnic group	گروه نژادی	گرووپی ره گه زی
ethnic monorities	اقلیتهای نژادی	که مینه ره گه زییه کان
ethnology	قوم شناسی	نه ته وه ناسی
	انسان شناسی	گهل ناسی
	نژادشناسی	مرۆف ناسی
		ره گه ز ناسی
		ره چه له ک ناسی
ethology	مطالعه رفتار	خویندنه وهی ره رفتار
	رفتارشناسی	ره رفتار ناسی

etiology	علّت شناسی	هۆکارناسی
	سبب شناسی	هۆناسی
etymology	ریشه‌لغت شناسی	ئەتمۆلۆژی
		وشه ناسی
		بنچینه‌ی وشه ناسی
edaemonia	سعادت	به خته وه‌ری
	خوشبختی	به ختیارى
		کامرانى
eugenics	به‌سازی نژاد	چاکسازی ره‌گه‌ز
	اصلاح نژاد	
	به‌بود نژاد	
evaluation	ارزشیابی	هه‌لّسه‌نگاندن
	ارزیابی	به‌راوردکردن
	سنجش	
event	حادثه	رووداو
	واقعه	کاره‌سات
	رویداد	پیش‌هات
	پیشامد	به‌رهۆکار
	برآمد	
	معلول	
evident	آشکار	ئاشکرا
	بدیهی	دیار
		به‌رچاو
		حاشاهه‌لّنه‌گر

evolution	تکامل	کاملبون
	تحول	گۆپان
	دگرگونی	گۆپانکاری
	تکامل تدریجی	وه رگۆپان
		ورده ورده کاملبون
		کاملبونى هیدى هیدى
except	افزونه	زیاده
	مازاد	زیادی
		زیادله پیویست
except profit	سودافزونه	زیاده قازانج
	اضافه منفعت	زیاترقازانج کردن
exchang	مبادله	گۆپینه وه
	مبادله پول	ئالوگۆپکردن
		ئالوگۆپکردنی پاره
		پاره گۆپینه وه
exchang deprecia- tion	کاهش پول	که مبونه وه ی پاره
	تنزل ارزش پول	دابەزینی بایه خی پاره
	کاهش ارزش پول	که مبونه وه ی ئه رزشی
		پاره
excise tax	مالیات غیرمستقیم	باجی ناراسته وخۆ
exegesis	تفسیر	رافه
		رافه کردن
		لیکدانه وه
exemplar	اسوه	نمونه

exhaustion	فرسودگی	دارپزین
	فناء	پتوورکان
	خستگی	نابوودی
		تیاچوون
		له ناوچوون
		ماندوویه تی
exhibitionism		هیلاکی
	خودنمایی	خۆنواندن
	تن نمایی	شانازی به خۆکردن
	تظاهر	جهسته نواندن
		خۆده رخستن
		خۆنواندنی فیلبازانه
exhortation	نصیحت	ئامۆزیاری
	اندرز	مۆچپاری
	تلقین	ئامۆزگاری
existence	بود	بوون
	وجود	هه بوون
	هستی	شوناس
	هویّت	
existential	وجودی	بوونایه تی
	فلسفه وجودی	فه لسه فهی بوونایه تی
		فه لسه فهی بوون
existentialism	وجودگرایی	بوون خوازی
	فلسفه وجودی	فه لسه فهی بوونایه تی
	اصالت وجود	ره سه نایه تی بوون

exodus	مهاجرت اضطراری	کۆچی ناواده کۆچی ناوه‌خت کۆچی ناچاری
exogamy	برون همسری برون وصلت بیگانه همسری	ده‌ر هاوسه‌ری ژنی بیگانه خواستن بیگانه هاوسه‌ری
expansion	شکوفایی توسعه رونق بسط گسترش	گه‌شه‌کردن په‌ره‌سه‌ندن ره‌ونه‌ق په‌ره‌گرتن به‌رفراوان بوون
experiment	تجربه آزمایش	ئه‌زموون تاقیکاری تاقی کردنه‌وه ته‌جروبه
explaining	روشن سازی تعریف تبیین توضیح	روونکردنه‌وه روونکاری به‌یان کردن شه‌رح کردن پێناسه کردن
exploit	بهره برداری کردن استثمار سوءاستفاده	که‌لک‌لێ وه‌رگرتن چه‌وساندنه‌وه بیگاری پیکردن خراپ که‌لک‌لێ وه‌رگرتن

export duties	عوارض صادرات	گومرگی هه ناردە
export licence	پروانئە صادرات	جه وازی هه ناردە بپروانامه‌ی هه ناردە مۆڵه‌تی هه ناردە
external	بیرونی خارجی برونی	ده‌ره‌کی ده‌ره‌وه‌یی
external debt	بدهی خارجی	قه‌رزێ ده‌ره‌کی قه‌رزێ بیانی
external world	جهان واقعی جهان خارجی	جیهانی راسته‌قینه جیهانی ده‌ره‌کی
extra-curricular	فوق برنامه	سه‌رووبه‌رنامه زیاده‌به‌رنامه به‌رنامه‌ی زیادی
extralanguage	برون زبان فرازبان	ده‌ر زمان سه‌روو زمان په‌ر زمان
extra-literary	فوق ادبی فرا ادبی	سه‌رووئه‌ده‌بی په‌رئه‌ده‌بی
extramundane	فراجیهانی فرانیاپی	سه‌روو جیهانی په‌ر جیهانی

F

fabric	ساختار	پیکها ته
	محصول	به رهه م
	پارچه	قوماش
	سبک بافت	ته نک
face to face communication	ارتباط رودرو	پیوه ندی رووبه پوو
	ارتباط رویارو	پیوه ندی چاوله چاو
		یه کتر بینین
facilitate(to)	آسان کردن	ئاسان کردن
	آسان سازی	ئاسانکاری
	تسهیل	کارئاسانی
		کارئاسانی بۆکردن

fact	واقعیت	واقعیه ت
	امرواقع	راستی
	مسلم	حاشاهه لنه گر
	نکته	راسته قینه
		خال
		خالی گرینگ
fact,brute	حقیقت بی جان	حه قیقه تی بی گیان
faction	جناح	بال
	حزب	تاقم
	گروه	گروپ
		حیزب
factor	عامل	هؤکار
	علت	هؤ
	دلیل	سه به ب
		فاکتور
factor endowments	عوامل تولید	هؤکارهکانی
		به رهه مهینان هؤکانی
		به رهه مهینان
factorial analysis	تجزیه عوامل	دابه ش کردنی
		هؤکارهکان
		لیکؤلینه وهی
		هؤکارهکان
factory economy	اقتصادکارخانه ای	ئابووری کارخانه یی
factory production	تولیدکارخانه ای	به رهه مهینانی
		کارخانه یی به رهه می

		کارخانه
factual	واقعی	راسته قینه
	حقیقی	حه قیقی
factum	امرواقع	واقعییه ت
		ئه مری واقیع
faculty	توانش	توانا
	قوة	هیز
	قوة ذهنی	توانای زهینی
		توانای فکری
faculty of speech	قوة نطق	توانای په یقین
		توانای دوان
		توانای لیدوان
faculty of under- standing	قوة فهم	توانای تی گه یشتن
		توانای فام کردن
		توانای دهرک کردن
faculty psychology	روانشناسی قوای	دهروونزانی توانای
	ذهنی	زهینی. ناسینی
		دهروونزانانه ی توانا
		زهینییه کان.
faith	ایمان	ئیمان
	عقیده	باوه پ
	باور	بروا
faith animal	ایمان حیوانی	باوه پی ئاژه لانه
		باوه پی حه یوانی
fall	گناه آدم و حوا	تاوانی ئاده م و حه و

	هه له	خطا
	تاوان	
	هه له کردن	خطا
false	به هه له داچوون	اشتباه
	درۆ	دروغ
	مه کر	
false-class-consciousness	وشیاری درۆیی	آگاهی طبقاتی کاذب
	چینه تی	
false-consciousness	وشیاری درۆیین	شعور کاذب
	ویژدانیدرۆیین	وجدان کاذب
	ئاگایی ناراسته قینه	آگاهی دروغین
family	بنه ماله	خانواده
	خزم	فامیل
	خزم و کهس و کار	
family counselor	راویژکاری بنه ماله	مشاور خانواده
family court	دادگای بنه ماله	دادگاه خانواده
family crisis	قهیرانی بنه ماله	بحران خانواده
family tree	ره گه زنامه	شجره نامه
	شه جه ره نامه	شجره النسب
	ره چه له ک نامه	
fanatic	ده مارگرژ	متعصب
	ده مارگیر	تعصب
	ده مارگرژی	
	ده مارگیری	

fancy	وهم	خه یالّ
	پندار	وه هم
fantasy	خیال	
	تخیّل	خه یالّ کردن
	تخیلی	خه یالیّ
	خیالی	خه یالاوی
	وهم	وه هم
fatalism	قدرگرایی	قه‌دهر خوانزی
	تقدیرگرایی	چاره‌نووس خوانزی
	جبری گرایی	جه‌بر خوانزی
	اصالت جبر	ره‌سه‌نایه‌تی
	جبر	قه‌زاوقه‌دهر
		جه‌بر
fate		قه‌دهر
	سرنوشت	چاره‌نووس
	تقدیر	قه‌زاوقه‌دهر
		قه‌دهر
fatigue		به‌خت و هات
	خستگی	ماندوویه‌تی
		هیلاکی
fault	گناه	تاوان
	اشتباه	هه‌له
	خطا	هه‌له‌کردن
		سووچ

fearful	هراسان	ترساو توقیو ترس لی نیشتوو
feature	خصیصه ویژگی	تاییه تمه ندی خه سلّهت
facundity	بارداری حاصلخیزی	به پیتی. پر سه مه ری.
		زه وی و زاری پر به ره که ت.
federal	همبسته فدرال	فیدرال یه کگرتوو
federation of labo(u)r	اتحادیه کارگری	ئه نجومه نی کریکاری سه ندیکای کریکاری فیدراسیونی کریکاری
feebleminded	کم هوش عقب مانده	که م هوش که م زهین
feel	احساس کردن	دواکه وتووی زهینی ههست کردن ههست پی کردن
felicity	نیکبختی بهجت	به خته وه ری کامه رانی به ختیار ی
fellow-feeling	هم احساسی	هاوسۆزی هاو خه می هاودلی

felt difficulty	مشکل محسوس	کېشه‌ی هه‌ست پیکراو
		کېشه‌ی به‌ره‌ست
felt need	احتیاج محسوس	پیدا‌یستی هه‌ست
		پیکراو ئاتاجی
		به‌ره‌ست
feminine		نیازی هه‌ست پیکراو
	ماده	ما
	مؤنث	میوه‌نه
	زنانه	میینه
	مادین	مایه‌ن
		مایه‌نه
feminism		مئ
		ژنانه
	جانبداری از حقوق	لایه‌نگری له مافی ژنان.
	زنانه	باوه‌رپه‌ندی به
	اعتقاده اصالت حقوق	ره‌سه‌نایه‌تی مافی
	زن.	ژنان.
festival		باوه‌رپه‌ندی به مافی
	جشنواره	ژنان.
		فستیوال
fetich=fetish		میهره‌جان
	بتواره	بت ئاسا
		بتانه
feish		وه‌کوو بت
	بت	بت
	خرافات	بوت

		په رستراوی ده سکرد
		خورافات
		پروپوچ
feus	جنین	کورپه
		پز
		پیژه
		تۆل
feud	مزرعه	مه زرا
		مه زره
		کیلگه
feudal	زمین دار	خاوه ن زهوی
	مالک بزرگ	زهوی دار
		مولکدار
		فیؤدال
feudal class	طبقه زمین دار	چینی مولکدار
		چینی فیؤدال
feudal government	حکومت فئودالی	حکومه تی فیؤدالی
		حکومه تی مولکداری
feudal relations	روابط فئودالی	پیوه ندییه فیؤدالییه کان
feudal state	دولت فئودالی	ده وله تی فیؤدالی
field	پهنه	پانتایی
	میدان	گۆره پان
	شاخه	مهیدان
	زمینه	لق
		بوار

	حوزه	
field study	مطالعه میدانی	خویندنه وهی مهیدانی
filocentric family	خانواده فرزندمدار	بنه ماله‌ی منالّ سالار بنه ماله‌ی منالّ ته‌وهر
filocentrism	فرزندمداری	منالّ سالاری منالّ ته‌وهری منالّ سه‌روه‌ری
final	نهایی غایی	کوّتایی فینالّ ئه‌نجام
final end	غایت نهایی غایت القصدی	دوائمانج ئامانجی کوّتایی
finance	مالیه دارایی	دارایی سامان پوولّ و پاره
finance ministry	وزارت دارایی	وه‌زاره‌تی دارایی
finite-state gram-mar	دستور زبان گام به گام	ریژمانی پله‌به‌پله ریژمانی هه‌نگاو به هه‌نگاو
firm	بنگاه تولیدی مؤسسه	کارگه‌ی به‌ره‌مه‌هینان بنکه‌ی به‌ره‌مه‌هینان دامه‌زراوه
firmmess	ثبات	سه‌قامگیری سه‌قام

		سوبات
		پتهوی
first	نخستینه	سهرهتایی
	اول	سهرهتا
	آغاز	ده سپیک
		به رایی
		پیشه کی
		پیروست
fission	تکثیر	زیاد کردن
		فره کردن
fittest, survival of the	بقای انسب	مانه وهی ره چه لهک
		مانه وهی ره گهز
flight	فرار	هه لاتن
	گریز	ده رچوون
		راکردن
flop	سستی	سستی
	رخوت	لاوازی
		بی هیزی جهسته یی
fluctuation	نوسان	جووله
	حرکت	جمو جۆل
		به رزونه وی بوون
		هه لکشان و داکشان
fluid	سیال	گه پوک
		جووله ر
		دایم جووله ر

folk	قوم	میللەت
	قومی	قەۋم
	مردم	خەلک
folk art		خەلکی رەمەکی
	ھنر قومی	ھونەری قەۋمی
		ھونەری خەلک
		ھونەری خەلکی
		رەمەکی
folk mind	اندیشە قومی	بیرکردنە ۋەی قەۋمی
		ئەندیشە خەلک
		ئەندیشە خەلکی
		رەمەکی
folklore	ادبیات	ئەدەبیات.
	فرھنگ مردمی	کەلتووری خەلکی.
	ادبیات تودە	ئەدەبیاتی کۆمەلانی
	ادبیات عامیانە	خەلک.
		ئەدەبیاتی خەلکی
		رەمەکی.
followism		ئەدەبیاتی
		سەرزارەکی.
	دنبالە روی	بەدواداچوون
		پێپەوی کردن
food-gathering		لاسایی کردنە ۋە
	گردآوری خوراک	کۆکردنە ۋەی خۆراک
		خێرکردنە ۋەی

		خواردده مه نی
	تولید خوراک	به ره مهینانی
food-production		خواردده مه نی
		به ره مهینانی خوراک
	پی نوشت	په راویز
footnote	پاورقی	ژیرنوس
	نیرو	هیز
force	قدرت	توانا
	قوت	وزه
	زور	زور
		ده سه لات
	مهاجرت اجباری	کوچی ناچاری
forced migration	کوچ اجباری	کوچی زوره ملانه
	پس انداز اجباری	پاشه که وتی ناچاری
forced saving		پاشه که وتی زوره ملانه
	نیروی طبیعی	هیزی سروشتی
forced of nature		ده سه لاتی سروشتی
	پیش نگری	پیشبینی
forecast	پیشبینی	پیشروانی
	کمکهای خارجی	یارمه تییه
foreign aids		ده ره کییه کان
		یارمه تییه بیانیه کان
	ارز خارجی	پووله بیانی
foreign currency		پاره ی بیانی
		دراو

foreign exchange	مبادلۂ خارجی	ٹالوگۆپی بیانی ٹالوگۆپی دەرەکی هه ناردە و هاوردە
foreign idiome	اصطلاحات خارجی	زاراوه بیانییه کان ئیدیۆمه بیانییه کان
foreign trade	تجارت خارجی	بازرگانی بیانی بازرگانی دەرەکی
foreman	پیشگام	پیشپه و جله و دار پیشه نگ سه رجه له سه رقافله
foreman class	طبقهٔ پیشگامان	چینی پیشپه و چینی پیشه نگ
foresight	دورنگری دوراندیشی فرابینش	دووربینی دوورپروانی دوورئه ندیشی قول پروانی
forgetting	فراموشی یادروی	فه رامۆشی له بیربردنه وه له بیرچوونه وه
form	فرم نمونه قالب	فۆرم نمونه شیۆه ی رواله تی روالته

formalism	صورت گرایي	فۆرم خوازی
	شکل گرایي	روالّهت خوازی
	ظاهرپرستی	روالّهت په رستی
formal operation	عملکرد قیاسی	فۆرمالیسم
	مرحله تفکّرانتزاعی	کارکردی قیاسی.
		کارکردی بهر اوردی.
		قوّناعی بیرکردنه وهی
		ئه بستر اکت.
formal organization		قوّناعی بیرکردنه وهی
		رووت.
formal sciences	سازمان رسمی	ریکخراوی ره سمی
		نۆرگانی ره سمی
	علوم کّلی	زانسته گشتیه کان
formaleless		زانسته هه مه کییه کان
	بی صورتی	بی فۆرمی
	بی شکلی	بی شکلی
formula		بی روالّهتی
	قاعده	فۆرموول
	ضابطه	ده ستوور
fortitade		رئسا
		چوارچیوه
	بردباری	سینگ فراوانی
		هیمنی
		سه بووری
		به تاقهت بوون

forward movement	حرکت پیشتاز	بزاقی پیش‌ره و بزاقی پیشه‌نگ
foster	پروردن پروراندن	په‌روه‌ده بارهی‌نان به‌خیوک‌ردن گه‌وره‌کردن
foster mother	مادر رضاعی	دایکی شیرى. ژنیک که شیرى به منالی که سیکى تر دا بیت.
fosterparents	پدر و مادر رضاعی	دایک و باوکی شیرى. دایک و باوکی که منالی که سیکى تریان به‌خیوک‌رد بیت.
foundation	بى پایه اصل مینا شالوده	بن بنچینه بناغه بنه‌ما ژیرخان بنه‌په‌ت
founder	آفریننده خالق	خولقینه‌ر داهیینه‌ر ثافرینه‌ر
four elements	عناصر اربعه	چوار توخمه‌کان توخمه‌چوارینه‌کان
frame	چهارچوب	چوارچیوه پیوه‌ر

		رئسا	
		فۆرموول	
frame of mind	چارچوب فکری	چارچیوهی فکری	قالبی فکری
free	آزاد	ئازاد	رزگار
	رها	سهر به ست	دلخوازانه
	دلخواهانه	سهر به حق	
free choice	گزینش آزاد	بژاردنی ئازاد	ههلبژاردنی ئازاد
freedom	حریت	ئازادی	سهر به ستی
	آزادی		
	اختیار		
freedom stroggle	تلاش برای آزادی	ههولدان بۆ ئازادی	
free enterprize	دادوستد آزاد	کهرین و فروشتنی ئازاد	مامهله کردنی ئازاد
	کار آزاد	بازرگانی ئازاد	کاری ئازاد
		کاسپی ئازاد	
free marker	بازار آزاد	بازاری ئازاد	
freethinker	آزاد فکر	ئازاد بیر	بیر ئازاد
	آزاد اندیش	ئازاد نه ندیش	ئازاد بیر که ره وه

free verse	شعر آزاد	شعری ئازاد
freezing	انجماد	بهستن یه خ کردن له جوو له که وتن
friction	اصطکاک بهم خوردگی سایش	پیکادان لیکدان لیک سایین لیک سایین رزین دارپزین
friendliness	مهرورزی دوستی	دلوڤانی میهره بانی دۆستایه تی
fulfillment	تحقق اجرا به انجام رسیدن	به دیهاتن به پئوه چوون به ئه نجام گه یشتن جیبه جی بوون
full employment	کاربرای همه اشتغال کامل	کاربۆه موان ئیش بۆه موان شوول بۆه موان
functionalist	کارکردگرا فونکسیونالیست	کارکردخواز ئه رک خواز کرده خواز
fundamental	بنیادی اساسی	بونیادی بنه په تی

	اصلی	بنچینه یی
	بنیادین	بناغه یی
		سه ره کی
fusion	آمیختگی	تیکه لاوی
	ادغام	تیکه لاویتی
	درهم آمیختگی	تیک بردن
futility	پوچی	پووچی
	بطلان	هیچی
		به تالی
		پووچه ل کردنه وه
		ره تکر دهنه وه
futurism	آینده گرایی	ثاینده خوازی
	آینده نگری	داهاتو و خوازی
	آینده وری	ثاینده ته وه ری

G

gamin

بی مبالات

که مته ر خه م

خه مسارد

خۆله کار بویر

کار پشت گوئی خه ر

gang	دسته	گروپ
		تاقم
		دهسته
gap	خلاء	بوشایی
	شکاف	درز
		قه لشت
		که لین
gender identity	هویت جنسی	شوناسی ره گه زی
		شوناسی جنسی
		ره گه زنامه
gene	ژن	جین
	تخمه	تخم
genealogy	تبارنامه	ره گه زنامه
	شجره نامه	ره چه لهک نامه
		وه چه نامه
general	کلی	گشتی
	عمومی	همه مه کی
	عام	همه موانی
general concept	تصور کلی	وینا کردنی گشتی
general death rate	میزان مرگ و میر	راده ی گشتی مردن
		ریژه ی مردن
generality	عمومیت	گشتیتی
	کلیت	گشتیه ت
generalization	تعمیم	گشگیر کردن
	همگانی سازی	گشتی کردن

	عمومیت بخشی	همه‌موانی کردن به‌گشتی کردن گشتاندن
general law	قانون کلی	یاسای گشتی
	قانون عمومی	یاسای همه‌مه‌کی
	قانون همگانی	یاسای همه‌موانی
genesis	پیدایش	سه‌ره‌لّدان هاتنه‌ئارا ده‌رکه‌وتن دیارکه‌وتن
genetic	توارثی	بوّماوه‌یی ویراسی ویراسه‌تی
genius	نابغه سرآمد	بلیمه‌ت شاره‌زا نوخبه ده‌سته‌بژیر
genotypical	فطری	فیتری خوّرپسک
gens	طایفه	تایفه خیلّ عه‌شیره
gentry	اعیان	ده‌ولّه‌مه‌ندان سامانداران ده‌سپویشتوان

		چینی دهوله مهند
genuine	اصلی	سهرهکی
	حقیقی	راسته قینه
	راستین	ره سهن
		حه قیقی
geographer	عالم جغرافی	پسپوړی جوغرافیا
	جغرافی شناس	کارناسی جوغرافیا
		جوغرافی ناس
geography	علم جغرافی	زانستی جوغرافی
	جغرافی	جوغرافی
georgics	اشعار روستایی	شیعری لادییی
		شیعری لادی
		شیعری گوندانه
geriatric	آسیب شناسی	خه سارناسی
	سالمدان	به سالآچوان
		کیشه ناسی به سالآچوان
gerontocracy	پیرسالاری	پیرمه زنی
		پیرسه روه ری
		پیرسالاری
gerontology	پیری شناسی	پیری ناسی
	سالمند شناسی	
ghst	سایه	سیبه ر
	روح	تارمایی
		روچ
give an account of	توجیه	پاساو هیانه وه
		روونکردنه وه

global	عام	گشتی
	جهانی	جیهانی
	همه جانبه	همه‌مه‌لایه‌نه
globalism		گلّوبال
	جهان گرایی	جیهان خوازی
		جیهانی بوون
		جیهانی خوازی
gnosis	عرفان	عیرفان
	معرفت خفی	ناسین
	شناخت	مه‌عریفه
		ناسینی دهر وونی
goal	هدف	ئامانچ
	غایت	ئارمانچ
		مه‌به‌ست
God	خدا	خوا
	الله	خودی
		خودا
		ئه‌لّلا
good	خوبی	چاکه
	نیکی	چاکه‌کاری
	امر نیکو	خیر
	خیر	
good and evil	خیر و شر	خیر و شه‌پ
		چاکه و خراپه
goods	کالا	کالا

	امتعه	کالای به نرخ
		کالای پرپایه خ
goods and service	کالا و خدمات	کالا و خزمه تگوزارییه کان
governance	تدبیر	بیرکردنه وه
		دیرایه ت
		بیرلئ کردنه وه
		مشوورخواردن
governing class	طبقه فرمانده	چینی سه رکرده
		چینی فرمانده
		چینی حاکم
goverment	حکومت	حکوومه ت
	دولت	ده ولت
	فرمانروایی	حوکمپرانی
		ده سه لاتداریتی
grammar	دستور	ریزمان
		زانستی ریزمان
grandparents	نیاکان	پیشینان
	پیشینیان	ئه ژداد
		باب و باپیر
grant	کمک	یارمه تی
	عطیه	یاریده دان
		باربوو
		باره بوو
greatness	کمیت	چه ندایه تی
	عظمت	چه ندی

	بارستا	اندازه
	راده	بزرگی
	ئه‌ندازه	
	گه‌وره‌یی	
grievance	ناپه‌زایی	نارضایی
	پئ ناخۆش بوون	
groundless	پووچ	پووچ
	هیچ	هیچ
	به‌تال	بی اساس
	بی بناغه	
group	گروپ	گروه
	ده‌سته	طبقه
	تاقم	
	چین	
	تویژ	
group conscious- ness	وشیاری به‌کۆمه‌ل	شعورجمعی
	وشیاری گشتی	شعورگروهی
	ئاگایی به‌کۆمه‌ل	
group marriage	ئیزدواجی به‌کۆمه‌ل	ازدواج گروهی
	ژن و می‌ردایه‌تی	هم‌آمیزی
	هاوبه‌ش	زناشوویی اشتراکی
	هاوسه‌ری‌تی هاوبه‌ش	
grow	گه‌وره‌بوون	بالیدن
	پیشک‌ه‌وتن	ترقی
	په‌ره‌سه‌ندن	رشدکردن

growth	رشد	گه شه کردن
	نمو	پیشکته وتن
	بالنده	په ره سه نندن
	توسعه	
growth factor	عوامل رشد	هؤکاره کانی گه شه کردن
		هؤکاره کانی پیشکته وتن
		په ره سه نندن
growth horizontal	گسترش افقی	په ره سه نندی ئاسویی

H

habit

عادت

خو

عادهت

خوو

خده

نهريت

habitat	سکونت گاه	ژینگه
	بوم	ژیانگه
	بوم و بر	شوینی ژیان
habitation	خوگیری	عادهت کردن
	اعتیاد	خو و گرتن
		پئی پاهاتن
halt	ایستادن	وهستان
		راوهستان
halting	دوران وقفه	قوناعی بی
	ایستا	جمو جۆلی وه ستاوی
		وه ستاو
		بی جمو جۆل
hardware	سخت افزار	سهخت ئامیر
		پارچه کانی
		کامپیوتیر
harmonic	هماهنگ	ههماهنگ
		هارمونیک
		هاوئاههنگ
hat	کین	رق
		کینه
health	بیمهء بهداشت	بیمهء ته ندروستی
	بیمهء سلامتی	بیمهء سلامهتی
heaping	انباشتگی	که له که بوون
		کۆبوونه وه

hearing	شنوایی	بیستاری
		بیستن
heaven	فلک	ئاسمان
		فهلهک
hedonism	لذت گرایی	چیژخوازی
	لذت جویی	ریبازی چیژخوازی
	مذهب اصالت لذت	چیژته وهری
	لذت باوری	چیژبا وهری
hegelianism	هگل گرایی	هیگلّ خوازی
	آیین هگل	ریبازی هیگلّ
hellenic	یونانی	یونانی
	مربوط به یونان	پیوه ندیدار به
		یونانه وه
hereditary characteristics	خصوصیات موروثی	تایبه تمه ندیــــــــــــیه
		بوّما وه بییه کان
heredity	وراثت	بوّما وه
	توارث	
heresy	ارتداد	بئ دینی
	کفر	کوفر
	الحاد	که ژره وی
	کجروی	لادان
		لادان له رتی ئایین
heritage	میراث	میرات
		که لتوور
		مالی به جیّماوی

		مردوو
hermaphroditic	دوجنسی	دووره گهن
	نر- ماده	تیرما
		ته پما
		ته پماده
hermeneutic	تشریحی	شیکاری
	هرمنوتیک	شیکردنه وه
		هیرمنوتیک
hero	قهرمان	قارده مان
	دلاور	دلآوهر
		ثازا
		جوامیر
		پاله وان
heterogeneity	عدم تجانس	ناهاوچه شنی
	ناهمگن	نایه کجوری
	ناهمسان	ناهاوشیوه
heteronomy	دگرسالاری	ته ویدی سالاری
	دیگر آیینی	ته ویدی ته وهری
		ته ویدی مه زنی
hiatus	گسستگی	پچران
		پسان
		لیک پچران
		پچرپچر بوون
highbrow	روشن فکر	رؤشنبیر
	روشن فکر نما	رووناکبیر
		رؤشنبیر ئاسا

higher	اعلی عالی اشرف	بالا باشترین سه‌رتین
higher being(the)	هستی برتر	سه‌روویون بوونی بالا وجوودی بالا
highest	برترین	باشترین سه‌رتین له‌سه‌رتین
high style	سبک عالی	شیّوازی بالا بالاشیّواز
hinduism	هندوگرایی دین هندو	هندوخوازی ثایینی هندو
historian	تاریخ گزار مورّخ تاریخ دان	میژوونوس میژووزان میژووناس
historical	تاریخی اصیل	میژوویی ره‌سه‌ن
historical perspec- tive	دیدگاه تاریخی	روانگهی میژوویی
historical necessity	ضرورت تاریخی	پیویستی میژوویی زهروره‌تی میژوویی
history	تاریخ	میژوو

history, philosophy of	فلسفه تاریخ	فهلسه فهی میژوو
holiness	قداست	پیروزی
	قدس	پیروزیتی
holism	کل گرایی	گشتخوازی
	تمامگری	گشتیتی خوازی
		ته و او خوازی
holy	قدسی	پیروژ
	مقدس	پاک و خاوین
	ورجمند	
holy book	کتاب مقدس	کتیبی پیروژ
home-national	وطن ملی	نیشتمان
		ولات
		زید
		ولاتی نه ته وهیی
home rule	خودمختاری	خودمختاری.
	قانون استقلال داخلی	ئوتونومی.
		خۆبه ریوه بهری.
		یاسای سه ره به خویی
		ناو خویی.
homicide	قتل عمد	مرؤف کوژی
	آدم کشی	قه تللی به نه نقه ست
		کوشتنی به نه نقه ست
homo economicus	انسان اقتصادی	مرؤقی ئابووری

homogene	همجنس	هاورده گهز
		هاوجنس
		هاوجور
homo politicus	انسان سیاسی	مروقی سیاسی
homo sapiens	انسان داننده	مروقی زانا
	انسان اندیشه ورز	مروقی عاقل
	انسان متفکر	مروقی هزرمه ند
		مروقی ثاوده زمه ند
homosexuality	همجنس خواهی	هاورده گهز خوازی
	همجنس گرایی	هیموسیکسوالیتی
	همجنس بازی	سیکسی هاورده گهزی
hordes	قبایل بادیه نشین	خیله ده وارنشینه کان
		خیله بیاوان
		نشینه کان
hostility	پرخاشگری	شه پاشویی
	پرخاشجویی	شه پته نگیزی
	کین توزی	شه پخوازی
	خصومت	رکه به رایه تی
	عناد	دورژ منایه تی
		دژایه تی کردن
house of councillors	مجلس مشاورین	ئه نجومه نی
		راویژکاران شوورای
		راویژکاران
house of representa- tives	مجلس نمایندگان	ئه نجومه نی نوینه ران
		ئه نجومه نی

		پهرله مانتاران
	مسکن	خانوو
housing	خانه سازی	خانوبه ره
		خانوسازی
		خانووکردنه وه
	انسان	مرؤف
human	آدمی	ئینسان
		ئاده میزاد
	انسان گرای	مرؤف خوازی
humanism	انسان دوستی	مرؤف دۆستی
	اومانیسیم	مرؤف ته وه ری
	اصالت بشر	مرؤف با وه پی
	انسان باوری	ئۆمانیزم
	توالد و تناسل انسانی	زاوژی ئینسانی
human reproduction		زاوژی مرؤف
		وه چه خستنه وه ی
		مرؤف
	فروتنی	خاکه پایی
humility	تواضع	دل نزمی
		کرپنۆش
	شوخی	گالته
homo(u)r		سوحبه ت
	آب هراسی	ئاوترسی
hydrophobia		ترسان له ئاو
	فراملی	سه روو نه ته وه یی
hypernational		

hypnotism	په پنه ته وه یی	خه وی ده سکرد
	خواب مصنوعی	هیپنوتیزم
	خوابواری	
hipothesis	خواب تحمیلی	
	فرضیه	گریمانه
	انگارش	گومانه
hysteria	گمانه	
	جنون	شیّتی
	هیستری	هیستریا

I

iconic	بینیاری	بینیاری
	به دیداری	به رچاو
	تصویری	شتی به چاو ببینریت

ictus	تأکید	جه خت له سه رکردن پیداگرتن سووربوون
idea	مفهوم معنی تصور اندیشه عقیده فکر رأی	چه مک واتا ویناکردن بیرکردنه وه باوه پ بیر بیروپا
ideal	ایده آل نمونه اعلی نمونه کامل مطلوب آرمانی	ثایدیال نمونه ی بالا دلخواز ئارمانجی
idealism	آرمان گرایی خیال پرستی	ئامانج خوازی خه یال پهرستی ثایدیالیسم
idealist philosophy	فلسفه آیدیالیست	فهلسه فه ی ثایدیالیست
ideal of life	آرمان زندگی	ئامانجی ژیان ثایدیای ژیان
ideal of pure reason	مثال عقل محض	نمونه ی بالای عه قلی ره ها ثایدیالی عه قلی ره ها

	ثايدىيالى عه قلى په تى	
ideal world	جيهانى ثايدىيال	جهان مينوى
	باشترين نمونده	جهان مثالى
	جيهان	
	جيهانى نمونه	
ideologies	قوتابخانه فكريه كان	مكتبهائى فكري
ideology	ثايدولوزيا	ايدئولوژى
	ثامانچ	آرمان
	بيركرنده وه	انديشه ورزى
	بيروكه خوازى	
idios	تاك	يکه
idiot	كه لله پووت	سبك مغز
	كه لله وشك	بى شعور
	بئ ميشك	تهى مغز
	نه فام	ابله
	نه زان	
ignorance	نه فام	جاهل
	نه زان	نادان
	بئ عه قل	
illegitimate	نامه شرووع	نامشروع
	ناپه وا	غيرمشروع
illegitable	ناپه رته سك	نامحدود
	نامه حدود	
	بئ سنوور	

illiteracy	بیسوادی	نه خوینده واری
illness	بیماری	نه خووشی
	مرض	ناساگی
		ناکوکی
illogic(al)	بی منطقی	نالوژیکی
	غیر منطقی	نامه نتیقی
		نادروست
illuminate	روشن فکر	روشنبیر
	اشراقی	رووناکبیر
	روشنگر	
illusion	پندار	خه یال
	وهم	وده هم
	خطای باصره	هه له ی چاو
	اشتباه ادراکی	به هه له تیگه یشتن
image	تصویر	وینا
	صورت ذهنی	ئیمائ
		وینای زهینی
imaginal	وهمی	خه یالی
	خیالی	وده همی
		زهینی
imbalance	عدم تعادل	ناهاوسه نگی
imitation	تقلید	لاسابی کردنه وه
	اقتدا	پیپه وی کردن

immediate	بی واسطه مباشر آنی مستقیم فوری	بی واسیته راسته و خو ده سبه جی
immobility	بی جنبشی سکون بی حرکتی	بی جموجوئی بی جووله بی نابزوزی
immortal	باقی انوشه نامیرنده فناناپذیر لایتغیر	هه رمان نه مر به رده و ام نه گوپ
impart	نشر دادن	بالا و کردنه وه وه شانندن
impatience	ناشکیبایی بی صبری	ناهیمنایه تی ناسه بووری که م تاقه تی
imperialism	امر امر و نهی فرمانیگی	ئه مر به سرا کردن فه رمان فرماندان
imperialism	جهان گشایی جهان خواری	ئیمپریالیزم جیهانگیری جیهان داگیری

	جهانگیری	فره خوازی
	استعمارگری	
implicit	پنهانی	نهیننی
	پوشیده	دایژشراو
	نا آشکار	شاراوه
		نائاشکرا
		نادیار
impossibility	ناممکن	نامومکین
	محال	مه حال
	ناشدنی	له توانادانه بوو
	امرناممکن	
impoverished	نامساعد	نالهار
		نارپیک
improvement	بهسازی	چاکسازی
	اصلاح	چاک کردنه وه
	بهبود	باشترکردنه وه
impulse	انگیزه	مهیل
	محرك	ویست
	تکانه	هاندەر
	انگیزش	پال پیوه نهر
	قوة محرکه	جوولینه ر
		هانه
inactive	غیرفعال	ناچالاک
	لافاعل	نابزوز

inborn	مادرزادی	زکماکی
	ذاتی	دایکی
	فطری	فیتری
		زاتی
incest	زنای محارم	زنای خزمایه تی.
	نزدیکی جنسی بامحارم	پیوه ندی سیّکسی
		له گهلّ خزماندا
		زناله گهلّ مه حره مدا.
incidence	بروز	دهرکه وتن
	وقوع	روودان
		قه ومان
		سهره لّدان
incitement	تحریک	هان دان
		پالّ پیوه نان
		دنه دان
		داگه پان
inclination	گرایش	مه یل
	تمایل	ویست
	هوس	ره غبه ت
		داهات
income	درآمدی	دهرامه ت
	عایدی	دهسکه وت
		زیادبوون
	افزایش	فره بوون
increment	افزونش	رووله زیادکردن

incubation	پختگی	بهئه زموونی دنیا دیده یی
indefinite	نامعین	نادیاریکراو بی سنوور
indemnify	جبران کردن مصون داشتن	قه ره بوو کرده وه بوژاردنه وه زه ره ردا نه وه پاریژگاری لی کردن پاراستن
independentism	استقلال طلبی	سهر به خوئی خوازی سهر به ستی خوازی
independent system	نظام مستقل	سیستمی سهر به خو سیستمی سه به ست سیستمی خو به ریوه بهر
indicator	نمایانگر معرف شاخص	پیشاندهر نوینهر دهر خهر ناسینهر
indifference	بی تفاوتی	که مته ر خه می گوئی پی نه دان پشت گوئی خستن
indirect	غیر مستقیم غیر مباشر	ناپراسته وخو غیر مستقیم

individual	فرد	تاک
	شخص	کهس
	تک	تاقانه
	منفرد	تاکانه
individualism	فردگرایی	تاک خوازی
	فردیگری	تاک باوه‌پی
	فردیت	تاکایه‌تی
	فردگروی	تاک په‌رستی
individual liberety	آزادی فردی	ئازادی تاکه‌که‌سی
individual migration	مهاجرت فردی	کۆچی تاکه‌که‌سی
individual owner-ship	مالکیت فردی	مولکایه‌تی تاکه‌که‌سی
industrial education	آموزش صنعتی	فیرکاری پیشه‌سازی
industrial enterpre-neurs	مدیران مؤسسات صنعتی	به‌پێوه‌به‌رانی بنکه پیشه‌سازییه‌کان
industrialism	صنعتی شدن صنعت گرایی صنعت گری	پیشه‌سازی بوون پیشه‌سازی خوازی
industrial psychol-ogy	روانشناسی صنعتی	ره‌وانناسی پیشه‌سازی ده‌روونزانی پیشه‌سازی

industrial reveloution	انقلاب صنعتی	شورشی پیشه سازی
industrial society	جامعه صنعتی	کومه لگای پیشه سازی
industrial worker	کارگر صنعتی	کریکاری پیشه سازی کریکاری کهرتی پیشه سازی
inequality	نابرابری	نایه کسانی نابه رابه ری
inequitable	ناعادلانه	نادادپه روه رانه
inert	بی جنبش	بی جموجول ناچالاک
invitably	اجتناب ناپذیر ناگزیری لاجرم محتوم	حه تمی حاشاهه لنه گر ناچاری
infant welfare ser- vices	حمایت کودکان	پاراستنی منالان منال پاریزی
inferiority	خودکمترینی خودکم بینی کمتری احساس حقارت	خوبه که م گرتن خوکه م بینی هه ست به بچو وکی کردن خوبه که م زانین
inferring	نتیجه گیری	نه نجامگیری

	دوره نجام	بی کۆتایی	بی پایان
infinite	بی سنوور	له بن نه هاتوو	بی کران
	بی ئه ژمار	له راده به ده ر	بی نهایت
	نامتناهی		پایان ناپذیر
	بی شمار		
infinite regress	زنجیره	په یتا په یتا	تسلسل
	دوا به دوا یی یه کداهاتن		
inflammation	هه و کردن	ئاو سان	التهاب
inflation	گرانی	نرخ هه لکشان	تورم
	چوونه سه ره وه یی	نرخه کان	گرانی
informal	ناپرسی		غیر رسمی
			نارسمی
informant	وته بیژ	راگه ینه ر	سخنگو
	ئاگا که ر		اطلاع دهنده
information	زانیاری ده ر	زانیاری	اطلاعات
	ئاگایی		آگاهی
	هه وال		خبر

informed	آگاهانه	ئاگایانه
infraction	قانون شکنی	له پووی ئاگاییه وه یاساشکینی
infra-structure	زیر ساخت	له یاسا لادان
	زیر بنا	ژیر خان
	شالوده	بنچینه
	زیر بنای اقتصادی	بنه ما
		بناغه
ingeneral	به طور کل	بناغه ی ئابووری
	اعم	به گشتی
ingenium	تیزهوشی	به عام
	فرزانگرانه	ژیری
		ژیرانه
inheritance	وراثت	زیره کی
initial	نخستین	بو ماوه
	ابتدایی	یه که مین
	آغازی	سه ره تایی
intiation	آغازگر	دهس پیکه ر
	شروع کننده	
injured	آسیب دیده	زیان بهر که وتوو
	صدمه دیده	خه ساردیتوو
injustice	ظلم	سته م
	ستم	چه وساندنه وه
		ئازاردان

innate	ذاتی	زاتی
	درونی	ناوہ کی
	فطری	فیتری
	مادرزادی	زگماکی
	درون زاد	
innate capacities	قابلیتہای فطری	تواناییہ فیتریہ کان
		تواناییہ خورپسکہ کان
innate potential	قابلیت ذاتی	توانای فیتری
		توانای ذاتی
innovate	نوآوری	تازہ گہری
	تجدد	نوئیکاری
	نوسازی	نوئیکردنہ وہ
	بدعت	داهینان
	ابداع	ثافراندن
inquiry	تحقیق	تویژینہ وہ
	بررسی	لیکؤلینہ وہ
	پژوہش	شیکاری
	وارسی	پشکنین
	کاوش	
inquisitive	کنجکاو	پہ یجؤر
		پشکنینہ ر
		پرسیارکہ ر
insane	دیوانہ	شیئت
		نابہرہہ ست

insensible	نامحسوس	ههست پئ نهکراو روانگه
insigh	دیدگاه بینش	تیروانین رووناک بینی بی خهوی
insomnia	روشن بینی بی خوابی	بی خهوی
inspect	بازرسی کردن بازبینی	پیاچوونه وه
instant	لحظه آن	چرکه چرکه سات
institia	عدالت	دادپهروه ری
institute	مؤسسه	دامه زراو بنکه
institutional facts	حقایق فرهنگی	حه قیقه ته که لتوورییه کان
instruction	آموزش تدریس راهنمایی تعلیم	فیرکاری وانه وتنه وه رینمایی کردن فیرکردن
instructional strategy	استراتژی آموزشی	ستراتژی فیرکاری

instrumental purpose	هدف وسیله ای	ثامانجی ٹامرازی
instrument of labour	ابزار کار	که ره سهی کار کردن ٹامرازی کار کردن
instrument of production	ابزار تولید	که ره سهی به ره مهینان ٹامرازی به ره مهینان
insubordination	نافرمانی	سه پیچی نافرمانی مل نه دان
insurance	بیمه	بیمه
insurance policy	بیمه نامه	بیمه نامه
integral whole	کل منسجم کل همبسته	گشتی یه کپار چه گشتی یه کگرتوو
integrated	یگانه	تا کانه تا قانه
intellect	عقل ذهن فکر خرد اندیشه ذکاوت	عه قل زهین بیر ئه ندیشه زیره کی وشیاری توانای عه قلانی

	قدرت عقلانی	
intellection	روشنفکر	روشنبیر
	اندیشمند	رووناکبیر
intellectuall history	تاریخ فکر	میژووی بیرکردنه وه
	تاریخ اندیشه	میژووی ئه ندیشه
intellectualist	عقل گرا	عه قلّ خوان
	خردورز	عه قلّ باوه پ
	عقل گرا	ئه ندیشه خوان
	اندیشه ورز	
intensive	فشرده	تیکچرژاو
	متمرکز	چر
		چروپ
intercommunication	ارتباط متقابل	پیوهندی دوولایه ته
interest	رغبت	مهیل
	میل	حه ز
	علاقه	ره غبه ت
	سود	قازانج
	بهره	سود
	نفع	که لک
internalization	درونی گردانیدن	به دهروونی کردن
		ناواندن
internal migration	مهاجرت داخلی	کوچی ناوخویی
		سه فه ری ناوخویی

internal pressures	فشارهای درونی	گوشاره ناوه‌کییه‌کان گوشاره ده‌روونییه‌کان
internal reconstruction	بازسازی داخلی نوسازی داخلی	بنیاتناوه‌ی ناو‌خویی ساز‌کردنه‌وه‌ی ناو‌خویی ئاوه‌دان‌کردنه‌وه‌ی ناو‌خویی
internal revenue	درآمد داخلی	داهاتی ناو‌خویی ده‌رامه‌تی ناو‌خویی
internal sense	حس باطنی حس داخلی	هه‌ستی ده‌روونی هه‌ستی هه‌ناوی
internal stimue	محرکهای درونی	هاندهره ناوه‌کییه‌کان پالنه‌ره ناوه‌کییه‌کان
internal structure	ساخت درونی ترکیب درونی	پیکهاته‌ی ناوه‌کی کروکی ده‌روونی
international	بین‌المللی	نیونه‌ته‌وه‌یی نیوده‌وله‌تی
international development association(I DA)	مؤسسه‌توسعه‌بین‌المللی. انجمن جهانی گسترش.	بنکه‌ی پهره‌پیدانی نیوده‌وله‌تی. ئه‌نجومه‌نی جیهانی پهره‌پیدان.
international migra-	مهاجرت بین‌المللی	کوچی نیوده‌وله‌تی

tion		
international trade	دادوستدجهانی	بازرگانی جیهانی
	تجارت جهانی	بازرگانی
		نیوده ولّتی
interplay of ideas	برخورداندیشه ها	پیکادانی ئه ندیشه کان
	تقریب	لیک نزیکبوون
interpretation	تأویل	رافه کردن
	تعبیر	شیکردنه وه
	تفسیر	لیکدانه وه
interrelation	رابطه متقابل	پیوندهندی دوولایه نه
interruption	گسیختگی	پچران
	گسستگی	لیک پچران
		هه لوه شانه وه
inter-state commerce	بازرگانی بین ایالتی	بازرگانی
		نیوئه یاله تی
intersubjective	درون ذهنی	ناوزه یینی
	بین الذهانی	
interval	فاصله	مه ودا
	فاصله زمانی	مه ودا ی زه مه نی
interview	مصاحبه	وت و ویژ
		چاوپیکه وتن
		دیمانه
introduction	درآمد	به رای
	مقدمه	پیشه کی

		ده سپیک
	مخل	تیکده ر
intrusive		کپشه ساز
		شیوینه ر
	شهود	دیتن
intuition	مکاشفه	بینین
	کشف	دوژینه وه
	نگرش	تیرپوتنین
	شناخت	ناسین
		مه عریفه
	نادرست	هه له
invalidity		چه وت
		نادروست
	هجوم	هیرش کردن
invasion	اشغال	شالاو
		په لامار
		داگیر کردن
	اختراع	داهینان
invention	ابداع	نوئیکاری
	نویابی	خه یال چنی
	خیال پردازی	خه یالاویبون
	افسانه سازی	ئه فسانه سازی
	بحث	قسه و یاس کردن
investigation	پژوهش	لیدوان
	تفحص	تویژینه وه

		پشکنین
		لیکولینه وه
invisible	نادیدنی	نه دیتراو
		نه بینراو
		نادیار
invisible world	جهان نامرئی	جیهانی نادیار
		جیهانی نابهرههست
involution	خودگرایی	خودخوازی
		خودته وه ری
ipseity	ماهیت	چییه تی
	هویت	شوناس
ivony	طنز	ته نز
	تجاهل	نوخته
		تانه
		توانج
		خوگیل کردن
irrational	خردستیز	دژه عه قل
	غیرعقلانه	دژه ئاوه ز
	نامنظم	ناعاقلانه
		ناعه قلانی
		نارپیک و پیک
islamic law	فقه	ئیسلامه تی
		یاسای ئیسلام
isolating	گسسته	پچراو
		پساو
		دابراو

isolation	انزوا	گۆشه گیری
	جدایی	جیایی
	جدا افتادگی	جیابوونه وه
isonomy	تساوی در برابر قانون	دو ورکه وتنه وه
		یه کسانی
		له به رانبه ریاسادا
isotes	برابری	یه کسانی
		به رابه ری
item	سؤال	پرسیار
	نمونه	نمونه

J

jealousy	حسادت	ئیره یی حه ساد هت
jerk	پر ش حرکت سریع	بازدان په رینه وه جووله ی خیرا
jingle	اشعار سبک عامیانه	شیعری ره مه کی شیعری عه وام شیعری خه لکی ره مه کی
job	شغل کار حرفه	کار پیشه شول
jobber	دلال سودجو	ده لال کاسپکار کاسپچی

joy	نشاط	که یف خوشی به که یفی سه رحالی سه رخوشی
judaism	یهودیت یهودی گری	جووله که خوازی جوویه تی
judge	داوری قاضی	قه زاوه ت کردن داوهری کردن قازی داوهر
judicial power	قوة قضاییه	هیزی داد
jurisdiction	حق قضاوت	مافی داوهری کردن
just	درست عادل شایسته عادلانه	راست دادپهروه ر شایسته دادپهروه رانه
justification	توجیه دفاع	روونکردنه وه پاساوبؤهینانه وه داکوکی کردن
justify(to)	موجه ساختن تصدیق کردن	پاساوبؤهینانه وه به راست له قه له م دان دان پیدانان
justifying	حقانیت مشروعیت	راستی حه قانییه ت

		ره وایه تی
		مه شرووعییه ت
just price	قیمت عادلانه	نرخى دادپهروه رانه
		نرخى گونجاو
juvenile	کودکی	مندالّی
	نوجوانی	میړمنالّی
	جوان	لاو
		گه نچ
juvenile court	دادگاه نوجوانان	دادگای میړمنالان

K

kala	هنرورزی	هونه ر مه ندی
	آفریدگاری	داهینانی هونه ری
		تازه گه ری هونه ری
kaleidoscope	خوش نقش و نما	جوان
		قه شه نگ
		خو ش ره نگ و پوو
		زه ریف
kaleidoscopic	متلو ن	ره نگاو په نگ
kantianism	کانت گرایی	کانت خوازی
	آیین کانت	ریبازی کانت
key	کلید	کلیل
	راهنما	رینما
		چاره سه ر
kay categories	مقولات مفتاحی	وته زا کلیلیه کان
	مقولات کلیدی	وته زا گرینگه کان

key events	وقایع کلیدی	رووداده گرینگه کان
kin	خویشاوند	خزم قهوم و خیش
kingdom of God	ارض ملکوت	ئەردی ئیلاهی ئەردی بەلین دراو جیهانی مه‌له‌کووت
kinship	خویشاوندی	خزمایه‌تی
know	شناختن	ناسین
	دانستن	زانین
knowledge	شناخت	مه‌عرفه
	معرفه	زانین
	دانایی	ده‌رک کردن
knowledge rational	شناخت عقلی	مه‌عرفه‌ی عه‌قلی
knowledge scientific	شناخت عملی	مه‌عرفه‌ی کرده‌یی
known	موضوع شناسایی	بابه‌تی ناسین بابه‌تی لیکۆلینه‌وه
known object	معلوم	بابه‌تی ئاشکرا به‌رچاو دیار
known object,the	حقایق معلومه	حه‌قیقه‌ته ئاشکراکان حه‌قیقه‌ته به‌رچاوه‌کان

L

lable-labeling	برچسپ زدن	چه سپ لیدان.
	برچسپ	ناووناتوره به که س
		یان شتیکه وه لکاندن.
labo(u)r	کار	کار
	شغل	شوول
labo(u)r day	روزکارگر	روژی کریکار
labo(u)rer	کارگر	کریکار
labo(u)rist capital-ism	سرمایه داری کارگری	سرمایه داری کریکاری
labo(u)r marker	بازار کار	بازاری کار
labo(u)r party	حزب کرگر	حیزی کریکار
labo(u)r process	روندکار	ره وتی کار
		پروسه ی کار

lag	عقب ماندگی	دواکه وتوویی
	پس ماندگی	پهش که وتوویی
lagging region	مناطق عقب مانده	ناوچه
	بخشهای پسرو	دواکه وتوووه کان.
		ده قهره
		دواکه وتوووه کان.
laissez-faire	فلسفه آزادی عمل	فلسفه آزادی
	آزادی تجارت	کرده.
	آزادی کسب	رئبازی ئازادی کرده.
		ئازادی بازرگانی
		کردن.
		ئازادی کاسپی کردن.
laissez-faire economy	اقتصاد آزاد	ئابووری ئازاد.
	اقتصادی بندوبار	ئابووری به ره لالا.
		ئابووری بی کۆت و
		به ند.
lamarckianism	لامارکی اندیشی	بیرکردن هوهی
		لامارکی.
		لامارک بیر.
land distribution	تقسیم اراضی	دابه شکردنی زهوی
	توزع اراضی	
land tenancy	اجاره زمین	به کرئ گرتنی زهوی
		زهوی کرئ کردن
language	زبان	زمان
	لغت	وشه

language games	بازیهای زبانی	گه مه زمانیه کان کایه زمانیه کان
language parent	زبان مادر	زمانی دایکی
	زبان اصلی	زمانی زگماکی
language sign	زبان اشاره	زمانی هیما زمانی ئاماژه
larg-scale	پردامنه	به رفراوان به ربلاو
larg scale produc- tion	تولید به مقدار زیاد	به ره مهینانی له پاده به دهر
larynx	حنجره	خرپوکه قوراچکه
lateral	جانبی	لاوه کی پاشکو
law	قانون	یاسا
	قاعده	ریسا ده ستور
law-abiding	قانونمند	یاسایی ده ستورمه ند
lawful government	حکومت قانونی	حکومه تی یاسایی
law of nature	قانون طبیعت	یاسای سروشت
law of probability	قانون احتمالات	یاسای ته گهره کان
law of reason	قانون عقل	یاسای عه قل

laziness	تن آسانی	ته مه‌لی ته وه زلی له‌ش گرانی
leader	رهبر امام	رِیبه‌ر پیشه‌وا سه‌رکرده
leads	پیشی گیری	جلّه‌وداری رِیبه‌رایه‌تی
leap	خیز	بازدان بازبردن په‌رینه‌ه‌وه
learning	آموزش یادگیری فراگیری	فیرکردن فیرکاری فیری‌وون یادگرتن
lecture	درس گفتار	وانه ده‌رس گوتار
left wing	جناح چپ	بالِی چه‌پ بالِی سیاسی چه‌پ
legacy	میراث مرده ریگ	میرات به‌جِی‌ماوی مردوو
legalaction	محاکمه	دادگایی کردن
legality	قانونیت مشروعیت قانونی	یاسامه‌ندی مه‌شرووعییه‌تی

	یاسایی	
	ره وایه تیئی یاسایی	
legal tender	پول قانونی	پاره ی یاسایی
legend	افسانه	ئه فسانه
legislate	قانون گذاردن	یاسادانان
legislate	قوۀ قانون گذاری	هیزی یاسادانان
	قوۀ مقننه	
leisure	طبقۀ تن آسا	چینی ته مه ل
	طبقۀ پرفراغت	چینی له ش گران
	طبقۀ مرفه	چینی خو ش رابویر
less developed countries	کشورهای کمتر توسعه یافته	ولاتانی که م گه شه کردوو ولاتانی که م پیشکه وتوو
level morement	نهضت مساوات	بزوتنه وهی یه کسانی خوازی. بزا قی یه کسانی خوازی.
level of aspiration	سطح آرمان	ئاستی ئامانج راده ی ئامانج
level of living	سطح زندگی	ئاستی ژیان
level of risk	سطح خطا	ئاستی هه له کردن

levirate	زن برادرگزینی	براژن خواستن خواستنی ژنی برا
levy taxes	مالیات بستن	باج دیری کردن باج دانان
liability	بدهی	قه‌رز قه‌رد
liberalism	آزاده‌گری فلسفه آزادی عمل	وام له‌سهر بوون ئازادی‌خوازی ریبازی ئازادی‌خوازی
	آزادی	ئازادی
	آزادی‌گرایی	لایه‌نگری کردنی ئازادی
libido	انرژی جنسی نیروی شهوی لذت جویی	وزه‌ی سیکسی چیژ‌خوازی شه‌هوت حه‌زی سیکسی
licence	پروانه	برپوانامه جه‌واز
lie	دروغ	درو قسه‌ی چه‌وت
likeness	همانندی تشابه	ویکچوون لیکچوون له‌یه‌ک چوون
limit	مرز حد	سنور راده دیاری‌کردن

	ده سنیشان کردن	حصر
		معین کردن
limitless	بی سنوور	بی مرز
	له راده به دهر	مرز ناپذیر
	بی کوتایی	
line	دیر	خط
	رسته	سطر
lineage	خاښه دان	دودمان
	گه وره بڼه مالّه	
	عه شیره	
lines of command	زنجیره پله وپایه	سلسله مراتب
lingua franca	زمانی هاو بهش	زبان مشترک
linguistics	زمانناسی	زبان شناسی
	زانستی زمان	
link	پیوهندی	ارتباط
list	پیرست	فهرست
	لیست	صورت
literacy	خوینده واری	سواد
	توانای نووسین	
	وخویندنه وه	
literary	نووسین	نویسیایی
	خوینده واری	سواد
literary genre	جوړی ښه ده بی	نوع ادبی
	ژانری ښه ده بی	

literary history	تاریخ ادبی	میژووی ئه ده بی
literary opinions	آراء و عقاید ادبی	بیروپاگه لی ئه ده بی
literate	باسواد	خوینده وار
loan	وام	قه رز وام
lobbying	تحمیل	سه پاندن داسه پاندن
local diets	شورای محلی	ئه نجومه نی ناوچه بی شوورای ناوچه بی
local unity	وحدت محلی	یه کیتی ناوچه بی یه کگرتووی ناوچه بی
logic	منطق	لوژیک مه نتیق
logical	منطقی	لوژیکی مه نتیقی
logos	کلمه	وشه
	سخن	په یف
loneliness	تنهایی	ته نیایی
long run	درازمدت	دریژخایه ن دریژماوه
long-term	درازمدت	دریژخایه ن دریژماوه

long-term unemployment	بیکاری درازمدت	بیکاری در یژخایه ن
loss	ضرر	زه ره ر
	زیان	زیان
		خه سار
loss of individuality	خود فراموشی	خود فه راموشی
		خۆله بیر بر دنه وه
love	عشق	ئه وین
	محبت	عه شق
	دوستی	خۆشه ویستی
	مهر	میهره بانی
		دلۆقانی
lower class	طبقه پایین	چینی خواروو
		چینی پله خواری
		کومه لگا
lynching	زجر کشی	به زه جر کوشتن
	مثله کردن	زه جر کوژی
		جه زره وه کوژی
		ده م و لووت برین
lyric	غنائی	غینایی
		لیریک
		عاشقانه

M

machiavellianism	ماکیاول گرای	مه کیاولی خوازی
machinelike	ماشین وار	ماشین ئاسا چه شنه ماشین مه کینه ئاسا
macroeconomics	اقتصادکلان	مه زن ئابووری میکرو ئابووری
macro-system	نظامهای بزرگ	سیستمه گه وره کان
madness	جنون	شییتی
maimed	آسیب مند	زیان دیده
	معلول	زیان بهرکه وتوو خه ساردیتوو به رهوکار
main	اصلی	سهره کی
	عمده	

majority	اکثریت	زۆرىنه
		زۆرىبه
majority decision	تصميم اکثریت	بىرپارى زۆرىنه
majority rule	حکومت اکثریت	دەسەلاتى زۆرىنه
		حکومەتى زۆرىنه
management	مدیریت	بەپىئەبەرايەتى
manager	مدیر	بەپىئەبەر
managerial grid	شبكة مدیریت	تۆپى
		بەپىئەبەرايەتى
manic	جنون	شىتتى
	دیوانگی	سەرشىتتى
Manifest	آشکار	ئاشکرا
	ظاهر	دیار
		بەرچاۋ
		روالەت
manifest dream	رۇيای آشکار	خەۋنى ئاشکرا
manifold	بیانیه	بەیاننامە
	اعلامیه	مانیفېست
	تکثر	جارنامە
	متکثر	فرەچەشنى
		زیادبوون
manipulation	قدرت نامرئى	دەسەلاتى نادىار
		هیزى نادىار

mankind	بشریت	مرؤفایه تی
		مرؤف
manner	روال	رهوت
		رهوه ند
		پرؤسه
manpower	نیروی مردمی	هیزی خه لکی
	قدرت بشر	هیزی ئینسانی
	قدرت کار	توانای مرؤف
		هیزی کار
		توانای کار
marginal	نهایی	کو تایی
		دوایی
market	بازار	بازار
market economy	اقتصاد باز	ثابووری کراوه
	اقتصاد مبتنی بر بازار	ثابووری بازار
	اقتصاد بازار	ثابووری ئازاد
	اقتصاد آزاد	
marriage capture	زنشویی یغمایی	زه واجی قه لاچویی
	زنشویی ربایشی	ژن دزی
	زنشویی تاراجی	هاوسه ر دزین
	همسر ربایی	هاوسه ر پفینی
		ژن به تالان بردن
Marxism	مارکس گرایی	مارکس خوازی
	آیین مارکس	رئبازی مارکس

masculine	نرین	نیر
	مذکر	نیرینه
masochism	آزاردوستی خودآزاری	پیاو
		پیاوی
		خودآزاری
		خوئازاردان
mass	توده عامه کلان همگانی	خۆزه جردان
		مازو و خیسیم
		کۆمه‌ل
		کۆمه‌لانی خه‌لک
		گه‌وره
mass movement	نهضت توده	گشتی
		مه‌زن
		هه‌موانی
		بزوتنه‌وه‌ی کۆمه‌لانی
material	مادی	خه‌لک
		بزوتنه‌وه‌ی خه‌لک
		مادی
material cause	علت مادی	مه‌تریال
		هۆکاری مادی
material culture	فرهنگ مادی	هۆکاری مه‌تریال
		که‌لتووری مادی
materialism	ماده‌گرایی	ماده‌خوازی
	ماده‌آیینی	رئبازی مه‌تریالیزم
	اصالت ماده	ماده‌باوه‌پی

	مه تر یالیزم	مکتب مادیت
		ماده باوری
		مادیّت
mathematics	ماتماتیک	ریاضیات
	ریازی	
matriarchal	دایک سالاری	مادر سالاری
	دایک مه زنی	مادرشاهی
mature person	مروّقی بالّق	انسان بالغ
maturity	کاملبوون	تکامل
	ته کاموول	پختگی
	به ته زموونی	رشد
	گه شه و نه شه کردن	
maximization	گه یاندنه لوو تکه	به حداکثر رساندن
	گه یاندنه ئه و ج	
	به و په ږ گه یاندن	
maximum	لانی زوړ	بیشینه
	زیاترین راده	
	زیاترین ئاست	
meaning	مانا	معنی
	واتا	چم
	مه به ست	مقصود
	چه مک	مفهوم
meaningless	بی مانا	فاقد معنی
	بی و اتا	

measure of ex- change	معیار	پیۆەر پیۆدانگ رِیسا
mechanism	ساخت و کار	ماشینیزم
	طرز عمل	جوۆری کارکردن
	روال کار	کارکرد
		ره وتی کارکردن
media	رسانه	گه یه نه ر
	وسیله	راگه ینه ر
		راگه یاندن
		ئامرازی راگه یاندن
meditation	تفکر	بیرکردنه وه
	تأمل	لیۆردبوونه وه
		تیپرامان
meeting	همایش	کوۆبوونه وه
		کوۆر
		دانیشتن
		میتینگ
megalomania	خودبزرگ بینی	خۆبه زل زانین
		خۆمه زن بینی
megalopolis	کلان شهر	گه وره شار
	عظیم شهر	مه زن شار
membership	کارمندی	کارمه ندی
	عضویت	ئه ندامیّتی
memorial	یادگار	یادگار

	تذکره	یادنامه
		بیره وهری
mental	ذهنی	زهینی
	عقلی	عهقلی
	روانی	رۆحی
mental ability	استعداد	بههره
		لیهاتوویی
		توانایی
mental act	فعل ذهنی	کاری زهینی
		چالاکی فکری
mental disease	مرض روانی	نهخۆشی رۆحی
mental need	نیازروانی	پیداویستی رۆحی
		نیازی رۆحی
mental retardation	کندذهنی	کهه زهینی
	عقب ماندگی ذهنی	دواکهوتوویی زهینی
		کهه هۆشی
		کهه فکری
mercantile	تجاری	بازرگانی
mercantile economy	اقتصادتجاری	ئابووری بازرگانی
merchandise	کالا	کالا
	مال التجاره	کالای فروشتنی
merit	شایستگی	شایستهیی
	سزاواری	شیاووی

		لا یقی
mesmerism	خواب مغناطیسی	خه وی مغناطیسی
meta	ماوراء	سهر وو
	فرا	سهر
		ئه و په پ
		میتا
meta economycs	ماوراء اقتصاد	سهر وو ئابووری
	فرا اقتصاد	ئه و په پ ئابووری
meta-ethics	فرا الخلاق	سهر وو ئاکار
		ئه و په پ ئاکار
metalogic	فرا منطقی	سهر وو لوژیک
		ئه و په پ لوژیک
metaphysics	فلسفه اولی	میتافیزیک
	ما بعد الطبیعه	سهر وو سرو وشت
	علم ماورای طبیعت	زانستی میتافیزیک
meta-sociology	فرا جامعه شناسی	سهر وو کۆمه لّناسی
		ئه و په پ کۆمه لّناسی
method	اسلوب	میتۆد
	روش	ره وش
	طریقه	شیوه
	شیوه	ئسلووب
methodical	مدرسی	میتۆدانه
	روشدار	ره شانه
	روش مندانه	شیوه مه ند

methodology	روش شناسی	میتودۆلۆژی
	روش تحلیل	میتودناسانی
metropolis		رهوشی شیکاری
		شیکردنه وه
	مادرشهر	دایک شار
	بزرگ شهر	گه وره شار
middle class	کلان شهر	مه زن شار
	مه - شهر	
	طبقه متوسط	چینی مامناوه ندی
might	طبقه میانه	چینی ناوه راست
	قدرت	دهسه لات
migration		هیز
		توانا
	مهاجرت	کوچ
militarism		سهفه ر
	نظامی گری	سهربازییه ت
mind	ارتش سالاری	لهشکر سالاری
		میلیتاریزم
	ذهن	زهین
	روان	روح
	فکر	فکر
	جان	گیان
	عقل	عهقل
	آگاهی	ئاگایی
		وشیاری

minimal	کمینه اقل	که مینه که مترین لانی که م مینیمال
miracle	معجزه	په رجو مؤجزه مؤجزات
miscegenation	اختلاط نژاد	تیکه ل بوونی ره گه ز
misinterpretation	سوء تعبیر	خراب لیکدانه وه خراب تیگه یشتن
misology	منطق ستیزی ضدیت بامنطق	دژه لوژیک بوون دژه مه ننتیق بوون
mixed	آمیخته امتزاجی	تیکه ل تیکه لاو لیکدراو ئاو یته ته ف لهه ف
mixed economy	اقتصاد مختلط	ئابووری تیکه لاو
mode	حالت شیوه اسلوب روش	چۆنیه تی شیوه ئسلوب ره وش مۆده
model	مدل	مۆدیل

	الگو	سهرمه شق
	نمونه	نمونه
moderate	معتدل	هیدی
	میانہ رو	هیمن
		ئارام
		میانہ پو
		له سه رخو
modern	نو	نوی
	جدید	تازه
	متجدد	نویخواز
		مؤدیرن
modernism	نوگرایی	نویخوازی
	نوایینی	ریبازی نویخوازی
	نوخواهی	تازه گه ری
	تجددطلبی	مؤدیرنیزم
monarchy	تک سالاری	تاک مه زنی
	حکومت فرد	تاک سالاری
	یکه سالاری	ده سه لاتی تاک
		حکومته تی تاک
money	پول	پاره
		پوول
money ascoin	پول سکه ای	پاره ی ئاسن
monitor	بازنگری	پیاچونه وه
	نظارت	چاودی ری کردن
		چاولی بوون

monogamous	تاک همسری	تاک هاوسه‌ری
	یک شویی	تاک می‌ردی
monotheism	وحدانیت	تاکایه‌تی
	یک خداگرایی	تاک خوایی
	یگانه پرستی	تاک په‌رستی
	یکتاپرستی	خوابه‌رستی
monument	ماندگار	هه‌رمان
		نه‌مر
moral	اخلاق	ئاکار
moral code	قانون اخلاقی	یاسای ئاکاری
moral conduct	رفتار اخلاقی	ره‌فتاری ئاکاری
	وجدان اخلاقی	ویژدانی ئاکاری
morale	دلگرمی	دلگه‌رمی
		به‌ئومیدبوون
		دل‌نیایی
		خاترجه‌می
moral judgment	داوری اخلاقی	داوه‌ری کردنی
	قضاوت اخلاقی	ئاکاری
		قه‌زاوه‌ت کردنی
		ئاکاری
moral obligation	تعهد اخلاقی	به‌لینی ئاکاری
	الزام اخلاقی	به‌لیندانی ئاکاری
		په‌یمان دانی ئاکاری

moron	کودن	نه فام
	کوته خرد	نه زان
	کندذهن	بی عه قل
		بی ئاو هز
morphology		ناوشیار
	شکل شناسی	شیوه ناسی
	ساختمان واژه شناسی	فورم ناسی
	بررسی لغوی	پیکهاته ی وشه ناسی
mortalism	مرگ گرایی	وشه کوئینه وه
	مرگ اندیشی	مه رگ خوازی
		بیرکردنه وه له مردن
mortality rate	نرخ مرگ و میر	راده ی مردن
		ریژه ی مردن
mother tongue	زبان مادری	زمانی دایک
		زمانی زگماکی
motion	جنبش	جوولان
	حرکت	بزووتنه وه
		جوولانه وه
		بزاق
motive	محرك	هاندەر
	سبب	پال پیوه نهر
	انگیزاننده	جوولینه ر
		هو
movement	نهضت	بزووتنه وه
	حرکت	جوولانه وه
		بزاق

	جنبش	
mover	جنباننده	پال پیوه نهر
	محرک	جوولینه ر
		هاندەر
muddle headedness	آشفگی	بشیوی
	آشفته ذهنی	شلّه ژاویتی
		بی سهروبه ری
		شلّه ژاویتی زهینی
multifarious	چندجانبه	چه ندلایه نه
multileveled	چندساحتی	چه ندره هه ند
		چه ندبوعدی
		چه ندلایه نه
multi-party system	نظام چندحزبی	سیستمی چه ند
		حیزبی
municipal enterprise	مالکیت عمومی	مولکایه تی گشتی
mutation	تغییرناگهانی	وه رچه رخانه کتوپر
	تبدل	وه رگۆپان
	جهش	گۆپان
		گۆپانی له پر
mutual	دوسویه	دوولایه نه
	متقابل	دووته ره فه
	متقابلاً	
mutuality	مشارکت	هاوکاری
	تعاون	هاریکاری کردن

mycology	قارچ شناسى	كارگ ناسى
		كارگۈلۈژى
mystery	سرّ	سرّ
	راز	راز
	سرّى	نەيىنى
		سكرىت
mystic	عارف	عارف
	عرفانى	خواناس
	باطنى	عيرفانى
myth	دستان	ئەفسانە
	افسانە	ئۆستۈرە
	اسطورە	
mythology	اساطير شناسى	ئۆستۈرە ناسى
	علم اساطير	زانستى
	اسطورە شناسى	ئەفسانە ناسى
		میتۆلۇژى

N

naive	ساده دل	ساده دل
	ساده لوح	گه مژه
	ساده دلانه	حوّل
	هالو	گه وج
		گیژ
naïve psychology	روانشناسی عامیانه	ره وانناسی عه وامانه.
		ده روونـــــــــــــــــزانی
		ره مه کیانه.
name-dropping	فخر فروشی	خۆبه زل زانین
		فه خرفروشی
		فیزکردن
		شانازی به خۆکردن
name index	نام نما	نیونامه
narcissism	خودشیفتگی	خۆ ویستن
	خودپسندی	خۆپه سه ندی
		عاشقی خۆبوون

	خود دوستی	
nation	امت	نه ته وه
	ملت	گهل
national culture	فرهنگ ملی	که لتووری نه ته وه یی
national income	درآمد ملی	داهاتی نه ته وه یی
nationalism	ملت گرایی	نه ته وه خوانزی
	ملت پرستی	نه ته وه په رستی
	ملی گرایی	ناسیونالیزم
national minorities	اقلیت های ملی	که مینه
		نه ته وه بیه کان
national security	امنیت ملی	ئاسایشی نه ته وه یی
national state	دولت ملی	ده ولّتی نه ته وه یی
	حکومت ملی	حکوومه تی نه ته وه یی
	ملت - دولت	نه ته وه - ده ولّت
native	بومی	ناوچه یی
	محلی	خوّمالی
		خوّجه یی
natural	طبیعی	سرووشتی
	ذاتی	زاتی
	فطری	خوړپسک
		فیتري
natural law	قانون طبیعی	یاسای سرووشتی

natural philosopher	طبیعت شناس فیلسوف طبیعی	سروشت ناس فیلسوفی سروشت ناس
natural science	علم طبیعی طبیعت شناسی	زانستی سروشت سروشت ناسی
nature	ماهیت چیستی سرشت ذات	چییه تی کرۆک
necessarianism	ضرورت گرایی	زهروور هت خوازی
need	احتیاج نیاز نیازمندی	پیداویستی نیاز ئاتاج
negative	منفی سلبی	نیگه تیف سلبی نه ریّتی
negative goals	هدفهای منفی	ئامانجه نه ریّتییه کان ئامانجه نیگه تیقه کان
nemesis	انتقام انتقام الاهی مکافات	تۆله سه ندنه وه تۆله سه ندنه وه ی خوایی سزادانه وه
neoclassical school	مکتب کلاسیک جدید	قوتابخانه ی کلاسیکی تازه

neologism	واژه سازی	وشه سازی
	واژه پردازی	واژه داتاشین
		چیکردنی وشه ی تازه
neology	نوآوری	تازه گه ری
		نوئیکاری
		داهینان
nervous	عصبی	ثازاری رّوحی -
		عه سه بی
net	ویژه	تایبه ت
		تایبه تی
new deal	اقدام جدید	هه نگای تازه
	سیاست جدید	به رنامه ی تازه
		سیاسه تی تازه
news agency	خبرگزاری	هه والّ نووسی
nightmater	کابوس	دئوه زمه
		مئرده زمه
		شه وه
		کابووس
nihilism	هیچ گرایی	هیچ خوازی
	لاگرایی	هیچ باوه پی
	نیستی گرایی	نه هیلیزم
	هیچ انگاری	
noesis	اندیشه	ئه ندیشه
	تفکر	بیرکردنه وه

noise	صدا	دهنگ
nomadic	چادر نشین	دهوار نشین
		ره شمال نشین
nome	مصنوعی	ده سکرد
		خوکرد
nomos	ناموس	نامووس
		ئابروو
		شهرهف
non direction	بی هدف	بی ئامانج
nondirective counseling	مشاوره غیر مستقیم	راویژکاری
		ناپاسته وخو
non-logical	نامنطقی	نالوژیکی
		نامه نتیقی
non possumus	ناممکن	مه حال
		نامومکین
		له توا نادانه بوو
non-producing	طبقه نامولد	چینی نابهره هم
		هینه ر چینی
		مه سرهف کهر
non-root	غیر ریشه ای	ناپیشه یی
		نابنچینه یی
		نابنه په تی
nonsennse	بی معنی	بی مانا
	پوچ	بی واتا
		بی هووده

	بیهوده	
non-social	غیراجتماعی	ناکۆمه لایه تی
norm	معیار	پۆهر
	قاعده	رێسا
	هنجار	پۆدانگ
	ضابطه	نۆرم
		چوارچۆه
normal	عادی	ئاسایی
	بهنجار	نۆرمال
	طبیعی	سرووشتی
	معمولی	
normal man	انسان طبیعی	مرۆفی سرووشتی
		مرۆفی ئاسایی
normal value	قیمت عادی	نرخ ئاسایی
normative	هنجاری	نۆرماتیف
	معیاری	به رێسا کراو
	دستوری	رێسایی
norms	معیارهای اخلاقی	رێسا ئاکارییه کان
		پۆهره ئاکارییه کان
no-rule	بی فرمانی	نافرمانی
		سه رپچی کردن
		سه ربزیوی
		مله پیچی

notable	برجسته	به رجسته
	چشمگیر	شان
		به رچاو
		دیار
not-being	نیستی	نه بوون
	نهستی	
	عدم	
not knowing	ندانستن	نه زانین
		تی نه گه یشتن
noun	نام	نیو
	اسم	ناو
nursery	نوزادگاه	دایه نکه
	مهدکودک	باخچه ی ساوایان
nurture	تربیت	راهینان
		په روه رده کردن
nutrition	غذا	خۆراک
	تغذیه	خواردده مه نی
		خواردن

O

obedience	فرمانبرداری	گوئ پرایه لی
	اطاعت	گوئ له مشت بوون
object	موضوع هدف شئ	پیپه وی کردن
		ملکه چی
		بابه ت
		ئامانج
objection	خرده گیری ایراد اشکال	شتومه ک
		ئۆبژه
		ره خنه گرتن
obligation	وظیفه مسئولیت تعهد الزام	ره خنه لی گرتن
		ئه رک
		به پر سیاریتی
		لیپر سراویتی
observation	مشاهده	به لئین دان
		به لئین به ستوویی
		بینین

	ملاحظه	دیتن
	نگرش	تپروانین
		تیبینی
observed	مشاهده شده	بینراو
	نگریسته شده	دیتراو
	مشهود	به رچاوکه وتوو
occupation	شغل	کار
		پیشه
		شول
odd(the)	فرد	تاک
	اسم الاهی	ناوی خوا
oedipus complex	عقدۀ اودیپ	گری ئودیپ
old	سالخورده	به سالآچوو
		به ته مه ن
old regime	رژیم کهنه	رژیمی کون
		رژیمی پیشوو
oligarchy	حکومت چند تن	حکومته تی
	حکومت خواص	چه ندکه سی
	حکومت اقلیت	حکومته تی ده سته
		بژیران
		حکومته تی که مینه
oneirology	رؤیاشناسی	خه ون ناسی
ontologism	بودگرایی	بوونخوازی
	هستی گرایی	

open	باز	کراوه
	بی انتها	بی کوتایی
	لایتنهای	بی پایان
open class-system	نظام طبقه ای باز	سیستمی کراوه ی
		چینایه تی
open economy	اقتصاد باز	ثابووری کراوه
open market	بازار آزاد	بازاری کراوه
		بازاری ئازاد
open-mindedness	سعه صدر	سینگ فراوانی
	آزاداندیشی	ئازادبیرکردنه وه
open-society	جامعه باز	کومه لگای کراوه
operant	عملی	کرده یی
	عامل	هۆکار
		سه به ب
opinion	عقیده	را
	رأی	بیروپا
		بوچوون
opportunism	فرصت طلبی	ئوپورتونیزم
	فرصت گرایی	هه ل په رستی
		کات قو ستنه وه
opposed	متضاد	دژبه یه ک
	مخالف	نه یار
		ناکوک
		دژایه تی که ر

opposed labo(u)r	کارگر ستم‌دیده	کریکاری ستم لیکراو
optimal	بهین حدمطلوب بهترین حد	باشترین باشترین راده باشترین ئاست
optimism	آیین خوشبینی خوشبینی به آینده جهان نظریه خوش گمانی	گه‌شبینی. تیوری گه‌شبینی. گه‌شبینی به رانبه ر ثاینده‌ی جیهان.
optim	مطلوب بهینه	دلخواز له‌بار گونجاو
oracle	سروش غیبی غیبگوی معبد	هاتفی غیبی په‌یامی یه‌زدانی هاتفی که‌نیسه هاتفی په‌رستگه
oral	شفاهی دهانی گفتاری	زاره‌کی سه‌زاره‌کی
oratores	روحانیون	رؤحانییه‌کان پیاوه رؤحانییه‌کان پیاوه ثانییه‌کان
order	نظم	نه‌زم ریک و پیکی

	سامان	لهباریتی
	سفارش	داواکاری
	بسامان	داخواز
order les	بدون نظم	ناریک و پیکی
	بی نظم	ناله بار
		بی سه روبه ر
		بی نه زم
order of nature	سامان طبیعت	نه زمی سروشت
organ	عضو	ئه ندام
	اندام	
organization	سازمان	ریکخراو
	سازمان دهی	ریکخستن
	نظام	سیستم
origin	منشأ	سه رچاوه
	خاستگاه	زید
	اصل	بنه پره ت
		بناغه
original	اصیل	ره سه ن
	آغازین	سه ره تایگ
	اصلی	یه که مین
		سه ره کی
original mover	محرك آغازین	یه که م هانده ر
	محرك اصلی	یه که م جوولینه ر
original sin	گناه اصلی	یه که م تاوان

	گناه اولیّه	تاوانی سهره کی
osteopathy	طب سوزنی	دهرزی دهرمانی
		دهرزی پزیشکی
other	دگر	ئویدی
	غیر	ئووی تر
ought	باید	دهبی
	بایستی	پیویسته که...
outcaste	اجنبی	بیانی
outcome	نتیجه	دهره نجام
	برآمد	ئاکام
		ئه نجام
outlook	جهان بینی	جیهان بینی
	نگرش	تیروانین
	بینش	بوچوون
out-migrant	مهاجر برون مرزی	کوچهری دهره وه
	مهاجر به خارج	کوچهری دهرسووری
		کوچهری مه نفا
overproduction	زیاده تولیدی	زیاده به ره مهینان
	بیش فرآوری	به ره مهینانی
	تولید افراطی	له پاده به دهر
		به ره مهینانی
		زیده په وانه
overt	آشکار	ئاشکرا
	مشهود	به رچاو

		دیار	
	گران	گران	
overvalued		نرخى گران	
		گرانبه ها	
	مالکیت	مولکایه تی	
ownership	تملک	مولکداری	
	نقیض گویی	هه له ت و په له ت بیژی	
oxymora		قسه ی دژبه یه ک	
		پارادوکس بیژی	
		دژبیژی	

P

pacifism	صلح دوستی	ئاشتی خوازی
	صلح طلبی	لایه نگری ئاشتی
pagan		بوون
	کافر	کافر
	مشرک	بی دین
pain		خوانه ناس
	درد	ئیش
	الم	ئازار
	نارامش	دهرد
painter	نقاش	شیوه کار
	رسام	ره سم کیش
	نگارگر	
place revolution	انقلاب کاخ نشینان	شۆرشی کۆشک
		نشینان
		راپه پینی کۆشک
		نشینان

paleolithic	پارینه سنگی عصر حجر کهن سنگی	چاخی به ردین
paleontology	دیرین شناسی باستان شناسی	دیرین ناسی
panic	هراس وحشت عمومی سرآسیمگی	ترس ترسی گشتی ترسان توقین حه په سان
pantomime	زبان ایمايي لال بازی	زمانی هیما پانتومیم
paradigm	نمونه اعلی الگو	نمونه ی بالا باشترین نمونه سهرمه شق
paradox	تناقض اضداد پارادکس معما	دژوازی پارادوکس مه ته ل مه ته لۆکه له گه ز لیچار
paralinguistic	فرازبانی	سهر ووزمانی ئه وپه پزمانی
parallel	توازی متوازی	هاوته رازی به رابه ری

	هاوشان	
paranoia	همگان دشمن پنداری	هه موان به دوژمن
	پارانویا	زانین
		گشت دوژمن زانی
		پارانویا
parent	والدین	دایک و باوک
parity	برابری	یه کسانی
	تساوی	به رابه ری
	همسنگی	هاوسهنگی
		هاوته رازی
parliamentarism	نظام مجلسی	سیستمی په له مانی
parliamentary	سلطنت پارلمانی	پاشایه تی په له مانی
monarchy		ده سه لاتی په له مانی
		حکوومه تی په له مانی
parole	نطق	دوان
	سخن	په یف
	گفتار	قسه کردن
		ئاخافتن
part	جزء	بهش
	پاره	پاژ
	قسمت	پارچه
	بخش	کهرت
part-culture	پاره - فرهنگ	ورده - کهلتوور
		کهلتووری بچووک
		پاژ فهرهنگ

participant observa- tion	مشاهده مشارکتی برخورداری	بینینی هابه‌ش به‌هره‌مه‌ندی
partner ship	شرکت مدنی مشارکت	به‌شداریتی مه‌ده‌نی هاوبه‌شی به‌شداریتی
party	حزب	حیزب پارتی
party ideology	آرمان حزبی ایدئولوژی حزبی	ئامانجی حیزبی ئایدئولوژیای حیزبی
passing away	فساد	گه‌نده‌لی خراپوون فه‌ساد
passio	انفعال واکنش پذیرفتن	کاریگه‌ری وه‌رگرتن
pastoralism	شبانکارگی	شوانکاره‌یی شوانی ژیانی شوانی
pastoral poetry	شعرچوپانی	شیعری شوانی شوانه شیعر
paternalism	پدرسالاری پدرمآبی	باوک سالاری باوک مه‌زنی
pathological	آسیب شناختی بیماری شناسی	خه‌سارناسی نه‌خۆشی ناسی پاتۆلۆژی

pathological anxiety	اضطراب روانی	دلّه‌پوکی رۆحی
		دلّه‌خورپیی رۆحی
pathology	مرض شناسی	خه‌سارناسی
		نه‌خۆشی ناسی
pathology of family	آسیب شناسی خانواده	خه‌سارناسی بنه‌ماله.
	شناخت بیماریهای	ناسی
	خانواده	نه‌خۆشی ییه‌کانی
		بنه‌ماله.
patriarchal	پدرسالاری	باوک سالاری
	مردسری	باوک مه‌زنی
	پدرشاهی	پیاوسالاری
patriot	دوستدار میهن‌پدري	ولات دۆستی
		نیشتمان په‌روه‌ری
		زیدپه‌رستی
patriotic	میهن دوست	نیشتمان په‌روه‌ری
	مسلك میهن پرستی	ولات پاریز
		نیشتمان په‌رست
pattern	الگو	سه‌رمه‌شق
	نمونه	نمونه
	طرح	مۆدیل
	نقش	گه‌لاله
		پلان و به‌رنامه
pattern of reinforcement	الگوهای فکری	مۆدیله فکرییه‌کان
		سه‌رمه‌شقه
		فکرییه‌کان

peace	صلح	ئاشتی
peaceful coexistence	همزیستی مسالمت آمیز	پیکه وه ژیانی ئاشتیپانه
peak	اوج قلّه	لووتکه ئه وچ
	ارتفاع	به رزی
peculiarity	ویژگی جنبه ویژه	تایبه تمه ندی لایه نی تایبه تی
pedgogy	کودک پروری پرورش شناسی علم آموزش علم تربیت	منالّ پهره وری پهره ورده ناسی زانستی فیّرکاری زانستی راهپّنان
penal institutions	نهادهای کیفری	ده زگاکانی سزادانه وه
per capita income	درآمد سرانه	داهاتی سالانه ده رامه تی سالانه
perceive	دریافتن ادراک درک	تیگه یشتن ده رک کردن فام کردن
perceiving	موجود مدرک	بوونه وه ری تیگه یشتوو بوونه وه ری ئاوه زمه ند
perceptualism	مفهوم گرایی	چه مک خوازی

		واتاخواری
peregrini	خارجیان	بیانیه‌کان
		خه‌لکی بیانی
perfect man	انسان کامل	مرؤقی کامل
		مرؤقی ته‌واو
perimeter	محیط	ژینگه
		ده‌ورو به‌ر
perinatal	پیش از زایمان	پیش له‌دایک بوون
	پیش از تولد	
permanence	پایندگی	هه‌رمان
	استمرار	به‌رده‌وامی
	دوام	دریژده کی‌شان
permanence of the soul	بقای روح	مانه‌وه‌ی رۆح
permissive	تجویزی	پیشنیاری
		ته‌جویزی
permissiveness	رواداری جنسی	ئازادی سی‌کسی
		ره‌وایه‌تی سی‌کسی
perplexity	حیرت	حه‌یره‌ت
	گیجی	سه‌رسوو‌رمان
		چه‌په‌سان
personality	شخصیت	که‌سایه‌تی
	منش	خوو و خده
		ره‌وشت
persomality struc-	ساختمان شخصیت	پیکهاته‌ی که‌سایه‌تی

ture

perspective

persuasion

perverse

pessimism

petition

phenomen

phenomenalism

philanthropism

philia

چشم انداز

دورنما

ترغیب

تشویق

اقناع

کژخو

بدبینی

ایین بدبینی

بدبینانه

درخواست حق

احقاق حق

پدیده

حادثه

عارضه

پدیده شناسی

پدیده گرایی

پدیده باوری

مردم دوستی

مردم گرایی

عشق

دیمه ن

روانگه

هاندان

پال پیوه نان

قه ناعهت پیکردن

به دخوو

به دپه وشت

به دثاکار

ره شبینی

رئبازی ره شبینی

ره شبینانه

ماف خواستن

داواکردنی ماف

ویستنی ماف

دیارده

رووداو

دیارده ناسی

دیارده خوازی

دیارده باوه ری

خه لکدوستی

خه لک خوازی

عه شق

	محبت	ئهوین
		دلوقانی
		میهره بانی
philology	زبان شناسی	زمانناسی
	لغت شناسی	وشه ناسی
	زبان شناسی تاریخی	زمانناسی میژوویی
philosopher	فیلسوف	فیلسوف
	حکیم	زانا
	فرزانه	فره زان
philosophical	فلسفی	فهلسه فی
philosophical explanation	تبیین فلسفی	روونکردنه وهی
		فهلسه فی
philosophy	فلسفه	فهلسه فه
	حکمت	زانایی
phobia	هراس	ترس
	واهمه	دلّه پاوکئی
	ترس	ترسی شاراه
	ترس موهوم	ترسی نادیار
	ترس غیرمنطقی	ترسی نالۆژیکی
	وحشت	ترس لی نیشان
phoneme	واج	دهنگ
		فونیم
phonology	واج شناسی	دهنگ ناسی
		فونۆلۆژی

pharase	عبارت	رسته
		دهسته واژه
pharasing	جمله بندی	رسته به ندی
		رسته دارشتن
phernology	مجموعه شناسی	که لاله سه رناسی
physical	جسمانی	جه سته یی
	مادی	مادی
	طبیعی	سرو و شتی
physical need	احتیاجات بدنی	پیدا و یستی ه سته یی
		ه کان
		نیاز ه کانی له ش
physical reality	واقعیت مادی	واقعیه تی مادی
piecmeal	پاره پاره	پار چه پاچه
		تیکه تیکه
piece work	واحدکار	کارگه
		بنگه ی کار
piety	دینداری	دینداری
	دین پرستی	دین خوازی
		دین په رستی
pilot	پیشگام	پیش ره و
	پیش تاز	پیش ه نگ
place	جایگاه	پیگه
	جا	شوین
	مکان	جیگا

placement	کارگماری	موضع	کارپیی سپاردن
			راسپاردن
			له سه رکار
			دامه زرانندن
place of residence	اقامتگاه	محل اقامت	ژینگه
			شوینی نیشته جئ
			بوون
			شوینی ژیان
plan	طرح	نقشه	به سه ربردن
			نه خشه
			گه لاله
			پلان
planning	برنامه ریزی	برنامه ریزی	به برنامه پیژی
			به برنامه داپشتن
			گه لاله کردن
			گه لاله دانان
planotic Idea	مثال افلاطونی		ثایدیای ئە فلاتوونی
			نمونه‌ی ئە فلاتوونی
platonism	مکتب افلاطونی	افلاطون گرایی	ئە فلاتوون خوازی
			قوتابخانه‌ی
			ئە فلاتوون
play therapy	بازی درمانی		کایه ده‌رمانی
			گه مه ده‌رمانی

pleasure	لذت خوشی رامش خشنودی	چیژ له زهت خوښی خوښ راباردن ره زایهت
pleasure and pain	لذت و الم لذت و رنج	چیژوئازار له زهت و ئیش
plebians	طبقه پایین عامه	چینی خواروو خه لکی ره مه کی عه و ام
plebiscite	رای عمومی	رای گشتی
plot	طرح کلی	گه لاله ی گشتی
plumb-line	قاعده و راهنما	ریساورپینما
plural	متکثر چندگانه	فره چه شن چه ند په هه ند پلو و رال
pluralism	چندگرایی کثرت گرایی تکثر کثرت انگاری	چه ند خوازی فره چه شنی فره په نگی پلو و رالیزم
plutocracy	حکومت توانگران پول سالاری حکومت ثروتمندان	حکومه تی چینی ده وله مه ند حکوومه تی سامانداران

	پارہ سالاری	
poetic diction	طرز بیان شاعرانہ	دہرپرینی شاعیرانہ
poetry	شاعری	شاعیری
	شعرسرای	شیعرہؤنینه وہ
point of viwe	دیدگاه	روانگہ
	نگرگاہ	دیمہن
	نظرگاہ	جووری بیرکردنہ وہ
	شیوہ اندیشہ	دیدگا
pole	قطب	جہ مسہر
policy	سیاست	سیاسہت
	خط مشی	
polis	شہر	شار
	مدینہ	مہزن شار
	دولت شہر	دہولہتہ شار
political	سیاسی	سیاسی
political sociology	جامعہ شناسی سیاسی	کومہ لئناسی سیاسی
political space	فضای سیاسی	کەش و ھەوای
		سیاسی
		دۆخی سیاسی
political state	دولت سیاسی	دہولہتی سیاسی
	سازمان سیاسی	ریکخراوی سیاسی
polyandrous	چندشویی	چہ ندمیردی

	چندشوگزینی	ژنی چه ند میّده
	چندهمسری	چه ند هاوسه‌ری
poiygamy	چندژنی	چه ندژنی
	چند همسری	پیاوی چه ند ژنه
		چه ند هاوسه‌ری
polisemy	چندمعنایی	چه ندواتایی
		چه ندمانایی
polysyllabic	چندهجایی	چه ندبرگه‌یی
	چندسیلابی	
polytheism	چندخداگرایی	چه ندخواخوازی
	شرک	چه ندخوایی
	چندخدایی	
popular	عامه پسند	عه‌وام په‌سه‌ند.
	همه پسند	دلخوازی خه‌لکی
		ره‌مه‌کی.
		به‌دلی هه‌موان.
popular sovereignty	حاکمیت مردم	ده‌سه‌لاتی خه‌لک
		حاکمیه‌تی خه‌لک
popular will	خواست همگان	ویستی هه‌موان
	اراده‌عمومی	ثیراده‌ی گشتی
		داواکاری گشتی
population	جمعیت	جه‌ماوهر
	توده	کۆمه‌لانی خه‌لک
	مردمان	خه‌لک

population decline	کاهش جمعیت	که مېوونه و ه ی جه ماوهر
population explosion	انفجار جمعیت	ته قینه و ه ی جه ماوهر.
		زیـــــــــــــــــادبوونی له پاده بـــــــــــــــــه دهری جه ماوهر.
populism	توده ای	کومه لّ خوازی.
	توده گرایی	لایه نگرۍ کړدنۍ
	مردم	کومه لّانی خه لّک.
	گرایی	خه لّکخوازی.
positive	ایجابی	پۆزه تیف
	مثبت	ئهریټی
	تحصّلی	ئیسباتی
	اثباتی	
positive attitude	گرایش مثبت	داگه پانی ئهریټی
		داگه پانی پۆزه تیف
positive goals	هدفهای مثبت	ئاماچه ئهریټیه کان
		ئامانجه پۆزه تیقه کان
positivism	مثبت گرایی	ئهریټی خوازی
	اثبات گرایی	په زه تیف خوازی
		پۆزیتیویسم
positivity	کسب دارایی	به ده ست هیټانی
		دارایی
		مال به ده ست هیټان

posits	مفروض	گريمانه
		دانراو
possession	تصرّف	داگیر کردن
	تسخیر	داگیر اندن
	تصاحب	
possible	امکان پذیر	مومکین
	شدنی	له توانا دابوون
		قابیلی نه جامدان
potency	توانش	توانا
	توان	هیز
	قوه	وزه
	توانایی	توانایی
power	توان	توانا
	قدرت	هیز
power bloc	بلوک قدرت	بلوکی دهسه لات
		لایه نی دهسه لاتدار
power of speech	قدرت تکلم	توانای دوان
		توانای په یقین
		توانای ثاخافتن
power of test	توان آزمون	توانای تاقیکردنه وه
		توانای تاقیکاری
practical(the)	امر عملی	کرده یی
	زمینه عملی	بواری کرده یی
	عملی	پراکتیکی

practical criticism	نقد عملی	ره خنه ی کرده یی
		ره خنه ی پراکتیکی
practical reason	خرد عملی	عه قلی کرده یی
		عه قلی پراکتیکی
practice	تمرین	پرؤقه کردن
	کار بست	مه شق کردن
	عمل	به کارهینان
		کرده (وه)
pragmatism	مذهب اصالت عمل	پراگماتیسم
	مصلحت گرایی	کرده خوازی
	عمل گرایی	ره سه نایه تی کرده
	عمل باوری	کرده باوه پی
	تجربه باوری	ئه زمون باوه پی
praiseworthy	ستودنی	قابیلی ستایش
		شیاوی ستایش
		شیاوی پیا هه لدان
praxis	کردار	کردار
		کرده وه
preacher	موعظه گر	مؤچپاری که ر
		ئامؤژیاری که ر
precarious	متزلزل	له رزؤک
	ناپایدار	ناسه قامگرتوو
		ناپته و
precision	دقت	وردبینی
		لیوردبو ونه وه

predatory	غارتگری	قه لاچۆکردن به تالان بردن چه پاوکردن
predicting	پیشگوی پیشبینی	پیشبینی کردن خه بهردان له دواپۆژ
pre-eternal	قدیم	کۆن قه دیمی
preface	پیش گفتار	پیش‌ه‌کی به‌رای پیش و تار پیش و ته
preference	گزینش	هه‌لاواردن هه‌لبژاردن
prehistoric times	اعصار ماقبل تاریخ	چاخه‌کانی پیش میژوو
prejudice	تعصب عصبیت خشک اندیشی	ده‌مارگیری ده‌مارگرژی ته‌عه‌سوب وشک بیری که‌لله په‌قی
prelude	پیش درآمد مقدمه	پیش‌ه‌کی به‌رای پیش و تار
premies	مقدمه فرض	پیش‌ه‌کی فه‌رز دانان

	صغری و کبری	سوغراو کوبرا
prerequisite	پیش نیاز پیش شرط	پیش نیاز پیش مهرج
prescription	تجویز	مهرجی پیویست پیشنیارکردن
preservation	حفظ سیانت	ته جویزکردن پاراستن
press	محافظة کاری فشار	پاریزگاری لی کردن گوشار
press group	گروه فشار	مه حافیزه کاری فشار
prevention	پیشگیری	گروپی فشار پیشگیری
price	بها قیمت	رئ گرتن رئ لی گرتن
	نرخ	نرخ بهها
press leadership	قیمت گذاری	نهرزش نرخ دانان
pricing	قیمت گذاری تعین قیمتها	نرخ بهندی نرخ دانان
primacy	اولویت رجحان	نرخ دیاری کردن لهسه رتربوون
		له پیشتر ئه وله وییه ت

primariae	اولیه	سره‌تایی
	ابتدایی	
primary commodity	کالای خام	کالای خاو
	مواد اولیه	که‌ره‌سه‌ی خاو
	مواد خام	
principle	اصل	پره‌نسیب
	مبدأ	سهر‌چاوه
	آغاز	سهره‌تا
Principle economics	اصول اقتصاد	پره‌نسیبه‌کانی
		ثابووری
		بنه‌ماکانی ثابووری
Principle of evil	اصل شرّ	پره‌نسیبی شه‌ر
		پره‌نسیبی
		خرابه‌کردن
Principle of good	اصل خیر	پره‌نسیبی خیر
		پره‌نسیبی
		خیر‌خوازی
		پره‌نسیبی چاکه‌کاری
Principle of toler- ance	اصل تساهل	پره‌نسیبی
		لیک‌بووردن
printing	چاپ	چاپ
		چاپ‌کردن
		پرینت کردن
prise	جایزه	خه‌لات

private	شخصی	تاکه که سی
	خصوصی	تایبه تی
		شه خسی
private ownership	مالکیت خصوصی	مولکایه تی تاکه که سی
private property	مالکیت خصوصی	مولکایه تی تاکه که سی
private sector	بخش خصوصی	که رتی تایبه ت
pro	له	له گه ل
	موافق	هاو بیرو را
		ته با
		هاوده نگ
probabilism	احتمال گرایی	ئه گه رخوازی
	فلسفه احتمال	ئه گه رایه تی
probability	احتمال	ئه گه ر
probability of survival	احتمال بقاء	ئه گه ری مانه وه
probation officer	افسر مراقبت	ئه فسه ری چاودیر
probing	کاوش	پشکنین
		به دوا دا چون
problim	مسأله	مه سه له
	مشکل	کیشه
	پرسش	پرسیار
	پرسمان	پرس
		پسیار

problem solving	حل مسأله مسأله مشکل گشایی	چاره سهر چاره سهر کردنی کپشه
procedure	آیین کار روش کار طرز کار	جوړی کار کردن شیوه ی کار کردن
process	روند شیوه فراشد فرایند فراگرد	ره وت چۆنیه تی پرۆسه
process of learning	روند یادگیری	ره وتی فیرکاری پرۆسه ی فیرکاری
process philosophy	فراشد فلسفی فرایند فلسفی	ره وتی فهلسه فی پرۆسه ی فهلسه فی
producer	تولیدکننده	به ره م هیئهر
producing class	طبقه مولد	چینی به ره م هیئهر
product	محصول کالا	به ره م کالا
	نتیجه فرآورده	ده سکه وت ده ره انجام
production	تولید ایجاد	به ره مهیتان پیکهیتان

	فرآوری	هینانه ئارا (ی کالآ)
	فرآوردن	
profance	پلید	چه پهل
	نحس	پیس
	غیر مقدس	پوخل
		ناپیروژ
profession	شغل	کار
	پیشه	پیشه
	کار	شول
	حرفه	
proficiency	تبحر	لیهاتوویی
	زبردستی	لیوه شاو هی
	مهارت	کارامهیی
profit	سود	سود
	منفعت	قازانج
	انتفاع	کهلک
progeny	زاد و ولد	زاووزئ
		وه چه خستنه وه
prognosis	تشخیص	ده سنیشان کردن
	پیشگویی	پیشبینی کردن
	پیشبینی	خه بهردان له دواپوژ
program	برنامه	به برنامه
		پروگرام
progress	ترقی	پیشکته وتن

	پیشرفته چون	پیشرفت
	به ره و پیشه وه چون	ارتقاء
		پیشروی
progressistes	پیشکته وتن خوازان	ترقی خواهان
	گه لاله	طرح
project	پرورده	نقشه
	نه خشه	
	پلان	
	له کول خستنه وه.	فرافکنی.
projection	خستنه پال ته ویدی.	برون فکنی.
	به پر سیاری تی	نسبت دادن صفات
	له سه رخو	خویش به دیگری.
	لا بردن.	
	چینی کریکار	طبقه کارگر
proletarian	چینی ره نجدهر	طبقه زحمتکش
	بشیوی سیکیسی	هرج و مرج جنسی
promiscuity	به ره لایی سیکیسی	بی بندوباری جنسی
	بی سه روبه ری	
	سیکیسی	
	راده ربین	اظهار نظر
pronouncement	بیروپاده ربین	
	به لگه هینانه وه	استدلال
proof	ئیستدلال کردن	دلیل
		حجت

propaganda	تبلیغ نشر عقاید نشر حقایق یا اتهامات	پروپاگنده . بلاوه کردنی بیروباو ه پ . بلاوه کردنی راستی ، یان تۆمه ته کان .
propensity	استعداد	به هره لیهاتوویی لیوه شاو هیی
proper	مناسب شایسته درخور	گونجاو شیاو شایسته
proportion	تناسب رابطه مناسب	گونجاویتی له باریتی پیوه ندی گونجاو له بار
proposal	پیشنهاد رأی	پیشنیار پا بوچوون
propounder	مروج ترویج دهنده	بره وپیده ر بلاوه که ر په ره پیده ر
proprietor	مالک	مالک مولکدار
prose	نثر	په خشان

prose-fiction	داستان منثور	چیرۆکه په خشان
protagonist	مدافع طرفدار حامی	داکوکی کهر به رگر لایه نگر پشتیوان
protest	اعتراض پرخاشگری	ناپه زایی ده ربړین تیکچوون قیړندن گوراندن تووپه یی
prove	ثابت کردن	سه لماندن
providential	مقدر خدا خواسته فضا و قدر مشیت الاهی	قه ده ر چاره نووس ئیلاهی قه ز اوقه ده ر
provision	شرط	مه رج
provisional	موقت	کاتی ساته وه ختی
provision alliance	متحد موقت	هاوپه یمانی کاتی
proximity	مجاورت	نزیکیا ه تی نزیک بوون
psyche	نفس روان	نه نفس روچ

	روح آدم	روحي مروّف
psychiatrist	روان پزشک	رهوان پزیشک
		پسیکۆلۆژیست
psychoanalysis	روانکاوی	دهروون شیکاری
	تجزیه و تحلیل روانی	شیکردنه وهی روحي
	روان تحلیلی	روّح شیکاری
psychology	روانشناسی	دهروونزانی
		رهوانناسی
		دهروون ناسی
psychology of unconscious	روانشناسی خودآگاه	رهوانناسی
	روانشناسی لاشعور	ناخودئاگا
	روانشناسی	دهروون ناسی
	شعور باطن	ناخودئاگا
public	عمومی	گشتی
	عامه	همهوانی
	همگانی	دهولهتی
	دولتی	
public interest	منافع عمومی	بهرژده وهندییه
		گشتییه کان
public media	وسایل عمومی	راگه یاندن
		گشتییه کان .
		راگه ین
		گشتییه کان.
		هؤیه کان ی راگه یاندن.
		میدیاکان

public opinion	افکار عمومی	رای گشتی
	عقیده عمومی	بیروپای گشتی
		رای خه لک به گشتی
public ownership	مالکیت عمومی	مولکایه تی گشتی
public property	مالکیت عمومی	مولکایه تی گشتی
public sector	بخش عمومی	که رتی گشتی
public servants	مستخدمان دولت	فه رمانبه رانی
		ده ولّه ت
		کار مه ندانی ده ولّه ت
pugnacious	جنگجو	شورپشگیپر
		خه باتگیپر
		شهرانی
		شهرخوان
pugnacious instinct	غریزه جنگجویی	مه یلی شهراشویی
		مه یلی شهره نگیزی
punishment	کیفر	سزادان
	مجازات	سزادانه وه
	تنبيه	به سزاگه یاندن
	پادافره	
	عقوبت	
purchasa	خرید	کرپین
pure	محض	په تی
	پاک	ره ها

	پاک	ناب
	بی خهوش	خالص
pure ethice	ئاکاری پهتی	اخلاق ناب
	ئاکاری رهها	
pure evel	شه پی پهتی	شرمحض
	شه پی رهها	
pure intellect	عهقلی یهتی	عقل محض
	عهقلی رهها	
purification	پاککردنه وه	تنزیه
	خاوین کردنه وه	پیراستگی
		تطهیر
		پالایش
purpose	ئامانچ	هدف
	مه به ست	مقصود
		غایت
		قصد
putting-out system	سیستمی به رههم	نظام تولید خانوادگی
	هینانی ماله چه	
puzzel	مه ته ل	معما
	مه ته لۆکه	
	پازیل	
pyramiding	ره وتی دوابه دواي	سیرهرمی متوالی
	یه کی هی ره م ئاسا.	
	ره وتی په یتای په یتای	
	هی ره م ئاسا.	

pyramid number

ژماره‌ی هیږه‌م ئاسا. عدد هر می
ژماره‌ی هیږه‌می.

Q

qualitative	کیفی	چۆنی
	چونی	چۆنایه تی
	کیفیتی	چۆنیه تی
	چونایی	
quality	کیفیت	چۆنایه تی
	چگونگی	چۆنیه تی
	خصلت	تایبه تمه ندی
	خصوصیت	خه سلّه ت
quantitative	کمّی	چه ندی
	چندی	چه ندایه تی
	مقاری	را ده بی
quantity	کمّیت	چه ندی
	مقدار	چه ندایه تی
	عظمت	را ده
	اندازه	ئه ندازه

quarrel	شهر و کیش	نزع و مشاجره
quarrel	قسه و یاس کردن	
quarrel	دایلوگ و ده مه ته قی	
quartile	چاره ک	چارک
quartile	چواریه ک	یک چهارم
quartile	یه ک له چوار	
query	پرسیار	سؤال
query	پرس	
queastion	پرسیار	پرسش
queastion	پرس	پرسمان
quest-myth	نمونه ی هه ولدان	اسطوره تلاش
quest-myth	نمونه ی خه باتگیری	
quiddity	چییه تی	ماهیت
quiddity	کرۆک	چیستی
quiddity	جه وهه ر	

R

rabble	توده عوام	کومه لانی خه لک
race	نژاد	ره گه ز
race-centrism	نژاد - محوری	ره گه ز- ته وه ری
racism	نژادگرایی	ره گه ز په رستی
	نژادپرستی	ره گه ز دۆستی
radical	اساسی	بنه په تی
	ریشه ای	بناغه یی
	واقع گرا	واقع خواز
	بنیانی	راستی خواز
		بونیادی
		بنچینه یی
radical evil	شرّ ریشه ای	شه پی بنه په تی
		شه پی بناغه یی
radicalism	تجددخواهی	نوځخوازی
		رادیکالیزم

radiology	پرتوشناسی	تیشک ناسی
raid	یورش	هیرش
		په لمار
random	تصادف	هه لکه وت
	تصادفی	ریکه وت
	بختانه	
	الله بختی	
rank	مرتبه	ده ره جه
		پله
ranking	رتبه بندی	ده ره جه به ندی
		پولین به ندی
rapport	ربط	پیوه ندی
	رابطه	پیوه ندی کردن
rat	ضریب	را ده
	میزان	ته ندازه
	نرخ	
rat of frequency	میزان فراوانی	را دهی فراوانی
rational	عاقل	عاقل
	عاقلا نه	عاقلا نه
	خردمند	ئاو ه زمه ند
	عقلایی	عه قلا نی
	استدلالی	ئیستدلالی
		به لگه یی

rationalism	خردگرایی	ئاوه زخوازی
	خردآیینی	ئاوه زمه ندی
	خردجویی	عه قلّ خوازی
	عقل گرایی	
rationality	عقلانیت	عه قلّانییه ت
	معقولیت	عاقلا نه بوون
	خردمندانگی	ئاوه زمه ندی
	خردمندی	به ئاوه زی
rational principle	اصل خرد	پره نسیمی عه قلّ
raw data	اطلاعات خام	زانیا رییه خاوه کان
		زانیا ری سهره تایی
raw datum	داده خام	زانیا ری به رای
		زانیا ری سهره تایی
raw material	مواد اولیه	که ره سه ی خاو
	مواد خام	که ره سه ی به رای
reaction	بازتاب	ره نگدانه وه
	انعکاس	زایه له
	واکنش	پهرچه کرداری
	عکس العمل	هه لوئیس ت وه رگرتن
reaction potential	قدرت واکنش	توانای پهرچه کرداری
ready money	پول نقد	پاره ی حازر
		پاره ی له به رده ست
		پاره ی نه قد

real	واقعی	واقیعی
	حقیقی	راسته قینه حه قیقی
real definition	تعریف واقعی	پیناسکردنی راسته قینه
	ماهیت واقعی	چییه تی راسته قینه
realism	واقع گرایی	واقیع خوازی
	واقع آیینی	راستی
	واقعگیری	حه قیقه ت
reality	واقعیت	واقییه ت
	حقیقت	راستی
		حه قیقه ت
reason	عقل	عه قلّ
	خرد	ئاوه ز
	نطق	په یقین
	استلال	ئیس تدلال
	برهان	به لگه هینانه وه
	درایت	لیهاتوویی
		کارامه یی
		بیرکردنه وه ی
reasoning	تعقل	عاقلا نه
	تفکر	بیرکردنه وه
rebate	تخفیف	داشکندن
		له نرخ که مکردن
		له نرخ دابه زاندن

recall	یادآوری	وه بیر هیئانه وه
	خاطر آوری	هیئانه وه یاد
receptivity	قابلیت	توانایی
		قابلیهت
reciprocal	متقابلاً	دوولایه نه
		به رسفانه
reciprocal agree- ment	پیمان دوسویی	پهیمانی دوولایه نه
	قرارداد دوجانبه	برپاری دوولایه نه
		گری بهستی
		دوولایه نه
recitation	پس دادن	دانه وه
	حفظ و ازبرکردن	پیدانه وه
		وه لامدانه وه (ی)
		وانه کان)
		له بهرکردن (ی)
		وانه کان)
recognition	شناخت	ناسین
	بازشناخت	مه عریفه
	تشخیص	ناسینه وه
		دهس نیشانکردن
reconciliation	آشتی	ثاشتی
	سازش	ته بایی
	اصلاح	چاکسازی
	بازسازی	بنیاتنانه وه
		ئاوه دان کردنه وه

reconstrouct	بازسازی کردن	بنیات‌نا‌ه‌و‌ه
	ترمیم	چاک‌کردنه‌و‌ه
	نوسازی	سه‌رله‌نوئ‌ دروست
		کردنه‌و‌ه
		نوئ‌کردنه‌و‌ه
recorded history	اسناد تاریخی	به‌ل‌گه‌مئ‌دو‌و‌ییه‌کان
record	سند	به‌ل‌گه
	مدرک	دئ‌کیؤ‌مئ‌نت
rectangle	مستطیل	چوار‌گۆشه
		چوار‌گۆشه‌ی‌ درئ‌ژ
recurrence	تکرار	دو‌و‌پات‌ کردنه‌و‌ه
		دو‌و‌بار‌ه‌ کردنه‌و‌ه
redemption	نجات	رز‌گار‌بوون
		رز‌گاری
reflection	بازتاب	ره‌نگدانه‌و‌ه
	انعکاس	کار‌دانه‌و‌ه
	تفکر	بئر‌کردنه‌و‌ه
	باریک‌اندیشی	ورد‌بینی
		ورد‌بو‌ونه‌و‌ه
		ورد‌بئر‌کردنه‌و‌ه
reflex	بازتاب	زایه‌ل‌ه
	انعکاس	ره‌نگدانه‌و‌ه
		کار‌دانه‌و‌ه
reform	اصلاح	چاک‌سازی
	نوسازی	بنیات‌نا‌ه‌و‌ه

	سهرله نوئ دروست	بازآفرینی
	کردنه وه	
	نوئیکردنه وه	
reformation	چاکسازی ئاینی	اصلاح دینی
	بزووتنه وه ی ئاینی	جنبش مذهبی
	ریفۆرماسیۆن	
refraction	شکست هینان	انکسار
	تیک شکان	شکست
refugee	په نابهر	پناهنده
	ره تکردنه وه	رد
refutation	پووچهل کردنه وه	ابطال
		وازنش
regal authority	ده سه لاتی پاشایانه	اقدار شاهانه
	پاشا ئاسا	
region	ناوچه	منطقه
	ده قهر	ناحیه
	مه لبه ند	
regional economy	ئابووری ناوچه یی	اقتصاد منطقه ای
		اقتصاد ناحیه ای
register	جۆری په یقین	سیاق سخن
	جۆری قسه کردن	
	شیوه دوان	
regressio ad infinitum	زنجیره	تسلسل
	په یتا په یتایی	
	دوابه دوا ی یه ک	

regression	بازگشت	گه‌پانه‌وه
	بازگشت به گذشته	گه‌پانه‌وه‌بو پابردوو
regularity	واپس روی	پاشه‌کشه‌کردن
	وازدگی	به‌ره‌ودواچوونه‌وه
	سیر قهقه‌رای	ره‌وتی داپ‌مان
	نظم	نه‌زم
reification	نظام	ریک و پیکی
	انتظام	
reign of law	شیء پرستی	شتومه‌ک په‌رستی
	چیزوارگی	شت په‌رستی
		شت برده‌له‌یی
reign of terror	حکومت قانون	حکوومه‌تی یاسا
		ده‌سه‌لاتی یاسا
relationship	عصر وحشت	سه‌رده‌می ترس
	خویشاوندی	چاخی ترس
relative		خزمایه‌تی
	نسبی	نه‌سه‌بی
		خزمایه‌تی
relative oytonomy	خودمختاری	هاورپه‌چه‌له‌ک
		خودمختاری
relativism		ریژه‌یی
	نسبی‌گرایی	ریژه‌خوازی
	اعتقاد به نسبیت	باوه‌پ به‌ریژه‌یی
	نسبی‌انگاری	بوون

		ریژہیی گہری
	آرمیدہ	خہ وتوو
relaxed	واہلیدہ	ئوقرہ گرتوو
	معتبر	باوہ پیکراو
reliable	قابل اعتماد	متمانہ پیکراو
	دین	ٹایین
religio		دین
	دینی	ٹایینی
religious		
	تعصب دینی	دہ مارگیری ٹایینی
religious prejudice		تہ عہ سوبی ٹایینی
	مدارای دینی	لیکبوورنی ٹایینی
religious toleration		ٹاسانگیری ٹایینی
	بازماندہ	بہ جیماو
remainder	باقی ماندہ	پاشماوہ
	اشارہ	ٹاماژہ
remark		ٹاماژہ پیکردن
	تخفیف	داشکاندن
remissio		دابہ زاندنی نرخ
		نرخ داشکاندن
	اجارہ بہا	کرئ
rent	کرایہ	کرئ (خانوو، دووکان
	درآمد سالیانہ	و...)
		بہ کرئ دان
		بہ کرئ گرتن
		داہاتی سالانہ

repentance	توبه	توبه
		په شیمانی
		پاشگه زبونه وه
report	گزارش	گوزارشت
		راپورت
reproach	سرزنس	لومه کردن
reproduction	تولیدمثل	زاوړئ کردن
	تولیدنسل	وه چه خستنه وه
	توالد و تناسل	منال خستنه وه
	تجدید نسل	زیاد کردن
		وه چه تازه کردنه وه
republic	جمهوری	کومار
	جمهوریت	کوماری
	حکومت جمهوری	حکوومه تی کوماری
republican party	حزب جمهوری خواه	حیزبی کومارخواز
republic plato	جمهوریت افلاطونی	کوماری نه فلاتوونی
repuet	تقاضا	داخواز
	درخواست	داواکاری
repuirement	احتیاجات	پیداو یستییه کان
reserch	تحقیق	تویژینه وه
	بررسی	لیکولینه وه
	کاوش	پشکین
	پژوهش	خویندنه وه

	مطالعه	
resercher	پژوهشگر	تویژره ره وه لیکؤلیار لیکؤلهره وه
resemblance	تشابه همانندی شبهات مانندگی	ویکچوون لهیه ک چوون وهک یهک بوون
resentment	خشم بیزاری خشمارنج	تووپهیی بیزاری رق قین لی بوون
reserve	اندوخته نخیره	پاشه کهوت دارایی پاره وه لانان
residence	بوم مسکن اقامتگاه بودگاه	ژینگه شوینی ژیان ژیانگه
residues	بقایا باقیمانده	به جیماو پاشماوه
resistance	مقاومت مخالفت	خۆپاگری دژایه تی کردن نه یاریتی

response	عکس العمل	په رچه کرداری
	پاسخ	وه لامدانه وه
	واکنش	هه لوئست وهرگرتن
result	نتیجه	دوره انجام
	برآمد	ثاکام
	برآیند	ئه انجام
	نتیجه گیری	ئه انجامگیری
retail	خرده فروشی	ورده فروشی
		ورده واله فروشی
retailiation	انتقام	تۆله سهندنه وه
	کینه و عناد	رقه به رایه تی
retirement	بازنشستگی	خانه نشین بوون
		خانه نشینی
revelation	وحی	وه حی ئیلاهی
	الهام	ئیلهام
	مکاشفه	دۆزینه وه ی
	کشف و شهود	رؤحییانه
reverie		دۆزینه وه و بینین (ی)
		پۆحی)
	خواب و خیال	خه ون و خه یال
reverse	خیال واهی	خه یالی بیهووده
	معکوس	پیچه وانه
reverse	وارونه	ئاوه ژوو
	واژگون	سه ره و خوار
		دژبه یه ک

	نقیض	دژواز
review	بازنگری	پیاچوونه وه
	مرور کردن	پیاها تنه وه
revolt	شورش	شۆرپش
		راپه پین
revolution	انقلاب	شۆرپش کردن
	تغییر	گۆرپان
	دگرگونی	وه رگۆرپان
rewrite	بازنویسی	نووسینه وه
		دووباره نووسینه وه
rhythm	وزن	کیشه
	ضرب آهنگ	ترپه
	ایقاع	ئیقاع
		مۆسیقای ناوه کی
		ریتم
right	صحت	راست
	حقانیت	راستی
		دروست
		حه قانییه ت
rights	مشروعیت	مه شروعییه ت
	حقانیت	ره وایه تی
		حه قانییه ت
right wing	جناح راست	بالی راست
risk	احتمال خطر	ئه گهری مه ترسی
	قبول خطر کردن	مه ترسی

		ریسک کردن
ritual act	رسوم دینی	داب و نه ریتە
		ئایینییه کان
		بۆنه ئایینییه کان
rivalry	رقابت	ره قابهت
		ململانی
role	نقش	ده ور
	وظیفه	رۆل
		ئهرک
romanticism	مسلک رومانتيک	ریبازی رۆمانتيک
	جنبش رمانتیسیم	بزووتنه وهی
		رۆمانتیسیم
root	ریشه	بناغه
	بنیان	بونیا
	سرچشمه	سه رچاوه
		بنه پهرت
routine	روزمره	رۆژانه
	رویه	ره وتی رۆژانه
	جریان عادی	کاری رۆژانه
	راهواره	رۆژایه تی
		رۆتین
row	ردیف	ریز
	سطر	دیپ
royalist	سلطنت طلب	پاشایه تی خواز

rule	قاعده	رېسا
	قانون	ياسا
	دستور	دەستور
ruler	رەبەر	رېبەر
	رئيس	سەرۆك
rumor	شايعە	پروپاگەندە
		شايعە
		درۆسازى
rupture	گىسىتىكى	پىچران
		پىسان
		لىك پىچران
rural	روستايى	لادىيى
		گوندى
		دېھاتى
rural community	اجتماع روستايى	كۆمەلى لادىيى
rural culture	فرهنگ روستايى	كەلتورى لادىيى
rural society	جامعە روستايى	كۆمەلگە لادىيى
rural sociligy	جامعە شناسى	كۆمەلناسى لادىيى
	روستايى	سۆسۈلۈشى لادىيى

S

sabotage	ویرانگری	ویرانکاری
	خرابکاری	کاول کاری
sacral	حرمت دار	ریژدار
		به پیز
sacrament	عشاء ربانی	شیوی ئیلاهی
		شیوی خوایی
sacred	مقدس	پیروژ
	معزّز	پاک و خاوین
	پاک	ریژدار
	باحرمت	به پیز
sadism	سادخویی	ئه ویدی ئازاری
	دگر آزاری	گری ئه ویدی ئازاری
	عقده آزارندگی	سادیسم
salary	مواجب	مووچه ی مانگانه
	حقوق	پاره ی مانگانه
	دستمزد	حه قده ست

salience	ابراز	دهر برپین
		به یان کردن
salvation	رستگاری	رزگاری
	فلاح	رزگار بوون
	رهایش	
sample	نمونه	نمونه
sanctification	تقدیس	پیروژ راگرتن
		پیروژاندن
sanction	تصویب	په سه ند کردن
	تضمین	مسوگه رک کردن
	پشتیبانی	پشتیوانی
		لایه نگری
sapien	اندیشمند	هزرمه ند
		بیرمه ند
Saracen	مسلمان	موسلمان
		ئیسلامی
satellite	ماهواره	مانگیله
		مانگی ده سکرد
		سه ته لایت
satirical	هجایی	تیزاوی
		هه زه لی
		جنیوئامیز
satiric poetry	شعر هجو آمیز	شیعری تیزاوی
		شیعری جنیوانه
		شیعری ده م

	هه راشانه	
saturation	پرپوونه وه	اشباع
	پرپوون	سیری
	لیوان لیوبوون	
	لیپاولیپ بوون	
	تیربوون	
savage	وه حشی	وحشی
	کیوی	
saving	پاشه که وت	پس انداز
	پاره کۆ کردنه وه	
scalar process	زنجیره پله و پایه	سلسله مراتب
scarce	دانسقه	نادر
	ده گمه ن	کمیاب
sceptic	گومانکار	شکاک
	گومانکه ر	شک اندیش
	گومانخووان	شک گرا
skepticism	گومانکاری	شکاک
	گومانکاریتی	
scheme	گه لاله	طرح
	نه خشه	نقشه
	به رنامه	برنامه
	پلان	شاکله
schizophrenia	رۆح شپرزهی	شیزوفرنی
	رۆح شیواوی	اسکیزوفرنی
	تیکچوونی رۆحی	

روان گسیختگی
پریشانی شخصیت

scholar	دانشمند	زاننا
	عالم	بیرمه‌ند
	محقق	تویژیار لیکؤلیار
school	مدرسه	قوتابخانه
	آموزشگاه	خویندنگه
		فیترگه
science	علم	زانست
	دانش	زانین
science of man	علم انسان	زانستی مروؤف ناسی
		زانستی ئینسان ناسی
science of thinking	علم تفکر	زانستی بیرکردنه‌وه
sciences,experiments	علوم تجربی	زانسته
		ته‌جروبییه‌کان
		زانسته
scientific law		ئه‌زوونییه‌کان
	قانون علمی	یاسای زانستی
scientific method	روش علمی	میتؤدی زانستی
scientific socialism	سوسیالیزم علمی	سؤسیالیزمی زانستی
scientist	دانشمند	زاننا
	عالم	بیرمه‌ند

	دانش ورز	
scopt	چشم انداز	دیمه ن
	وسعت	پانتایی
	محدوده	به ستین
	گستره	بوار
scorn	تحقیر	سووکایه تی پیکردن
	بی حرمتی	سووکاندن
scripture(holy)	کتاب مقدس	کتیبی پیروژ
		کتیبی پیروژ
sculpture	مجسمه سازی	په یکه رسازی
	پیکر سازی	
	تن دیس گری	
seasonal migration	مهاجرت فصلی	کوچی وه رزی
		کوچی وه رزانه
second coming	رجعت	گه پانه وه
secretry	دبیر	سکرتیر
sect	مذهب	ثایین زا
	فرقه	فیرقه ی ثایینی
		گرووی ثایینی
secularism	دنیاپرستی	دنیاپه رستی
	نادینی گری	دنیاخوازی
	دنوویت	بی دینی
	جداشدن دین از دنیا	دژه ثایین بوون
		سکولاریزم

secure	تضمین کردن	مسوگه رکردن
		زه مانه ت کردن
security council	شورای امنیت	ئه نجومه نی ئاسایش
seed	نطفه	توو
		تۆم
		نوتفه
self	خود	خۆ
	خویشتن	خود
self abnegation	از خودگذشتگی	له خو بو ردوویی
		گیان له سه ر ده ست
		بوون
		خۆ به ختکاری
selfcentered	خودمحوری	خودته و هری
	خودمرکزی	خودچه قییتی
	خودکانونانه	خودنا و هندی
self confidence	اعتماد به نفس	با و ه پ به خو بوون
	اطمینان به خویش	متمانه به خو کردن
	اعتماد به خود	
self consious	خودآگاه	خودئاگا
	وجدان ضمیر	به ره ه ست
self consuming	خودمحوری	خودته و هری
		خودچه قییتی
		خۆ هه لسه نگاندن
		ره خنه له خو گرتن

self criticism	خودسنجی انتقاد از خود نقادی خویشان	خۆهه لسه نگاندن ره خنه له خۆگرتن
self defeating	خودشکنی	خۆشکاندن خۆ وردکردن
self determination	خودمختاری خودسازمانی خودتصمیم گیری	خودمۆختاری خودریکخستن خودبهرپاری چاره ی خۆنووسین
self employed	مستقل	سه ره به خۆ سه ره به ست
self estrangement	از خودبیگانگی	به خۆنامۆبوون
self evident	بدیهی خودپیدا خودآشکار	ئاشکرا به ره چاو دیار ته و او ئاشکرا
self-interest	نفع فردی سود شخصی مصلحت شخصی	قازانجی تاکه که سی به ره ژه وه ندی تاکه که سی
self-knowledgu	خودشناسی	خۆناسی خودناسی
selfmanagement	خودگردانی	خودمۆختاری خۆبه ره پۆه به ری
self-organization	خودسازماندهی خودسازمانی	خۆبه ره پۆه به ری خۆریکخستن

	خودتنظیمی	
self-preservation	حفظ خویش	خۆپاراستن
	حفظ خود	پارێزگاری
	صیانت نفس	له خۆکردن
self recognition	خودیابی	خۆدۆزینه وه
		خۆبینینه وه
self sacrifice	از خودگذشتگی	له خۆبوردویی
	فداکاری	خۆ به ختکاری
		خۆ به خت کردن
self sustaining	متکی به خود	پشت به خۆبهستن
		خودپالپشتی
semantic	معنایی	واتایی
	معنائیک	مانایی
semantic criterion	ملاک معنایی	مانا پرسیایی
		واتا پرسیایی
semantic error	خطای معنایی	هه له ی واتایی
		هه له ی مانایی
semantic field	حوزه معنایی	بوار ی واتایی
		به ستینی مانایی
semiology	نشانه شناسی	هیماناسی
		نیشانه ناسی
senile	پیر	پیر
	سالمند	به سالآچوو
	کهنسال	به ته مه ن

sense	ههست	حس
	مانا	معنی
	واتا	مفهوم
	چه مک	
sensitive	دل ناسک	حساس
		زودرنج
sentiment	عاتیفه	شور
	سۆز	عاطفه
	باوه پ	احساس
	بروا	اعتقاد
		عقیده
separatist	جودایی خوازی	جدایی گرایی
	جیایی خوازی	تجزیه طلب
sequence	دوا به دوا یی هک	تسلسل
	په یتا په یتا	توالی
	زنجیره	
service	خزمهت	خدمت
	خزمه تگوزاری	خدمتگزاری
	خزمه تکردن	
service able	به که لک	مفید
	به سوود	
	به قازانج	
settlement	ژینگه	سکونتگاه
	شوینی ژیان	مراکز اجتماعی
	ناوه نده	مهاجر نشین

	کۆمه لایه تییه کان	
	په نابهرنشین	
sexual	جنسی	جنسی
		سیکسی
sexuality	جنسیت	جنسییه ت
		ره گه زییه ت
shore	سهم	به ش
shintoisim	شینتوگرایی	شینتو خوازی
		ثایینی شینتو
shortage	کمبود	که مایه سی
		که مبون
short-sightedness	کوته بینی	کورت بینی
		چه وت بینی
short-term	آنی	ده سبه جئ
	فوری	کت و پری
show	شکل ظاهر	روالته
	صورت ظاهر	روخسار
		سیما
short-time working	کارگرنیمه وقت	کریکاری پارت تایم
		کریکاری نیمه وه خت
sibling	خواهر و برادر	خۆشک و برا
sign	علامت	هیمما
	نماد	نیشانه
	ایما	سه مبول

signal	پیام	هیما
	علانت	نیشانه
	نشانه	په پیام
sign language	زبان ایمایی	زمانی هیمایی
		زمانی ئیشاره
similar	همسانی	هاوچه شنی
	همانندی	ویکچوون
	تشابه	له یه ک چوون
	مانندگی	
simple	بسیط	ساده
		ساکار
simple element	عنصر بسیط	توخمی ساده
		ماکه ی ساده
simultaneous	همزمان	هاوکات
	مقارن	هاوچاخ
		هاوچه رخ
sing qua non	شرط لازم	مهرجی پیویست
	شرط ضروری	مهرجی زهرووری
single	مجرد	تاک
	مجزا	تاکانه
		جودا
single party system	سیستم تک حزبی	سیستمی تاک حیزبی
single proprietorship	مالکیت انفرادی	مولکایه تی تاکه که سی

skepticism	تشکیک شکاکیت شک اندیشی	گومانکاری گومان کردن گومانگه‌ریتی شکخواری
skill	مهارت توانایی استادی	توانایی لیّهاتوویی شاره‌زایی
slang	اصطلاحات عامیانه. ضرب المثل. سخن گفتن مردم کوچه و بازار.	زاراوه‌گه‌لی عه‌وامانه په‌یقی خه‌لکی ره‌مه‌کی قسه‌ی نه‌سته‌ق په‌ندی پیشینان
slave	برده بنده	به‌رده کۆیله
slave owner	برده دار	کۆیله‌دار
slavery	بردگی برده داری	کۆیله‌داری
slave system	نظام برده داری	سیستمی کۆیله‌داری
sleep-promoting	خواب وار	خه‌وه‌ینه‌ر خه‌وه‌ینه‌ر
slogan	شعار	دروشم
slope	شیب دامنه	سهره‌و‌خواری لیژ

		نشيو
slump	تنزل اقتصادی	دابه زینی ئاستی
	افت	ثابووری
	کسادى	دابه زین
		بئ په ونه قی
snobbish	خودخواهی	خۆخوازی
		خۆپه رستی
socible animal	حيوان اجتماعى	ئاژده لى کومه لایه تی
socible association	مؤسسة اجتماعى	بنکه ی کومه لایه تی
		دامه زراوی
		کومه لایه تی
socible attitude	گرایش اجتماعى	داگه پنی کومه لایه تی
socible balance	توازن اجتماعى	هاوسهنگی
		کومه لایه تی
socible chaos	آشفته گى اجتماعى	بشيو ی کومه لایه تی
	بلوای اجتماعى	بئ سه روبه ری
		کومه لایه تی
socible climat	محیط اجتماعى	ژینگه
		شوینی ژیان
		به سه ربردن کومه لگا
socible compact	قرارداد اجتماعى	برپاری کومه لایه تی
		په یمانی کومه لایه تی
socible contex	بافت اجتماعى	پیکهاته ی کومه لایه تی
socible contract	میثاق اجتماعى	په یمانی

	قرارداد اجتماعی	به‌لین دانی
		کۆمه‌لایه‌تی
socible convention	قرارداد اجتماعی	برپاری کۆمه‌لایه‌تی
socible cost	هزینه‌اجتماعی	تیچووی برپاری
socible Darwinism	داروینیسیم اجتماعی	داروینیزمی
		کۆمه‌لایه‌تی
socible equilibrium	تعاادل اجتماعی	هاوسه‌نگی
		کۆمه‌لایه‌تی
socialization	اجتماعی شدن	به‌کۆمه‌لایه‌تی بوون
	اجتماعی کردن	کۆمه‌لاندن
	پرورش اجتماعی	په‌روه‌رده‌ی
		کۆمه‌لایه‌تی
social lag	پس افتادگی اجتماعی	دواکه‌وتوویی
		کۆمه‌لایه‌تی
social movements	نهضت‌های اجتماعی	بزاقه ————— کۆمه‌لایه‌تییه‌کان
social norm	هنجار اجتماعی	نۆرمی کۆمه‌لایه‌تی
		رئیسای کۆمه‌لایه‌تی
social optimum	نظم اجتماعی	نه‌زمی کۆمه‌لایه‌تی
social purpose	هدف اجتماعی	ئامانجی کۆمه‌لایه‌تی
social stability	استواری اجتماعی	سه‌قامگرتویی
	ثبات اجتماعی	کۆمه‌لایه‌تی
		سوباتی کۆمه‌لایه‌تی

social timidity	كەروىي	شەرمىنى
		شەرمۇيى
		شەرم كىردىن
society	جامعە	كۆمەلگا
	نەھاد	دەزگا(ى كۆمەلەيەتى)
	اجتماع	كۆمەل
	انجمن	كۆرۈكۈبۈونەوھ
sociological adjustment	توافق اجتماعى	رىكەوتنى
		كۆمەلەيەتى
sociology	جامعە شناسى	كۆمەلناسى
		سۆسۈلۈژى
sociopath	اجتماع ستىز	دژە كۆمەلگا
socius	پژوھش	تويژىنەوھ
		ليكۈلەنەوھ
Socratic method	روش سقراطى	ميتۇدى سقراطى
		سوقراتيانە
solidification	انجماد	بەستىن
solipsism	اصالت من	رەسەنايەتى«من»
	خودمدارى	خودتەوھرى
	خودباورى	خودپەرسىتى
	بس منى	تەنھا منى
		بەس منى
solvable	حل شەدىنى	قابىلى چارەسەر

somatology	جسم شناسی	جه‌سته‌ناسی.
	علم طبیعیات و کالبد	زانستی سروشت و
		جه‌سته‌ناسی.
somnambulism	خواب گردی	خه‌وه‌پئی
	حرکت در خواب	له‌خه‌ودا ری کردن
song	ترانه	ستران
		گؤرانی
		لاژه
sophism	سفسطه گرایی	سه‌فسه‌ته‌خوازی
	آیین سفسطه	ریبازی
		سؤفستاییه‌کان
sorcert	ساحر	جادو و کار
		جادو و گهر
sorting	تفکیک	جیاکردنه‌وه
sort out	منظم کردن	ریک کردن
		ریک و پیک کردن
		ریک‌خستن
soul	جان	گیان
	روح	رؤح
	روان	
sound	آوا	ده‌نگ
	صوت	سه‌وت
	صدا	
source	منبع	سه‌رچاوه

	منشاء	بناغه
	خاستگاه	ژیده ر
source of knowledge	سرچشمه شناخت	سه رچاوه ی زانین
		سه رچاوه ی مه عریفه
sovereign	حکمران	حوکمران
	شهریار	پاشا
	سلطان	فرمانرہوا
	فرمانروا	حاکم
sovereign people	حاکمیت خلق	ده سه لاتی خه لک
		حکوومه تی خه لک
soviets	شوراہای گارگری	ئه نجومه نه
		کرئیکارییه کان
speaker	سخنگو	وته بیژ
	متکلم	په یقہر
	گویشگر	قسه کهر
	رئیس	سه رۆک
special	ویژہ	تاییه ت
	خاص	تاییه تی
	تک	تاقانه
	یگانه	تاکانه
specialist	متخصص	پسپۆر
	کارناس	کارناس
speech	تکلم	په یقین
	سخن گوئی	قسه کردن

	گوتار	گفتار
spread	په پاكه نده يي	پراكنديگي
	بلاوه بوون	گسترش
spurious	درؤييين	دروغين
	درؤزن	كاذب
sput nik	مانگيله	ماهوره
	مانگي ده سكرد	
staff	ليژنه	ستاد
	ستاف	هيأت
stagnation	راوه ستان	ركود
	وه ستان	درجامانديگي
	پيش نه كه وتن	سكون
	له جيتي خوډامانه وه	
stamped money	پاره ي مؤركراو	پول مهمور
standard	رئسا	معيار
	پيوهر	هنجار
	پيودانگ	مقايسه
	سهنجينه ر	سنجه
standpoint	روانگه	نظرگاه
	ديدگا	نگرگاه
		ديدگاه
state	ده و له ت	دولت
	ولات	کشور
	حكومته	

	حکومت	نیشتمان
	مملکت	چۆنیه تی
	حالت	بارودوخ
	وضع	
state,national	دولت محلی	ده ولّه تی نه ته وه دی
state of nature	وضع طبیعی	دوخى سروشتی
	حالت طبیعی	دوخى ئاسایی
state ownership	مالکیت دولتی	مولکایه تی ده ولّه تی
state schools	مدارس دولتی	قوتابخانه
		ده ولّه تییه کان
		مه دره سه
		ده ولّه تییه کان
stateman	دولتمرد	پیاوی ده ولّه ت
	سیاستمدار	سیاسه تمه دار
	مرد سیاسی	پیاوی سیاسی
		سیاسیکار
static	ایستادن	وه ستان
	راکد	را وه ستان
	ثابت	بئى جموجۆلى
statism	دولت گرایی	ده ولّه ت خوازی
statistic	آمارگیری	ژمئیریاری
	آمارى	ژماردن
		ئامار

	پایگاه	پیگه
status	مقام	پله و پایه
	وجهة اجتماعی	پیگه ی کومه لایه تی
	منزلت اجتماعی	
state hierachy	سلسله مراتب مقامها	زنجیره پله و پایه کان
stem	ریشه	بناغه
	قسمت اصلی سؤال	بنچینه
		به شی سهره کی
		پرسیار
sterile	عقیم	نازا
		نه زوک
		نه زئ
		نابه ره هم هینه ر
stimulation	تحریک	هاندان
	انگیزش	پال پیوه نان
		دنده دان
stoical	بردباری	هیمنی
		ثارامی
		سینگ فراوانی
		دل فره یی
strat	قشرها	تویژه کان
		چین و تویژه کان (ی)
		خه لک
strategy	تدبیر	بیرلی کردنه وه
	استراتژی	مشوورخواردن

	ستراتیژ	
stratum	چین	قشر
	تویژ	لایه
	لایه	طبقه
strife	شه پ	ستیزه
	به گژیه کدا چوون	نزاع
	کیشمه کیش	کشمکش
	چنگ ئاوش بوون	
strike	مانگرتن،	اعتصاب
	ده ست لسه کار	
	کیشانه وه (ی	
	کریه کاران،	
	فه رمانبه ران و ...)	
striking power	توانای کوتان	قدرت کوبش
	توانای سه رکوتکردن	
structure	پیکهاته	ساخت
	بنه ما	ساختار
	سیستم	نظام
	بونیا	بافت
	بناغه	بنیاد
	بنه پره ت	بنیان
	چییه تی	ماهیت
struggle	ململانی	مبارزه
	شه پکردن	تنازع
	به گژیه کدا چوون	

struggle for survival	تناز بقاء	شەپى مانەوہ
		شەپى ژيان
		شەپى مان و نہ مان
study	پژوہش	تويژينہوہ
	مطالعہ	ليکؤلينہوہ
		خويندنہوہ
stupidity	حماقت	نہ فامى
		نہ زانکاری
		حہ ماقہ ت
style	سبک	شيوان
	شيوہ	شيوہ (ى نووسين)
	اسلوب	
subconscious	افکار ناخود آگاه	بيروکە گەلى
		ناخودئاگا
sub-culture	خرده فرهنگ	ورده کہ لتوور
	فرهنگ غيررسمى	پاژ فەرہ نگ
		کہ لتوورى ناپرہ سمى
subject	ذهن	زہ ين
	موضوع	سوژہ
	آزمودہ	بابہ ت
	اساس	تاقیکراو
	فاعل	بناغہ
	صورت ذهنى	بنہ پرت
	موضوع آزمون	بکەر
		سيمای زہ ينى

	بابه تی تاقیکردنه وه	
subjective	ذهنی	زهینی
	انفسی	دهروونی
		سۆبژیکتیف
subjectiveism	ذهن گرایي	زهین خوازی
	اصالت ذهن	زهین رهسه نی
	ذهن باوری	زهین باوه پی
sublime	والا	بالا
	رفیع	بالامه قام
	برین	به رز
	عالی	
submission	تسلیم	چۆک دادان
		ته سلیم بوون
sub problem	خرده مسأله	ورده مه سه له
		کیشه بیچووک
		کیشه له
subscript	زیرنویس	ژیرنوس
		په راویز
substandard	زیرمعیار	ناپتسا
	غیرمعیار	ناپتوهر
substantiation	اثبات	سه لماندن
substitute	جانشین	جیگر
	جایگزین	جی نشین
	ابدا ل	به دیل
		ئه لته رناتیف

subtlety	موشکافی	وردبینی
	نکته سنجی	وردبونه‌وه
	باریک بینی	لیکځولینه‌وه
suburb	حومه (شهر)	ده‌ورو به‌ر (ی‌شار).
		گه‌ره‌کـــه‌کانی
		ده‌ره‌وه‌ی‌شار.
success	موفقیت	سه‌رکه‌وتن
	پیروزی	سه‌رکه‌تن
suffix	پسوند	پاشگر
sufism	تصوّف	سوّفی‌گه‌ری
	آیین‌تصوّف	ریتبازی‌سوّفی‌گه‌ری
suggestion	پیشنهاد	پیشنیار
		پیشنیاز
summation	افزایش	زیادبوون
		روو له‌زیادکردن
super-city	ابرشهر	گه‌وره‌شار
		مه‌زنشار
superego	فراخود	سه‌روو خود
	ابرمن	گه‌وره‌من
	نفس‌اعلی	خودی‌بالا
	فرامن	سه‌روو من
super-man	ابرمرد	گه‌وره‌پیاو
	ابرانسان	مه‌زن‌پیاو
		سه‌روو مړوځ

super-nature	فراطبیعی	سهروو سروشتی
	ماوراءطبیعی	متافیزیکی
super-rational	فوق عقلانی	سهروو عهقلانی
	فراعقلی	سهروو عهقلی
superstition	خرافه	خورافات
	خرافات	قوْریات
	خرافه پرستی	باوده پیهلی هیچ و پووچ
		خورافه پهرستی
supervision	سرپرستی	سهرپهرشتی
	نظارت	چاودیری
support	پشتیبانی	پشتیوانی کردن
	حمایت	لایه نگری کردن
	تقویت	داکوکی لیکردن
supra national	ابرملی	سهروو نهته وهیی
	فوق ملی	
supreme reason	برترین خرد	بالا ترین عهقل
		بالا ترین ئاوهز
surplus	مازاد	زیاده
	افزوده	زیاد له پیویست
	بیشبود	زورایه تی
surplus production	تولید اضافی	به ره مهینانی زیاد
		له پیویست.
		زیاده به ره مهینان.

survival	بقاء	مانه وه
	پایندگی	نه مری
		هه رمان
survivors	بازماندگان	به جی ماوان
sustenance	امداد	فریاگوزاری
		فریاکه وتن
syllable	هجا	برگه
syllogistic	قیاسی	قیاسی
		به راوردکارانه
syllogistic inference	استنتاج قیاسی	هه لَـ_____ینجانی
		به راوردکارانه
symbiosis	همزیستی	پیکه وه ژیان
		هاوژیانی
symbiosis intimacy	همزیستی مسالمت آمیز	پیکه وه ژیان
		هاوژیانه
		پیکه وه ژیان
		دۆستانه
symbol	نماد	سه مبول
	علامت	هیما
	رمز	نیشانه
	نشانه	ره مز
symbolic	رمزی	سه مبولیک
	نشانه ای	هیمایی
		نیشانه یی

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

system	سیستم دهزگا	نظام سیستم دستگاه
system analysis	شیکردنه وهی سیستمه کان شروقه کردنی سیستمه کان	تحلیل سیستمها
systematic	سیستماتیک ریک و پیک	نظام مند نظامدار روشدار مرتب
system of nature	سیستمی سروشت سیستمی سروشتی	نظام طبیعت نظام طبیعی
system of relation	سیستمی پیونده ندیه کان	نظام روابط
system of categories	سیستمی وته زاکان	نظام مقولات
system of values	سیستمی به ها کان سیستمی ئه رزشه کان	نظام ارزشها
system of wants	سیستمی پیداویستیه کان سیستمی نیازه کان	نظام نیازها
system of theory	تیوری سیستمه کان	نظریه سیستمها

T

table	جدول	خشته
taboo	محرم	مه حره م
	تابو	تابو
	محرمات	قه ده غه کراو
	نهی شده	ياساغ کراو
tacit	پنهان	نهینى
	مستتر	شاراوه
tacitly	ناگفته	نه و تراو
		ده رنه پدراو
take off	خیز	بازدان
	خیز اقتصادی	بازدانی ئابووری
		پیشکه وتنى ئابووری
take-over	تصاحب	داگیرکردن
		داگیرکاری
		زه وت کردن
talion principle	اصل قصاص	پره نسیبی تۆله

	ســـــــــــــــه ندنه وه (ی)	
	یاسایی).	
	پره نسیمی سزادانه وه	
taoism	تائو گرای	تائو خوانی
	مذهب تائو	تائو ییسم
tariff	تعرفه	نرخ بهندی
	نرخ بندی	نرخ دانان (ی کالا و...)
tax	مالیات	باج
	عوارض	
taxonomy	طبقه بندی موجودات	پۆلینکردنی
	زنده.	بوونه وه ره
	علم طبقه بندی	زیندو وه کان.
		زانستی پۆلینکردنی.
		زانستی پۆلینکاری
teaching	آموزش	فیرکاری
	تدریس	وتنه وه
		وانه وتنه وه
team-work	کاردسته جمعی	کاری به کۆمه ل
	کارگروهی	کاری گروپی
technic	فن	ته کنیک
		فه ن
		هونه ر
technical	ورزیداری	ته کنیکی
		ته کنیکی بوون

technolog	فن آوری ورزه شناسی صنعت	تهکنولۆژی پیشه سازی
teleology	فرجام شناسی غایت شناسی	ئه نجام ناسی ئا کام ناسی کۆتایی ناسی تیلۆلۆژی
telepathy	دورآگاهی انتقال احساسات اندیشه خوانی	دوورئاگایی گواستنه وهی ئ احساسات می شک خویندنه وه
Telesis	هدف جویی غائیت	ئامانج خوازی ئامانجییه ت
temper	خلق و خو منش	خوو خوو و خده ره وشت ئاکار
tendency	گرایش تمایل میل	داگه پان مهیل حه ز ره غبه ت
tentative	موقت مستعجل آزمایشی و موقت	کاتی چرکه ساتی مۆقه ت
tergiversation	پراکنده گویی	هه لیت و په لیت بیژی

	شپرزه بیژی	
	ورپنه کردن	
term	خول	دوره
	تیرم	ترم
	زاراوه	اصطلاح
	به ش - پاژ	جزء
	لایه ن	طرف
	رسته	جمله
	قوناغیکی خویندن	پاره سال تحصیلی
	مه دره سه	
terminology	زاراوه ناسی	اصطلاح شناسی
	تیرمینؤلۆژی	
test	تاقیکردنه وه	آزمودن
	تاقیکاری	امتحان
		آزمایش
		آزمون
tested	تاقیکراو	آزموده
tester	تاقی که ر	آزمونگر
	تاقی که ره وه	
texual criticism	ره خنه گرتنی	نقد متون
	ده قه کان	
	هه لسه نگاندنی	
	ده قه کان	
texualism	ده ق خوازی	نص گرایی
	ده ق گهریتی	

thanatos	سائقه مرگ	مه یلی مهرگ
	غریزه مرگ	مهرگ خوازی
	انگیزه مرگ	مهرگ دوستی
		تاناتوس
that which acts	کارگر	کاریگر
	امرکارگر	کارتیکه
theism	یکتاپرستی	خوابه رستی
	توحید	په رستکاری
	تأله	به وه په خوابوون
	یگانه پرستی	خواگه ری
	اعتقاد به خدا	خوابا وه پی
theme	هسته پیام	پوخته ی په یام
	موضوع	ناوکی په یام
	زمینه	بابه ت
	مایه	واتای سهره کی
		بوار
		تیم
theocracy	حکومت دینی	حکومته ی ئایینی
	خداوندمداری	خوابا وه پی
	حکومت مذهبی	تیوکراسی
theology	دین شناسی	ئایین ناسی
	خداشناسی	خواناسی
	حکمت الاهی	تیولوژی
theoretical	نظری	تیوران
		بیردؤزانه

theoretical reason	عقل نظری	عهقلی تیۆرانه
theoretician	نظریه پرداز	عهقلی بیردۆزانه تیۆرسیه ن بیردۆز
theory	تئۆری	تیۆری
	نظریه	بیردۆزی
	نگرش	تیۆروانین
	فرضیه نظر	گریمانه
		بیروپا
		بوچوون
theory of personality	نظریه شخصیت	تیۆری که سایه تی
theory of population	نظریه جمعیت	تیۆری جه ماوهر
theory of production	نظریه تولید	تیۆری به هه مهینان
theory of sovereignty	نظریه حاکمیت	تیۆری ده سه لات
theory of terror	نظریه ارعاب	تیۆری تۆقاندن
		تیۆری تیرۆر
		تیۆری ترساندن
thing	شیئ	شت
	موضوع	شتومه ک
	امر	بابه ت
	چیز	مه سه له
thinking	تفکر	بیرکردنه وه

	اندیشیدن	
thought	اندیشه	ئه ندیشه
	فکر	بیر
	تفکر	هزر
		بیرکردنه وه
three unities	سه وحدت (ارسطو)	سـیـ یه کـیـتی
		(ئه ره ستۆ).
		یه کـیـتییه سیانییه کان.
thrift	صرفه جویی	دهس پپوه گرتن
	عقل معاش	رێک پاره خه رج
		کردن
		رێک خه رجکاری
time	زمان	زه مه ن
	زمانه	کات
		تايم
time work	زمان کار	کاتی کارکردن
		ماوه ی شوول کردن
title	واژه	وشه
	لغت	واژه
	عنوان	سه رد پ
		تایتل
tolerance	مساھله	ئاسانگیری
	سهل گیری	سینگ فراوانی
	مدارا	ته حه مول کردن
	تحمل	مودارا

	بردباری	
tool	ابزار	ثامراز
		ثامیر
total	جمع	کۆ
	کلی	گشت
		گشتی
		همه‌مه‌کی
totalitarianism	حکومت مطلق	حکومته‌تی
	استبداد همه گیر	دیکتاتۆری
	حکومت خودکامه	تۆتالیتاریزم
totem	توتم.	ته‌وته‌م
	پرستش حیوانات و	ئاژده‌لّ په‌رستی.
	سایر مظاهر طبیعت.	په‌رستنی ئاژده‌لّ و
		شتانی‌تر.
		شت په‌رستی.
tought-mindedness	سخت دلی	دلّ په‌قی
		بیّ په‌حمی
		بیّ به‌زه‌یی
tourism	جهانگردی	گه‌شت و گوزار
	سیاحی	گه‌ریده‌یی
		گه‌شتیاری
		تووریزم
town	شهرک	شارۆچکه
	خرده شهر	چووکه‌شار
townsman	شه‌رنشین	شارنشین

	شاری	
	شارمه ند	
	نامیلکه	رساله
tract	ماوه	مدت
	پارچه	قطعه
	بلاڤوک	نشریه
	کرین و فروشتن	دادوستد
trade	بازرگانی کردن	تجارت
	مامه له کردن	
	سه ندیکای کریکاری	اتحادیه کارگری
trade union	یه کیتی سه ندیکایی	اتحادیه صنفی
	ناوه نده	مراکز بازرگانی
tradeing centres	بازرگانییه کان	
	سوونه ت	سنت
tradeition	سه له فییه ت	تقلید
	نهریت	
	لا سایی کردنه وه	
	سوونه ت خوازی	سنت گرایی
tradeition a lism	سه له فییه ت خوازی	سنت پرستی
		سنت آیینی
	کاره سات	فاجعه
tragedy	رووداوی دلته زین	
	به سه رهاتی ناخوش	
	جیهانی بالا	عالم بالا
transendental world	جیهانی سه ره وه	

transfer	انتقال	گواستنه وه راگواستن
transfer of technology	انتقال تکنولوژی انتقال فن آوری	گواستنه وه ی ته کنولۆژی ئالوگۆرکردنی ته کنولۆژی
transition	انتقال گذار گذر	گواستنه وه په پینه وه تئ په پین
transitivity	تعدی	ده سدریژی داگیرکردن
traumatic	تکان دهنده	راچله کینه ر بزوینه ر داچله کینه ر
treatise	رساله	نامیلکه
trend	گرایش تمایل میل رویه	داگه پان مهیل حه ز
trial-and errpr	کوشش و خطا خطا و آزمون تجربه و اشتباه آزمایش و اشتباه	هه ول و هه له. تاقیکردنه وه و هه له کردن.

tribalism	قبیله‌گرایی	خیلْ‌خوازی
		عه‌شیره‌گه‌ری
tritheism	تثلیث	سیانی
	سه‌خداگرایی	سئْ‌خواخوازی
	آیین‌سه‌خدایی	ریبازی سئْ‌خوایی
trivialization	تسهیل	ئاسانکاری
true	اصیل	ره‌سه‌ن
	راست	راسته‌قینه
	راستین	حه‌قیقه‌ت
	حق	حه‌قیقی
	حقیقی	
trust	تراست	تراست.
	ادغام‌چند‌شرکت	تیکه‌له‌ی‌چه‌ند
	امانت	کۆمپانیا.
	اعتماد	ئه‌مانه‌ت.
		متمان‌ه‌پیکردن.
		باوه‌پیکردن.
turnover	بازگشت‌سرمایه	گه‌رانه‌وه‌ی‌سه‌رمایه
tutor	آموزگار	فیرکار
	مربی	مامۆستای‌قوتابخانه
		راهینه‌ر
tyrannical	ستمگر	چه‌وسینه‌ر
	ظالم	زالم
	جبار	ملهۆپ

U

ultimate	نهایی	ئاکام
	غایی	دهره نجام
	فرجامین	ئاخرین
		دواهمین
ultimate analysis	تحلیل نهایی	دواشیکاری
		دواپاڤه کاری
ultra	افراطی	زیده په وانه
		زیده په و
		تونده په و
unbalance	ناتراز مندی	ناهاوسه نگی
unconscious	ناخود آگاه	ناخود ئاگا
	ضمیر ناخود آگاه	ناهوشیار
	لاشعور	نه ست
uncountable	ناشمردنی	له ژماردن نه هاتوو
		قابیلی نه ژماردن
underdeveloped	تکامل نیافته	ناکامل

	کم پیشرفت	ناپیشکه وتوو
	کمتر توسعه یافته	که م پیشکه وتوو
understanding	فهمیدن	تئی گه یشتن
	ادراک	ده رک کردن
	فهم	فامکردن
	خرد	عه قلّ
	شناخت	مه عریفه
unemployed	بیکار	بیکار
		بی ئیش
		ده س به تالّ
unending	نامتناهی	بی کوتایی
	بی پایان	له بن نه هاتوو
unequal	نا برابر	نایه کسان
		نابه رابه ر
unfinished	نا تمام	ناته و او
		نوقسان
unfolding	گشایش	کرانه وه
	بازگشایی	
uniform	هم شکل	هاوشیوه
	یک دست	هاوچه شن
	هم گونه	یه کجؤر
		هاو جؤر
unilateral	معاهده یک جانبه	گریبه سستی یه ک
	قرارداد یک جانبه	لایه نه
		برپاری یه ک لایه نه

	پیماننامهی یهک	پیمان یک جانبه
	لایه نه	
unique	تاک	یگانه
	تاقانه	بیهمتا
	بی هاوتا	منحصر به فرد
		یکتا
unity	یه کیّتی	وحدت
	یه کایه تی	
universal	گشتی	عمومی
	همه کی	کلی
	جیهانی	جهان شمول
	گشگیر	فراگیر
universal commu- nity	کومه لگای جیهانی	جامعه جهانی
unjust	چه وسینه ر	ظالم
unmaking	گهنده لی	فساد
unsignificant	بروایی نه کراو	نامعتبر
unsocial	ناکومه لایه تی	غیر اجتماعی
unsolved	نه کراوه (مه سه له)	ناگشوده (مسأله)
	چاره سه رنه کراو	
	داخراو	
untrue	درۆزن	کاذب
	درۆیین	

uxorilocal	زن سرای	ژنخانه
		ژووری تاییه تی ژنان
		دیوی ژنان

२०.

V

vacancy	خلاء	بو شایی
vacuous	خالی	خالی به تال چۆل
vacuum	خلاء	بو شایی
vagrants	خانه به دوشان آوارگان	هه ژاره کان ئاواره کان
valid	معتبر درست باارزش صحیح	باوه پیکراو راست بایه خدار به هادار
valuble	ارزشمند	بایه خدار به هادار
valuation	ارزیابی	هه لسه نگاندن
value	ارزش	بایه خ

	به‌ها	قدر	
	ئەرزەش		
value judgment	حوکمه به‌ها داره کان	احکام ارزشی	
	نرخاندن	ارزش گذاری	
	هەڵسەنگاندن		
value system	سیستمی به‌هاکان	نظام ارزشها	
vandalism	وێـرا نکردنی	تخریب آثار هنری	
	ئاسـه‌واره		
	هونەرییەکان.		
	کـاـولکردنی		
	شوێـنە‌واره		
	هونەرییەکان.		
vanishing	هە‌لۆه‌شانه‌وه	اضمحلال	
	تیاچوون	ناپدیدشدن	
	ون بوون		
vanity	پووچی	پوچی	
	بی‌هه‌وده‌یی	نخوت	
	غروور		
	خۆبه‌زل زانین		
variant	بگۆپ	متغیّر	
	جۆر	گونه	
vassal	به‌کرئ گیراو	گماشته	
	نۆکه‌ر	دست نشانده	
veracity	راستی خوازی	راستی جویی	

verbal	شفاهی	سه رزاره کی
	لفظی	زاره کی
	گفتاری	
	زبانی	
vice	ردیلت	پهستی
		ره زیله ت
view		نه فس نزمی
	دیدگاه	روانگه
	بینش	تیروانین
	عقیده	باوه پ
	رأی	بوچوون
view of the world		بیروپا
	جهان نگری	جیهان بینی
violence	خسونت	توندوتیزی
	تعدی	ده سدریزی
	زور ورزی	ملهوپی
virilocal	مردسرای	پیاو خانه.
		ژووری تاییه تی
		پیاوان.
virtual		دیوی پیاوان.
	بالقوه	زاتی
	ذاتی	خوی له خویدا
visible	مرئی	دیار
	قابل رؤیت	به رچاو
		قابیلی بینین

	دیدنی	بینیاری
vision	ژرف بینی	قولّ بینی
	بینش	وردبینی
	رؤیت	تیروانین
	بینایی	بینین
	مشاهده	بینایی
visual sensibility	تیزبینی	تیزبینی
		وردبینی
		زیره کی
volition	درخواست	داواکاری
	خواهنگی	داخواز
	اراده	ئیراده
		ویستن
volitional behavior(u)r	رفتار ارادی	رهفتاری ئیرادی
vorstellung	تصوّر	تهسه ورکردن
		ویناکردن (تهم وشه تهلمانیه).
vulgar	عامیانه	عهوامانه
	عوامانه	ره مه کی
	مبتذل	قوّر
	لوده	شتی هیچ و پووچ

W

wage	دستمزد	حه قده س
	مزد	حه قده سی کاری
	اجرت	رۆژانه
want	خواست	داواکاری
	نیاز	داخوان
		پیداو یستی
wards	حوزه های انتخاباتی	ناوچه — هکانی
	نواحی	هه لېژاردن.
		ناوچه کان.
		ده قه ره کان.
warfareconomy	اقتصاد جنگ پرداز	ثابووری شه پخوان
		ثابووری
		شه پ سازکه ر
warranted	مستند	به لگه یی
		به به لگه
war state	دولت جنگی	ده وله تی جه نگی
		ده وله تی شه پانی

wastage	اتلاف	به فیرو چوون له ناو چوون
watering down	تعدیل کردن	ته عدیل کردن هاوسه ننگ کردن
way of thinking	شیوه اندیشه شیوه اندیشش	جووری بیرکردنه وه شیوه بیرکردنه وه
way out	بیرون شد	چوونه ده ره وه
wealth	ثروت مال دارایی	سامان مال دارایی
weight	وزن سنگینی	کیش قورسی قورسایی
welfare	بهریستی رفاه بهورزی آسایش	باش ژیان ژیانی ئاسووده خۆش پابواردن خۆشگوزهرانی
welfare economics	اقتصاد رفاه اقتصاد بهزیستی	ئابووری ریفاه ئابووری خۆش پابویری ئابووری خۆشگوزهرانی
weltanschauung	جهان بینی	جیهان بینی

westernism	غرب گرایی	روژئاوا خوانی
white-collar workers	کارگران یقه سفید	کرڼکاره یه خه سپییه کان
whole	کل کلی	گشت گشتی همه کی
wholism	کل گرایی	گشتخوانی
widening of capital	توسعه دادن سرمایه	په ره پیدانی سرمایه زیادکردنی سرمایه
will to pleasure	لذت گرایی	چیژخوانی
will to power	قدرت خواهی ارادهء معطوف به قدرت	دهسه لات خوانی ئیرادهی دهسه لات
wisdom	قدرت طلبی خرد فرزانگی	خوانی عه قلّ ئاوه ز ئاوه زمه نی عاقلی
wish	رغبت آرزو	مهیل ره غبته حه ز
wishful thinking	افکار آرزویی خیال بافی	بیرۆکه خه یالییه کان خه یالّ چنی خه یالاوی بوون
wit	نکاوت	زیره کی

	تیزهوشی	وشیاری
		وریایی
woman suffrag	حق رأی دادن زنان	مافی ده‌نگدانی ژنان. ره‌وایی‌نینی مافی ده‌نگدانی ژنان.
work	کار	کار شول
work breakdown	تقسیم کار	دابه‌شکردنی کار
worker	کارگر	کرئیکار
working capital	سرمایه کار	سهرمایه‌ی کار
work setting	محیط کار	کارگه شوینی کارکردن
world	عالم	جیهان
	جهان	دنیا
world culture	فرهنگ جهانی	که‌لتووری جیهانی
world government	حکومت جهانی	حکوومه‌تی جیهانی
world history	تاریخ جهان	میژووی جیهان
world of realities	جهان حقایق	دنیای راستیه‌کان جیهانی راستیه‌کان
world-order	نظم جهانی	نه‌زمی جیهانی
	نظم جهان	
world society	جامعه جهانی	کۆمه‌لگای جیهانی

world soul	روح عالم	روحي جيهان
	جان جهان	گيانی جيهان
world view	جهان بينی	جيهان بينی
	نگرش	تيرپوانين
	جهان نگرى	روانگه
worship	پرستشگرى	په رستن
		په رسداریتی
writing	نوشتار	نویسیار
		نقیسار
		نووسراو
wrong	خطا	هه له
	باطل	نادروست
		چه وت

X

xenocentrism	بیگانه مداری	بیانی ته و هری
		بیانی په رستی
		بیگانه دۆستی
xenophobe	بیگانه پرست	بیانی په رست
	اجنبی پرست	بیانی دۆست
		بیانی خواز
xenophobia	بیگانه ترسی	بیانی ترسی
		ترس له بیانییه کان
x ray	اشعه مجهول	تیشکی نادیار
	اشعه ایکس	تیشکی ئیکس

Y

yahvism	یهوه گرایی	یههوه خوانزی
	آیین یهوه	یههویزم
yield	بهره مؤثر	دهسکهوت
	درآمد	داهات
	حاصل	دهرامهت
	محصول	به رهه م
yoga-system	نظام یوگا	سیستمی یوگا

Z

zeal	تعصب غیرت	ده مارگیری ده مارگرژی ته عه سوب ئازایه تی
zeit-geist	روح زمان جو فکری	رو حی زه مه ن که ش و هه ای فکری
zone	منطقه ناحیه	ناوچه ده قهر مه لیه ند
zoolatry	جانورپرستی	ئاژهل پهرستی
zoological	جانورشناختی	ئاژهل ناسی
zoology	جانورشناسی	ئاژهل ناسی
zoroastrian	زردشتی	زه رده شتی له سه ر ئایینی زه رده شت

zoroastrianism

زردشت گرایی

آیین زردشتی

زهردهشت خوازی

ثایینی زهردهشتی